

MAGZINE

OP DE UITKIJK • LA FENÊTRE OUVERTE

2009

Kring voor Kunst en Kennis
Culturele vereniging van het personeel van Fortis

Cercle d'Art et d'Étude
Association culturelle du personnel de Fortis

Omslagfoto's / photos couverture: Chris Broos (recto) & Mieke Nouwen (verso)

Lay-out: Piet Vervae

De artikels en de illustraties verbinden alleen de auteurs. Voor overname dient toestemming te worden gevraagd.
Les articles et les illustrations n'engagent que leurs auteurs. Toute reproduction des textes et illustrations, même partielle, interdite sauf autorisation expresse des auteurs ou des ayants droit.

Verantwoordelijke uitgevers / Editeurs responsables: Camille Renson & Hilde Silverans
Secretariaat: Kring voor Kunst en Kennis van Fortis, Wolvengracht 48, 1000 Brussel
Secrétariat: Cercle d'Art et d'Etude de Fortis, rue du Fossé-aux-Loups 48, 1000 Bruxelles

Inhoud ■ Contenu

POËZIE ■ POÉSIE

Behandeld – Harry J. Buys	7
Bekijken is betasten wat ik nog niet voel – Harry J. Buys	8
De kooklijn – Harry J. Buys	9
Een barman onder zee – Harry J. Buys	10
Een driehoek – Harry J. Buys	11
Nochtans – Harry J. Buys	12
Nooit voor jou – Harry J. Buys	13
Over mij in stukken – Harry J. Buys	14
Acht is meer dan negen – Danny Rega	16
Kindertijd – Danny Rega	17
En Thiérache – Herman Eyskens	19
Stilte – Herman Eyskens	21
Verbittering – Herman Eyskens	22
Heksenlied – Elke M.	23
Gedichten – Elke M.	24
Beelden – Elke M.	26
Bij Atalanta's – Julienne Verhas	27
Belofte / Soms – Julienne Verhas	28
Limericks – Julienne Verhas	29
Meditatie – Nadine Clopterop	30
Zondagsschilder – Nadine Clopterop	31
Niemandskind - Benedicta	32
A Saint-Denis – Véronique Flabat-Piot	34
Poème vériste • Fée d'hiver – Joseph Moureau	35
Fenêtre ouverte sur poète disparu – Joseph Moureau	36
Poème vériste • Les lattes – Joseph Moureau	37
Une page se tourne – Joseph Moureau	38
Les filles du vent – Guy Rombeau	39
Crack boursier – Pelissero	40
Ballade de l'âme vagabonde – Pelissero	41
C'est quoi ce monde – Pascale Decloedt	42
Je t'aime – Pascale Decloedt	43
J'écris mes sentiments – Pascale Decloedt	44
La planète – Pascale Decloedt	45
L'amour – Pascale Decloedt	46
Le clown – Pascale Decloedt	47
Le temps qui court 2 – Pascale Decloedt	49
Le vin – Pascale Decloedt	50
Ouvre la porte – Muriel Van Lerberghe	51
Balzac où – Muriel Van Lerberghe	52
Gravite – Muriel Van Lerberghe	53
Cœur de neige – Muriel Van Lerberghe	54
Serénité – Muriel Van Lerberghe	55
Tant de mots – Muriel Van Lerberghe	56
Le cœur fendu – Muriel Van Lerberghe	57
Madame Annie Girardot – Muriel Van Lerberghe	58
Une goutte d'eau – Muriel Van Lerberghe	56
Vide – Muriel Van Lerberghe	60

PROZA ■ PROSE

Nymphæa's zijn begerlijk – Danny Rega	62
Fragment uit 'De vijfde kaartspeler' – Gie Van den Vonder	63
De samenzwering – Guido Eekhaut	65
TijdMachine – Guido Eekhaut	70
Future Shock – Baboeshka	77
Leve de kindertaal – Baboeshka	78
Oscars – Baboeshka	79
Kerstdagen – Baboeshka	80
Le chat de Saint-Denis – Véronique Flabat-Piot	81
Devinette – P. Somnavilla	84
Celui qui ... – P. Somnavilla	85
Fenêtre hors champs – P. Somnavilla	86
Voyage – Patrick Vanbeggelaer	87
Avant propos – Joseph Moureau	88
Sheriff Mimish – Michel Matray	89

PORTFOLIO

Door de lens van Chris Broos	98
De passie van Bert Van Paepegem	103
De fotografie van Luc Cromphout	108
Les photos de Philippe Noisier	113
Het oog van Mieke Nouwen	117
Signé Georges Robert	123
Getekend Hans Goossens	129
Getekend Jan Clement	134

CULTUREEL LEVEN ■ VIE CULTURELLE

Lajos Van Peteghem: "Ik hou van echte jazz"	140
Expo 2008 Schilders en Beeldhouwers van Fortis	143
Jos Aerts – MFIAP	149
Karel & Edward Verhas, kunstschilders	157
Concert de Noël 2008/Kerstconcert 2008	161
Nos collègues ont du talent	165
La Hongrie à l'état pur – Camille Renson	166
Concours Combloux	170
Mise au carré – Luc Meulemans	173
Wedstrijd K&K 'Maak een stripverhaal'	175
Sara – Créon	176
Parels voor de zwijnen – Créon	178
Suspens in de Bib – Gala	183

Poezie

Poésie

El Jice: M for Marilyn

behandeld

*de handen van verlangen die jou de omweg tonen
naar de lust, naar het tasten, naar het harde tasten
en jij die zachtjes roept, zachtjes
en ik die beter weet en af- en toetast
wat jij mij biedt*

*de brave blafhond is mijn ware ik
de huilende ezel, de huilebalk*

wat wordt een stem

wanneer jij mij zegt

*dat alles verandert
dat alles vereenzaamt
dat alles verenigt*

tot macht

en vlag mij nu maar af

de scheur is pijn geworden

HARRY J. BUYS

bekijken is betasten wat ik nog niet voel

*de sluier met afgeknipte tip
waarachter jij school liep*

*het riet geknakt onder tonnen kluiten
ik ruik dan wel de zeep en de zee
en het water dat wast*

maar als einde

*wou ik dat jij hier walste
als een schip dat mij aanvaart
als een jonge zeug
die mij aanvaardt
in haar stal vol parels en slijk*

zand erop

woest einde

HARRY J. BUYS

De kooklijn

Jij zette de haard wijd open, en ik, ik stapte er blindelings in

Tussen de koelte van jouw lippen

Tussen de zoute kilte van jouw dijen

Tussen de blanke vaagheid van jouw pagina's

Tussen de wilde vlam die jouw lichaam tot spel verplicht

Tussen de veel te verse stilte van jouw ogen

Tussen de hete kaken van jouw mond

Tussen de muren van jouw woede

Tussen de stenen van jouw stem

Hijg ik lopend als een vuur

Uitgaan is was wat ik wou

Maar dicht hou jij de deuren

En dichter nog

De lucht

Zal ik maar opstappen en jij de bus zijn ?

HARRY J. BUYS

een barman onder de zee

*de stok en jouw mond
die mij beet
als een hond
die jij perfect kan zijn*

*in de zoute golf
die jouw keel
al zeker wou proeven
drijft mijn geur*

wanneer gisteren de zee jou meesleept naar mijn huid

*en jij heel leeg iedere fles
op boodschappen checkt
rol ik de lopers uit*

*over de drempels
over de pels van het visserslatijn
waarin jij god bent en ik die hond*

HARRY J. BUYS

een driehoek

*een
driehoek
van verlies*

*een hand die mij
zou wurgen: het kan allemaal, mijn pendellief*

*een brave hond die dol van vrees mij in de kuiten bijt,
een trein die roestend over slijmsporen glijdt,
een vrome hoer die mij uitzinnig benijdt,
ik word er brakend van wakker
en jij, jij lacht mij toe alsof
ik godverdomme god
kan zijn, zonder
pijn, zonder
zonde.*

moe

HARRY J. BUYS

nochtans

*ben ik jou en ben jij mij en ik jou dan weer en jij weer mij
of zijn de laatste loden mannen vrouwen die genaaid en ingebonden
voor het grijpen liggen bij de kapper en de bakker en de taximan
die moe met rugpijn met zijn meter knoeit?*

*of moet een grap een scheur van hier tot daar
tussen jouw knieën zijn?*

*zoals de mooi beschaamde vrouw jouw handen zoent,
zo lijkt het lichaam van jouw zuchten op de man
die heen en weer beweert
dat hij de jij in stilte en in mij kan zijn.*

Althans

HARRY J. BUYS

nooit voor jou

*bekommerde slaaf, zo staar ik naar jou
als een bekaffe lange afstanddromer
die weent en weer niet weet wanneer
hij aan zal komen bij de tempel
van jouw zaligmakend huiverhuilen*

*een pasgekend gevoel van ontevreden zijn, het
bindt mij blind aan jouw kinderlijke hijgzucht*

of in een hoek de oude jukebox

*indalen, het
klinkt erotisch.
de waarheid is
anders: blues in
de mond van de hellehond
in diepe droefheid
schuim ik heel jouw
lichaam af op
zoek en jacht
naar de luie afgrond*

*slaafs zijn
we nooit genoeg*

*nooit genoeg is
een grootgefokte
bekommernis*

ik schrijf nooit voor jou

HARRY J. BUYS

over mij in stukken

I

*ik sta op wacht
maar aan jou dacht ik
niet meteen
in de valse verte
gaat een zon op
gaat een zoon op jacht*

*ik wikkel alles af
alsof ik kleefband ben*

*een one man band
die neger is en blauw heeft
in de aders van zijn zure zaad*

II

*ik ben een soort dode
een landmijn van geblust verlangen
waarop niemand stapt
waarop niemand*

*en in het dagboek
word jij zinnelijk
zo uitgelezen mooi*

*in een nachtwinkel
koop ik zucht na zucht
een gele tegel, een bronzen
tegel, een wassen kaars
die als stalagtiet in jouw
grotten druipt & stuipt*

*ik ben een wandeldode
ik wankel bij jou binnen*

*en vloeï weer weg
van jou*

III

*ongenot
tot bloed niet mooi meer is
en een pijn jou het lachen verleert*

HARRY J. BUYS

acht is meer dan negen

*kleine mensen, ooit kinderwensen
ijlen in joelende rijen
trappen hoog is dit geen saaie wentelen
maar gieren en vallen
dat is bloed en pijn zoals bevallen*

*ze schuifelen tussen houten banken
en voegen in
beneden lopen ogen vol, de speelplaats leeg*

*krijt vraagt om stilte, krast het cijfer acht
een oud woord voor aandacht*

DANNY REGA

kindertijd

*op de boekenplank
liggen schrijvers overhoop
ik herken hun gebroken ruggen niet
noch hun ezelsoren
aan wat ik ooit belangrijk vond*

alles is verwarde vloed van woorden

*een vrouw zegt me dat het bedtijd is
gunt me het moeilijk overeind komen
van oud zijn, een blik in haar blouse
een slaappil uit de palm van haar hand*

*poedert mijn billen en keert mijn leven om
als een pannenkoek*

het is weer kindertijd

DANNY REGA

Thiérache (foto: Herman Eyskens)

En Thiérache

*Dans les vallées de Thiérache
où les églises fortifiées se cachent,
je suis un voyageur solitaire
admirant les monuments en grand air.*

*Tous les villages dans la nature
m'étonnent avec leur culture
et me demandent de profiter
avec mes sens et de les visiter.*

*Pendant mes ballades en vergers
je me trouve dans un décor du passé
où en voyant les fermes à colombage
je pense à la période sombre du Moyen Age.*

*Quand le soleil et le brouillard se forment un couple
la tranquillité des bois me trouble
et je sais avec sûreté
que j'aime intensément cette simple beauté.*

*In de Thiérache-valleien
waar versterkte kerken gedijen
zal ik als eenzame reizen
en zullen monumenten mijn aandacht opeisen.*

*De dorpen verscholen in de natuur
verbazen me door hun cultuur
en vragen bij een bezoek om te getuigen
van hun schoonheid met al mijn zintuigen.*

*Tijdens mijn wandelingen in boomgaarden
zie ik als op oude ansichtkaarten
mooie vakwerkboerderijen
herinnerend aan sombere maatschappijen.*

*En wanneer de zon met de mist samengaat
en er een ontroerende rust in de bossen ontstaat
dan weet ik met grote zekerheid
dat ik hou van deze eenvoudige schoonheid.*

HERMAN EYSKENS 2008

(Oorspronkelijk geschreven in het Frans en door de auteur zelf
vertaald naar het Nederlands).

Voerstreek (foto: Herman Eyskens)

Stilte

*Eigenlijk ben je niets:
een afwezigheid van geluid,
geen enkele registratie
op de decibelmeter.
Onbestaand ... en toch ...*

*Het begin van vele dingen
ben jij: de omkadering
voor 't gefluit der vogels,
voor het ritselen van de bladeren,
voor het murmelend beekje
dat zijn weg in de wei zoekt.*

*Het begin van creativiteit
ben jij, want anders
geen basis voor uitvinding,
geen muziek zonder stilte,
geen rust die de kunstenaar
of wetenschapper nodig heeft.*

*Eigenlijk ben je iets:
een noodzakelijke afwezigheid
van geluid en lawaai,
dikwijls moeilijk te vatten.
Bestaand ... en toch ...*

HERMAN EYSKENS 2008

Verbittering

*Ik moet mijn woede kunnen uiten;
gramschap wil immers naar buiten.
Door emoties overmand zou ik kunnen huilen
want 't heeft geen zin mij nog te verschuilen.*

*Hoe moet je dan reageren
op zaken die je irriteren ?
Wat begon met een beetje liegen
ontaardde in een dagelijks bedriegen.
Je voelt je helemaal verlaten
en zou de schuldigen kunnen haten.
Maar als het begint door te dringen
weet je dat ook dit niet leidt tot oplossingen.*

*Finaal is het een einde van een tijdperk
en heb ik na veel denkwerk
mij verzoend en erbij neergelegd
en komt het hopelijk opnieuw terecht.*

HERMAN EYSKENS 2008

Heksenlied

*Voeg geitenstaart en bokkenpoot
op smaak gebracht met kikkerdril
in een grote pot van lood.
Roer en draai in de kom
de lepel driemaal om.
Dans en spring
schreeuw en zing
deze dreuzel in de heksenkring.
Neem een slangenvel en een hagedis
en enkele vinnen van een rotte vis.
Gooi alles samen in de pot
en maak je klaar voor het avondgenot.*

ELKE M.

*Slechts een schim
het leven bewandelend
met mistende ogen die
doorheen nevel het donker niet zien.*

Elke M.

*Lijfloos lichaam...
Door ziel onbewoond...
Een wederzien in stilte..
Van lichaam en aarde.*

Elke M.

*Ik fluister
Ik praat
Ik roep en tier
schreeuw mij schor...
maar mijn woorden gaan verloren.
Letter in een ballon
alleen hoorbaar als hij doorprikt wordt
maar niemand heeft een naald
niemand doet moeite
niemand die merkt dat ik geen stem meer heb.*

Elke M.

*een verloren lach
 dwaalt over de golven
 van de smog
 een traan valt
 cirkels deinen uit
 naar een oever die je niet ziet
 De smog drukt...
 rukt de zuurstof uit je longen
 een ziel gaat verloren
 een lach wordt een traan
 Elke M.*

*Voor iedere ziel
 Wie zoekt die vindt
 Geluk
 In jouw en mijn
 hartstocht*

Elke M.

*een droom-een gedachte
 een flinterdun nevelsliertje, glijdt door de nachten
 een open deur voor een gesloten ruimte
 je beslissing staat vast, je keuze gemaakt
 voor mij is het een last die me echt heeft gekraakt
 de zon piept door de bomen
 de dauwdruppels glinsteren tussen de bloemen
 ik zou zo graag, maar het is te laat
 de stilte glijdt door de kamer
 een glimlach ontspringt op je gezicht
 de gordijnen vallen dicht
 ... Vaarwel...*

Elke M.

Eén beeld zegt meer dan duizend woorden

Dat moet ELKE M. ook gedacht hebben toen ze zich op het pad van de fotografie waagde. Ze stuurde ons deze sfeervolle beelden. Jammer dat het Magazine van Kunst & Kennis niet in kleuren wordt uitgegeven; het poëtische aspect van de foto's zou dan nog beter naar voor komen. In ieder geval een goeie start.

Troyes, opgaande zon in de Sint-Eloierkerk 1 ▼

Bloem en spinnenrag ▼

Champagnedruiven ▼

Troyes, opgaande zon in de Sint-Eloierkerk 2 ▼

Lotusbloem ▼

Geert De Somer: 'Atalantas'

*Atalanta's op de schouder,
admiraalsdochter ?*

JULIENNE VERHAS

Belofte

*Die stille vriend,
mijn gouden draad
verweven met de tijd.
Ik zal hem in mijn
kloppend hart behoeden
voor vergetelheid.*

JULIENNE VERHAS

Soms

*Soms, bij het aanschouwen
van de dagen
liggen mijn nachten overhoop.*

*Zij,
streek wat kreukels
uit zijn broek
met een zuur gezicht.*

*Hij,
hield het zijne
wijselijk
in de plooi.*

JULIENNE VERHAS

Limericks

*De nieuwbakken 'Keizer der Fransen'
berekende sluw al zijn kansen
en hij mocht met zijn bruid
balzaal in balzaal uit
op spitsvondige schoenen staan dansen !*

*Een wakkere fietser uit Balen
moest dringend wat mosterd gaan halen
maar vroeg slechts een coca
-of was het een mokka?-
en stond in zijn truitje te stralen !*

*De vlijtige spaarder Jan Kluiten
droeg hebben en houden naar 'buiten'
doch daar werd al zijn geld
op de rooster geteld
en de man huilt nu tranen met tuiten !*

JULIENNE VERHAS

Meditatie

*Een bloem, een wonder.
Verleden, heden, toekomst
vielen samen
één gedachteloos moment.
Een bloem volstond
als antwoord
op een onbestemde vraag.
Geen verlangen,
zonder afkeer.
Bloei, verval
slechts vluchtig parfum.
Eeuwigheid duurde
een glimlach lang.*

NADINE CLOPTEROP

Zondagsschilder

*Hoewel het zondag is,
lijkt niets op zon te wijzen.
Geen sprankje kleur,
slechts een palet van vage grijzen,
de schilder waant zich kleurenblind.
Geen schip passeert,
geen mens komt langs.
Slechts tijd en water stromen.
Het landschap stil en ingekeerd,
met buigend in de wind,
het zwart skelet van bomen.*

*Dit dwaze hart,
wat klopt het traag,
wat tilt het zwaar
aan grauwe lucht,*

*zo uitgestrekt, zo laag,
waaruit geen enkele wolk meer vlucht.*

*Alleen de meeuwen schreeuwen
warrelend als vlokken sneeuw
over het stille water.
Hoewel het zondag is, en later,
schijnt niets op zon te wijzen.
Tot plots wat licht breekt
door het grijze:
Camellia's in roze bloei,
een gele toverhazelaar...
De schilder niet meer kleurenblind
zet zijn palet en verfdooos klaar.*

NADINE CLOPTEROP

Niemandskind

Moederloos kind niet waar?
 Of toch niet?
 Een put zonder bodem steeds opnieuw vullend zonder
 dat hij overloopt.
 Een wonde etterend vuil eeuwigdurend nooit genezend,
 niet altijd zichtbaar maar steeds aanwezig
 Pijn, eenzaamheid, woede, teleurstelling.
 Ik achtervolg de liefde, de vriendschap als een schema,
 een patroon, een reeks stippellijnen van bloed. Niet
 voorgesteld als een barbaarse wanorde of
 ongebreidelde geweldadigheid maar verzorgd en
 methodisch
 Ik achtervolg de weg van de liefde, de weg van het
 bloed, de Weg van het Leven
 Ware fontein van aderlijk, donker, zuurstofarm, dik
 drabbig bloed
 Ik heb een wonde, een inwendige wonde
 Geladen,
 Het verschil tussen leven en dood,
 Het einde van mijn onschuld,
 Een verwonding die niet meer heelt, nooit meer.

Ben ik een niemandskind?
 Ik voel me verloren zittend in een put waar ik niet uit
 kan,
 Lopend in een gang die steeds maar doorgaat, zonder
 begin of einde.
 Mijn gedachten tollend rond in radeloze kringen en
 kronkels in de diepte van mijn geest
 Ik sta voor deuren die niet open willen, kijk door het
 sleutelgat en zie warmte, liefde en vriendschap.
 Strek mijn arm en vingers uit zo ver als ik maar kan, ik
 reik naar de warmte maar kan er niet bij. Ik blijf achter,
 helemaal alleen in de regen, onder de donkere wolken
 van de duisternis die mij omwikkelen als een deken en
 mij langzaam verstikken door en allesdoordringende
 koude en de wetenschap dat ik nooit in de warmte zal
 geraken
 Ik heb het koud, koud in de duistere dieptes van mijn
 ziel.

Alleen in het donker omringd door duizende mensen,
 iedereen lacht, zingt, huilt, praat. Maakt geluid.
 Een chaos van stemmen overal.
 Iedereen praat met mij.
 Niemand luistert.
 Ik luister.
 ...maar spreek niet meer...
 Ik ben zoals een clown,

Wanneer ik bij mensen ben, lacht iedereen.
 Wanneer ik alleen ben, huil ik.
 een traan van verdriet
 is als een zondvloed van regendruppels
 die de zee doet overlopen

een traan van geluk
 is als een waterval van zonlicht
 die een regenboog doet ontstaan

Ik heb alleen maar tranen van verdriet.

Een traan glijdt
 langs mijn neus naar beneden,
 de ronding van mijn lippen volgend
 naar het puntje van mijn kin...
 balancerend op de rand
 vechtend tegen de zwaartekracht valt ze
 door de ijle ruimte
 uiteenspattend op de grond
 als een parel die er nooit was...

Judgment day
 The day I met my mother

Ik ben een kind zonder moeder
 Ik heb een biologische moeder maar ik heb geen
 moeder
 Ik heb nooit het plezier kunnen beleven van mij te
 wentelen in haar schoot
 Ik heb nooit die warmte gevoeld die gepaard gaat
 tussen moeder en dochter
 Ik heb nooit die vriendschap gevoeld
 Ik heb nooit die liefde gevoeld
 Ik heb nooit een moeder gehad

Alleen maar donkerte, duisternis, jaloezie, valsheid,
 angst, pijn, verdriet, woede, het kwade...
 Ogen van een slang een serpent dat op de uitkijk ligt
 en loert tot ... Het Moment ... om toe te slaan daar is.
 Elke dag, elk uur, elke minuut, elke seconde die ik bij
 haar was verafschuwde ik
 Elke dag, elk uur, elke minuut, elke seconde was Het
 Moment daar.
 Elke dag pijn, elke dag angst, geen toekomstperspectief

Mijn moeder is mijn naam vergeten
 mijn bestaan is niet erkend

voor mijn liefste... weet ik niet hoe ik zal heten...

*Ik ben een niemandskind
Een kind zonder toekomst, zonder uitzicht
Een kind dat niemand kan helpen
Ik ben een leeg kind met een open etterende bloedende
nooit genezende wonde
Fysisch en psychisch ben ik niemand
Ik ben geheugenloos, ik wou dat ik kon kiezen tussen
hemel en hel.
Ik ben hol, achterblijvend ben ik een echo, zonder moed
in mijn ogen.*

*Licht en donker
Wit en zwart
Het Duister en het Licht*

*De Donkere Tijden en De Verlichting
Het Kwade en Het Goede*

*Zo verschillend en zo gelijk
Net als een spiegelbeeld*

Spiegeltje spiegeltje aan de wand

Wie staat er aan de lichte én de duistere kant?

Wie verbergt de kiem van verderf in zich

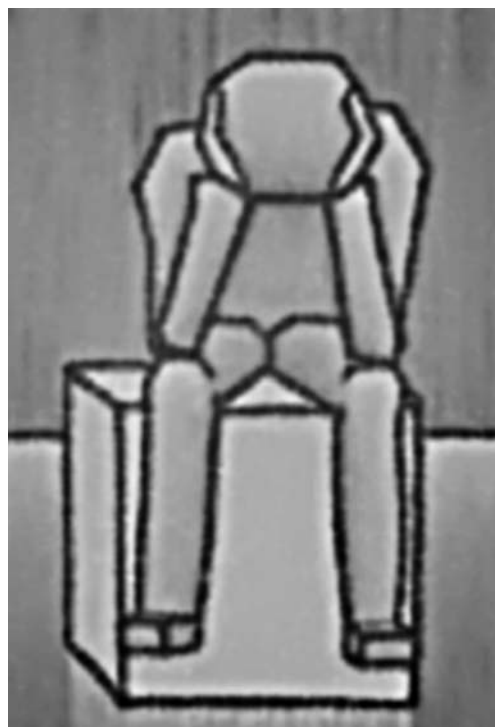
Vertel mij wie de Judas is!!

*Als iemand als ik in de spiegel kijkt,
lacht zij of vervaagt.
Ik... ik heb al lang niet meer gelachen.*

*Voor een spiegel
die me laat zien wat ik wil zijn
Niet wie ik ben...
Ergens voor een spiegel
ben ik wat ik wil zijn.*

*Zijn angst, woede en haat de vitaminen die je tot leven
verwekken?*

*Steeds zoekend naar de sleutel van de deur van de
warmte en de liefde.
De weg van het leven volgend, varend op de rivieren
van bloed en tranen.*

Elke M. - Eenzaam

*In een huis
In een kamer
In een holletje tussen de lakens*

Daar ben ik verborgen

*Iedereen ziet me
Niemand ziet me*

*Een blok steen
met binnenin een vuur*

*Daar leef ik
Daar... ben ik vrij*

BENEDICTA

A Saint-Denis...

*Parcourant les chemins de la vieille abbaye,
J'écoutais les oiseaux me parler du passé,
Des moines dont les voix, d'un choeur, venaient bercer
L'Obrecheuil * engourdie...
Au détour de la sente, arpentant les feuillettes
De ce livre d'histoire imprégné dans les pierres,
J'observais le soleil occulter les paupières
Des anciens barillettes...
De la conciergerie à la tour ou la grange :
Tout me parlait d'hier en saluant demain...
Je goûtais au bonheur de la « petite main »
Que Tiberghien ** louange !
Un saint missionnaire apparût brusquement
Pour rappeler l'époque où Saint Denis, encore,
Était ici prié... Mais un pinson picore
Ce cliché d'un moment !
Aujourd'hui, l'abbaye est laissée aux familles
Construisant en ces lieux leurs nouveaux nids d'amour !
Ainsi, vie et bonheur coulent jour après jour
Pour hanter les ramilles !*

*VÉRONIQUE FLABAT-PIOT
25 août 2007*

* **L'Obrecheuil** : affluent de la Hante (rivière hennuyère), arrosant les terres du domaine de Saint-Denis

** **Tiberghien** : Léopard Tiberghien, propriétaire de la filature installée au XIXe sur le site de Saint-Denis

Poème vériste – Fée d'hiver

*Énamourée, effarouchée
La belle gisait, alitée
« Prends- moi dans ta folle envolée
Emmène-moi dans tes contes, fée
Que le suc qui coule de tes veines
Allège le chemin de mes peines !
Ainsi purifié, sans gênes
Je m'accrocherai à tes rênes
Nous chevaucherons les nuages
Créerons moult paysages
Et nos deux corps par ce voyage
Passeront d'enfance à mûr âge »
« Je ne puis, je ne suis que vent
Et même si, rêve d'antan,
Tu me vis belle au bois dormant
Aujourd'hui ne suis que néant ! »
Mais la belle, point ne disparut
Dans ses pensées, elle apparut
Il imaginait leurs corps nus
Étreints, les baisers ingénus !
« Fuis donc fière, étrange et fugace
Mais dans mon rêve je t'enlace,
Et preuve que jeunesse passe
Entre mes draps y laisse traces »
Ainsi on grandit de gamin
À l'homme, du jour au lendemain
Humilié au petit matin
De sentir humide sa main !*

JOSEPH MOUREAU

Fenêtre ouverte sur poète disparu

*Je me souviens d'Hugo Claus
Polymnie ait ses mânes
Certains diront que dans notre tradition judéo-chrétienne
Il sied de dire Dieu ait son âme
Mais le grand dramaturge évoqué n'aurait pas apprécié
Alors paix à son esprit, mon propos est ailleurs.
Un soir lors d'une entrevue télévisée
Il tint un propos bien senti et fidèle à son parti d'ironie
La vraie poésie minimaliste serait de ne rien écrire
Il ose, me dis- je, mais
comment saura t'on qu'une poésie est née d'un esprit fécond ou inspiré ?
je me voyais déjà évoqué le silence
Chut !
Ou mieux respectant une tradition slave qui omet les voyelles trop prévisibles
Cht !
Mais rien, ce que même l'univers ne peut admettre
Le vide absolu, sans un signe !
Je ne peux, j'ai essayé de simplifier, ainsi écrivis-je
Repas
Repu
Répit
Repos
Dédiant cette piécette aux jeunes parents des nuits blanches
Jacques Prévert nous gratifia bien d'un inventaire.*

JOSEPH MOUREAU

Poème vériste – Les lattes

*Trois des trente du mois
Elle me met en émoi
Sert en confidence
Son humeur rance
Et que j'ai grande chance
D'ignorer cette souffrance.*

*Alors que je crains l'hémophilie
Et que cartes de géographie
Si la cause est agréable
Ne sont pas confortables.*

*Foin des différences humaines
Saute d'amour n'est point sereine
Et si excuse elle peut avoir
Je peux ne pas en vouloir.*

*Matrice d'un monde futur
Qui fait que la race perdure
L'espoir d'humanité
Vous le fait supporter.*

*C'est un privilège, peuchère
Que d'engendrer la chair
Que me chaut finalement
S'il s'écrit en traces de sang.*

JOSEPH MOUREAU

Une page se tourne...

*Elle est blanche encore puisqu'elle se penche sur l'avenir
 Elle est ma hantise depuis que l'écriture me fait agir
 D'une main gauche et d'une droite
 L'une et l'autre maladroites
 Je m'empare d'un crayon, d'un stylo, d'une feuille quelconque
 Et me laisse emporter au flot du courant telle la jonque
 Je note ce que je pense joli
 Tant qu'il n'est pas dans l'oubli
 Des méandres d'un cerveau trop rapide à réfléchir
 Que la plume, si elle tarde, ne pourra transcrire.
 Je fus surnommé Don Quichotte
 Chantre de libertés qui flottent
 Dans son ire quelqu'un me traita de banquier communiste
 Tandis qu'un autre me reprocha de me prétendre artiste
 Et pendant quarante années
 Comme beaucoup j'ai erré
 Soumis aux affres de transformations trop rapides
 Qui comme instructions se résumaient à des vides
 J'ai connu des écritures
 Puis des clavier-cultures
 Mais ce qui restera à jamais gravé dans le grimoire
 Du disque dur de méninges qui me sert de mémoire
 Ce sont tous ceux que j'ai croisé
 Et qui m'ont appris le métier*

*Accordons nos violons
 Disait le diapason
 Et les musiciens ne sachant à quel saint se vouer
 Déclenchaient la cacophonie de leurs jeux dispersés*

JOSEPH MOUREAU

Les filles du vent

*Les filles du vent soulèvent en riant leurs jolis jupons verts
Pour franchir en sautant les clos et les barrières
De nos jardins secrets.*

*Elles sont filles de mistral, vont au bal des saisons
Avec l'accent chantant des filles de l'Occitan.
Ou venant de l'Oural, impétueuses et fières,
Elles cavalent en cinglant nos visages de pierre.*

*Si elles viennent de l'est, souvent de Bucarest,
Les douces filles du vent soulèvent en riant
Leurs chevelures légères
Eteignant en passant les peurs et les chagrins
De nos jardins d'hiver.*

*Elles sont filles du printemps aux yeux étincelants,
Vêtues de satin blanc, nurses de nos amours,
Elle soignent tendrement notre étourdissement.
Ou sont filles de l'hiver, alors aux grands yeux verts,
Elles calment notre peine dans un moment trop court.*

*Les filles du vent s'envolent d'un gracieux coup d'aile,
Elles volent en suivant des routes parallèles
Et déposent doucement leurs baisers guérisseurs
Sur les vieilles blessures qui germent en notre cœur.*

*Les filles du vent s'en vont sans qu'on l'ait pressenti,
Un jour elles sont parties et nous voilà guéris.
Elles volent en suivant des routes parallèles
Cherchant un cœur meurtri, le jardin d'un ami.*

GUY ROMBEAU – FILLES DU VENT- 2008

Bouls rimés

CRACK BOURSIER

*M'obsédant jour et nuit, la rage me rend ivre
Car mon cœur possédé d'un amer repentir
Voit le gouffre béant prêt à m'anéantir
Quand s'effondre, soudain, des comptes mon cher livre.*

*Jamais, je n'aurais cru que pût tant décevoir
Une Bourse emportée en terrible tourmente
Tant le cours fluctuant me harcèle et me hante,
Comme peau de chagrin, flétrit tout mon avoir...*

*À toujours mieux placer s'est usé mon génie
Pour enfler un magot ne mesurant l'effort,
À quoi bon, aujourd'hui, pester, regretter fort ?
L'imprudence est péché, bien fol est qui le nie !*

Premier Prix des bouls rimés Section B à Réquista

- 34 -

PELISSERO

BALLADE DE L'ÂME VAGABONDE

*Quand, dans l'azur, une hirondelle
 Au doux printemps chante gaïement,
 Mon cœur y voit la jouvencelle
 Sur l'aile de l'enchantement.
 Cesse, dès lors, profond tourment,
 Quêtant le bonheur à la ronde,
 Aspirée en un tournoiement
 Mon âme a l'humeur vagabonde.*

*Une imprenable citadelle
 Peut devenir un firmament
 Capable d'emplir l'escarcelle
 D'un formidable diamant.
 Et, ce faisant facilement,
 Pillant les trésors de Golconde,
 Emportée en rêve dément
 Mon âme a l'humeur vagabonde.*

*Parfois jaillit, tel étincelle,
 Un petit mot doux et charmant
 Engendrant une ritournelle
 Dans mon esprit, fantasquement.
 Dans un pénible enfantement,
 Pouvant éprouver ma faconde,
 Toujours avide d'agrément
 Mon âme a l'humeur vagabonde.*

Envoi

*Plume, en ma main bel instrument,
 Mène-moi donc au bout du Monde,
 Car, tu sens bien qu'en ce moment
 Mon âme a l'humeur vagabonde !*

*Mention d'honneur en Formes Fixes à Vaison-la-Romaine
 Grand Prix de la Ballade à Château d'Oléron*

C'est quoi ce monde ?

*Dis moi c'est quoi ce monde
Il ne ressemble en rien aux histoires racontées
Que tu me lisais tendrement, mais simplement à l'opposé*

*Dis moi c'est quoi ce monde
Où chacun referme son cœur avec ses propres peurs
Cherchant le sommeil comme un véritable sauveur*

*Dis moi c'est quoi ce monde
Donnes moi une feuille de papier j'essaierai de le dessiner
Comme dans mes rêves je l'avais imaginé*

*Dis moi c'est quoi ce monde
Des enfants déchirés par trop d'ignorance
Pas grand place pour une autre chance*

*Dis moi c'est quoi ce monde
Incertain avec l'angoisse du lendemain
Déposant chaque jour tant de chagrin*

*Dis moi toi le monde
En y réfléchissant bien, on recherche le même trésor
Celui de nous donner à tous un peu de réconfort !*

*Alors toi le monde
Montres nous que le bien triomphera sur le mal
A l'aube de cette nouvelle année fais nous croire qu'il existe cet idéal !*

PASCALE DECLOEDT

Je t'aime

*Je t'aime
Toi que je vois tout les jours
Mon bonheur-du-jour
Toi qui éclaire mais nuits
Qui chasse mes ennuis
Je t'aime*

*J'aimerais me débarrassé de se démon
Pour entendre le son
Et te dire
Je t'admire*

*Je t'aime
Tu me regarde sans gêne
Alors que moi j'aime
Mon cœur est à toi
Mon corps est à toi
Je me sens resplendir
C'est pourquoi j'ai envie de te dire*

Je t'aime – je t'adore

PASCALÉ DECLEOEDT

J'écris mes sentiments

*J'écris mes sentiments
Je les mets noir sur blanc
Espérant les sentir moins fort
Espérant que j'ai tort*

*Si aujourd'hui j'ai la haine
C'est qu'un jour j'ai eu la peine
Peine due à une immense tristesse
Qui ma submergé à cause de cet être qui me délaisse*

*J'écris mes sentiments
C'est comme ça que je cache mes larmes
Elle coule seulement en dedans
Comme si on m'avait braqué avec une arme*

*Touché par une balle
Je suis à la recherche d'une toile
Panser mon cœur
Devient de plus en plus un dur labeur*

*J'écris mes sentiments
J'ai beaucoup plus de mal qu'avant
De ne pas pleurer devant les gens
Et de faire semblant de sourire comme si ma vie était marrant*

PASCALE DECLOEDT

La planète

*Notre planète est remplie de ressources,
Il ne faut pas l'abîmer,
Si l'on ne veut pas qu'elle devienne la brousse,
Il faut la ménager.*

*Notre planète devient un danger,
Certaines personnes ne font pas attention,
Alors que des endroits sont adaptés,
Pour réduire les dégradations.*

*La citation « la planète est bleue comme une orange »,
Est tout à fait vraie,
Mais elle connaît des défaillances,
Qu'il faut essayer de stopper.*

*Avec de la main d'œuvre et de la volonté,
Je pense qu'on peut arriver à la sauver,
Pour qu'elle devienne à nouveau vivable,
Et que cela soit durable.*

PASCALE DECLOEDT

L'amour

*L'amour, c'est serrer son enfant dans ses bras
Et le réchauffer quand il a froid.*

*L'amour, c'est donner un peu de chaleur
Aux gens qui sont dans le malheur.*

*L'amour, c'est sentir palpiter son cœur
Qui bat la chamade à cent à l'heure.*

*L'amour, c'est aussi le verbe aimer
A tous les temps, conjugué.*

*L'amour, c'est vieillir à deux
Et ne faire qu'un jusqu'au dernier adieu.*

*L'amour, c'est le plus beau sentiment
Comme les étoiles au firmament.*

PASCALE DECLOEDT

Le clown

*Pirouettes par ci, chute par là
De la grimace, je suis le roi
Le rire est tout pour moi
Ma thérapie, mon mea-culpa*

*A ma vue, leurs visages s'illuminent
Attendris par ma face mutine
J'aime les voir si heureux
Je sème dans leurs grands yeux
Mille paillettes d'or et d'argent
J'oublie pour un temps mon malheur
Pourtant ! O combien mon pauvre cœur pleure
Des larmes de sel aussi coupantes qu'un diamant*

*Quand le spectacle prend fin
Que je n'entends plus la mélodie
De leurs doux rires enfantins
Je me sens tel un pantin sans vie*

PASCALLE DECLOEDT

El Jice: The long way

Le temps qui court ...

*Le temps file
entre les doigts,
Vouloir le retenir
pourquoi,
Il file et filera
toujours,
Tic tac, tic tac
compte à rebours,
Il continue sans
un bruit,
Nul ne l'entend
il s'enfuit,
Encore, encore
il suit sa route,
Encore, encore
goutte à goutte,
Comme les grains
du sablier,
Regarde-les
regarde-les tomber ...*

PASCALLE DECLOEEDT

Le vin

*Une femme c'est comme le vin,
Délicieuse, odieuse et mystérieuse
Il ne lui manque rien,
Elle est tout simplement curieuse.*

*Comme un bon vin, elle est tout à la fois,
Douce, fruité avec du caractère.
Elle n'obéit qu'à une seule loi
Et cherche à plaire.*

*Comme le vin de moindre qualité,
Elle peut être amer
Et sans parfum à humer.
On ne peut en être fier.*

*Ils ne se laissent pas faire,
Mais on aime les regarder, les déguster.
Ils sont parfaits même dans leur mystère.
L'homme ne peut s'en passer.*

*On ne peut que se délecter
Avec ces bienfaits.
Ils se bonifient avec l'âge passé
Et nous font tous chavirer.*

PASCALE DECLOEDT

*Ouvre la porte, regarde par la fenêtre.
Qu'y vois-tu?
Le bonheur, la saveur,
et la douceur au bout des yeux?*

MURIEL VAN LERBERGHE

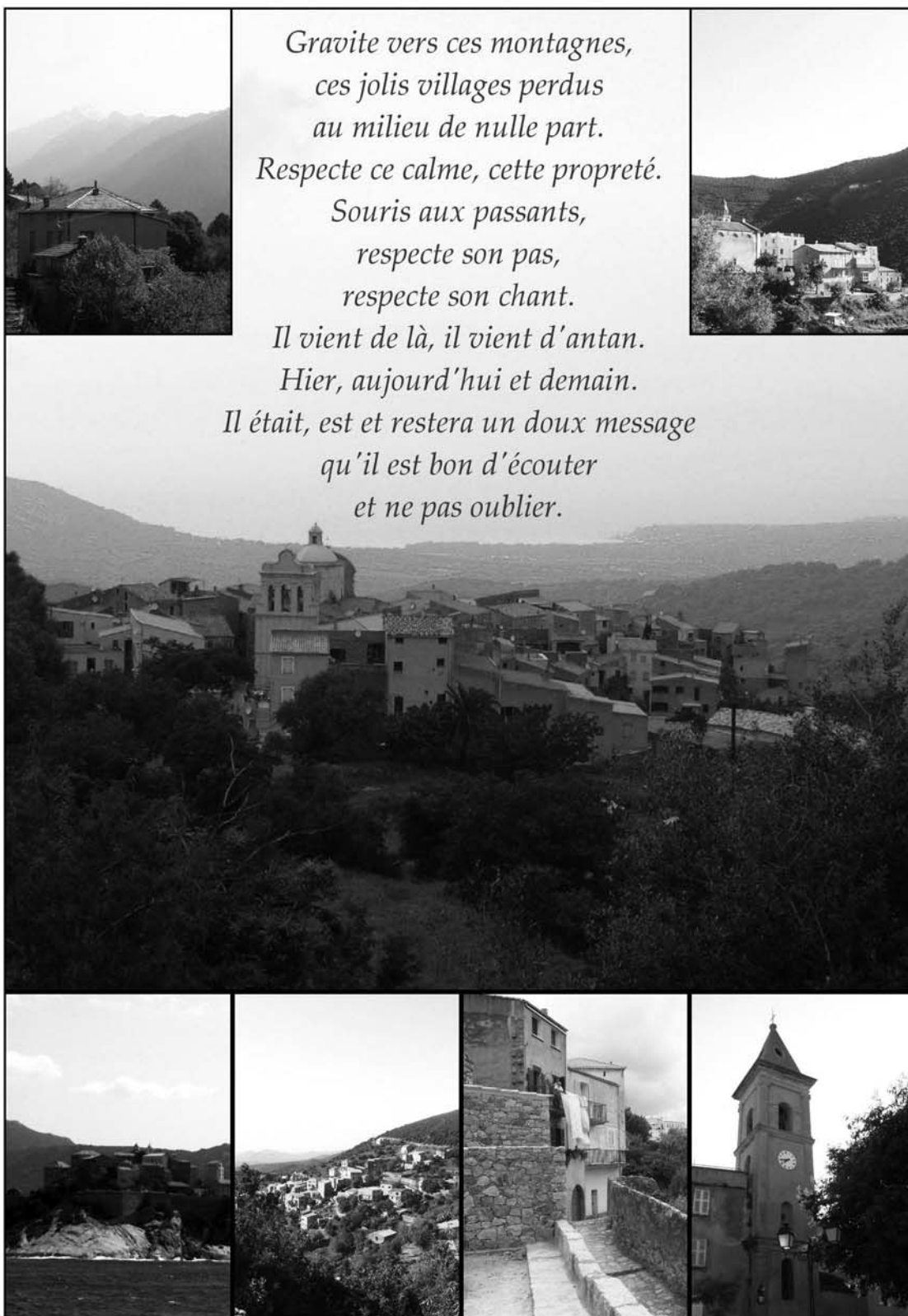
MURIEL VAN LERBERGHE

51

Balzac où

*Être libre et vivre
J'ai fais des rêves sur mon devenir
Un jour, une rencontre et une porte à ouvrir
Qu'allais-je y découvrir ?
Devant moi une bibliothèque
Et moi au début de ma quête
J'ai contemplé des tas de livres
Chaque lettre, chaque mot, chaque syllabe et des souvenirs
J'ai pu les ressentir
Vivre ma vie sans la ternir
Chaque phrase, chaque chapitre, des pages et des pages
Était-ce bien sage ?
J'ai appris l'importance de chaque mot
L'importance qu'ils ont sur mes maux
Je rêvais de liberté
Je rêvais et je pense l'avoir trouvée
Tous ces mots, toutes ces lectures
Ces écrits, ces signatures
Ils sont ancrés en moi
Comme l'encre qui est au bout de mes doigts
Je ne serai plus jamais semblable
Toutes ces connaissances comme une poignée de sable
J'ai vu des oiseaux
Comme leurs ailes, laisse envoler ces mots
Ils sont si beaux
Ils sont si chauds*

MURIEL VAN LERBERGHE

*Gravite vers ces montagnes,
ces jolis villages perdus
au milieu de nulle part.
Respecte ce calme, cette propreté.
Souris aux passants,
respecte son pas,
respecte son chant.
Il vient de là, il vient d'antan.
Hier, aujourd'hui et demain.
Il était, est et restera un doux message
qu'il est bon d'écouter
et ne pas oublier.*

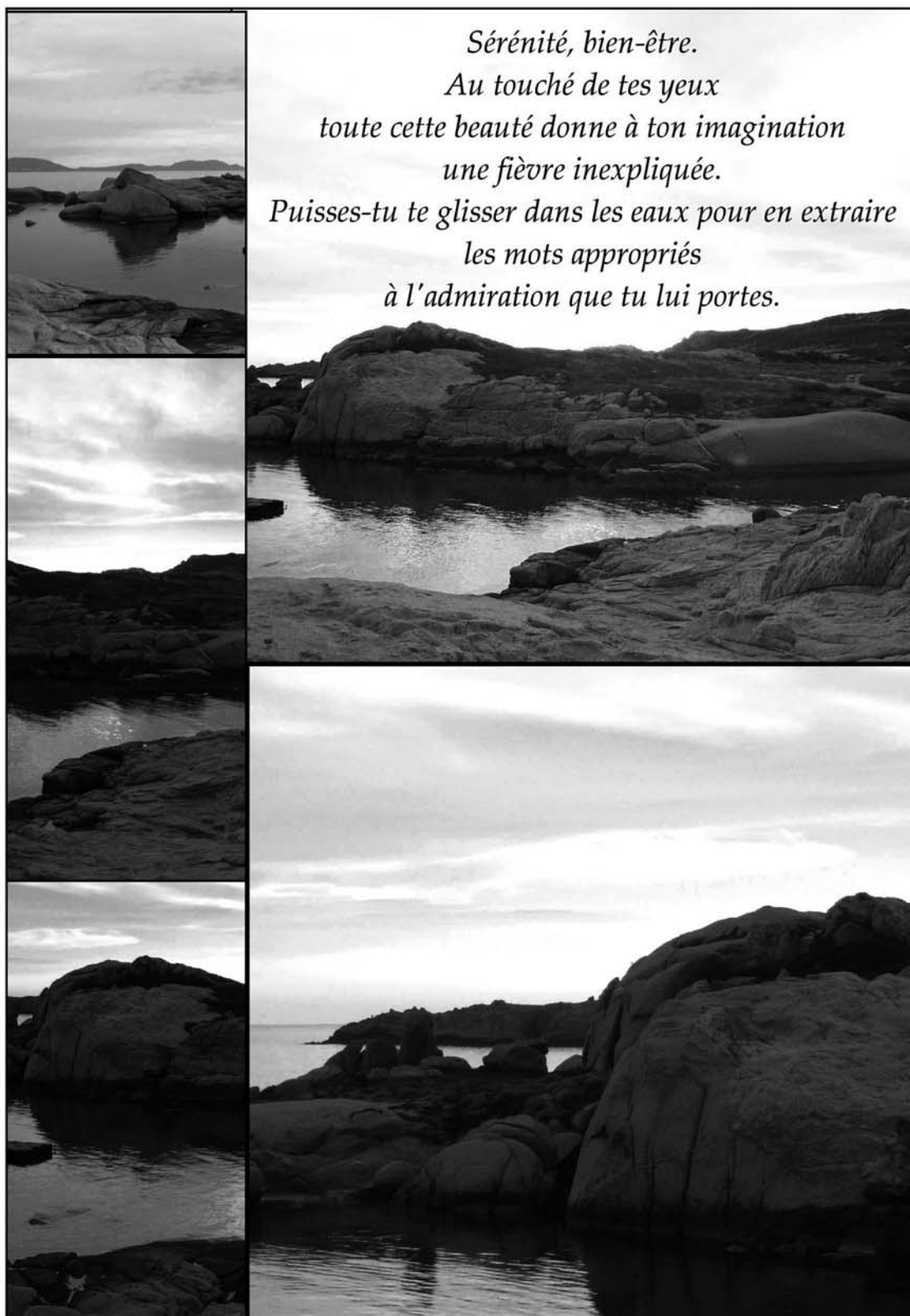
MURIEL VAN LERBERGHE

Cœur de neige

*Ni parfaite ni imparfaite
Ni soumise ni insoumise
Amoureuse tout simplement
Sucomber tout naturellement
A l'amour
Au velours
Aux caresses
Sans maladresse
Avec tendresse
Sans paresse
T'embrasser
S'enlacer
Douceur
Sans peur
Que du bonheur
Que de la saveur
Sans malheur
Sans peur
Que du bonheur
N'aie pas peur
Je t'aime tellement
N'aie pas peur
Je t'aime tant*

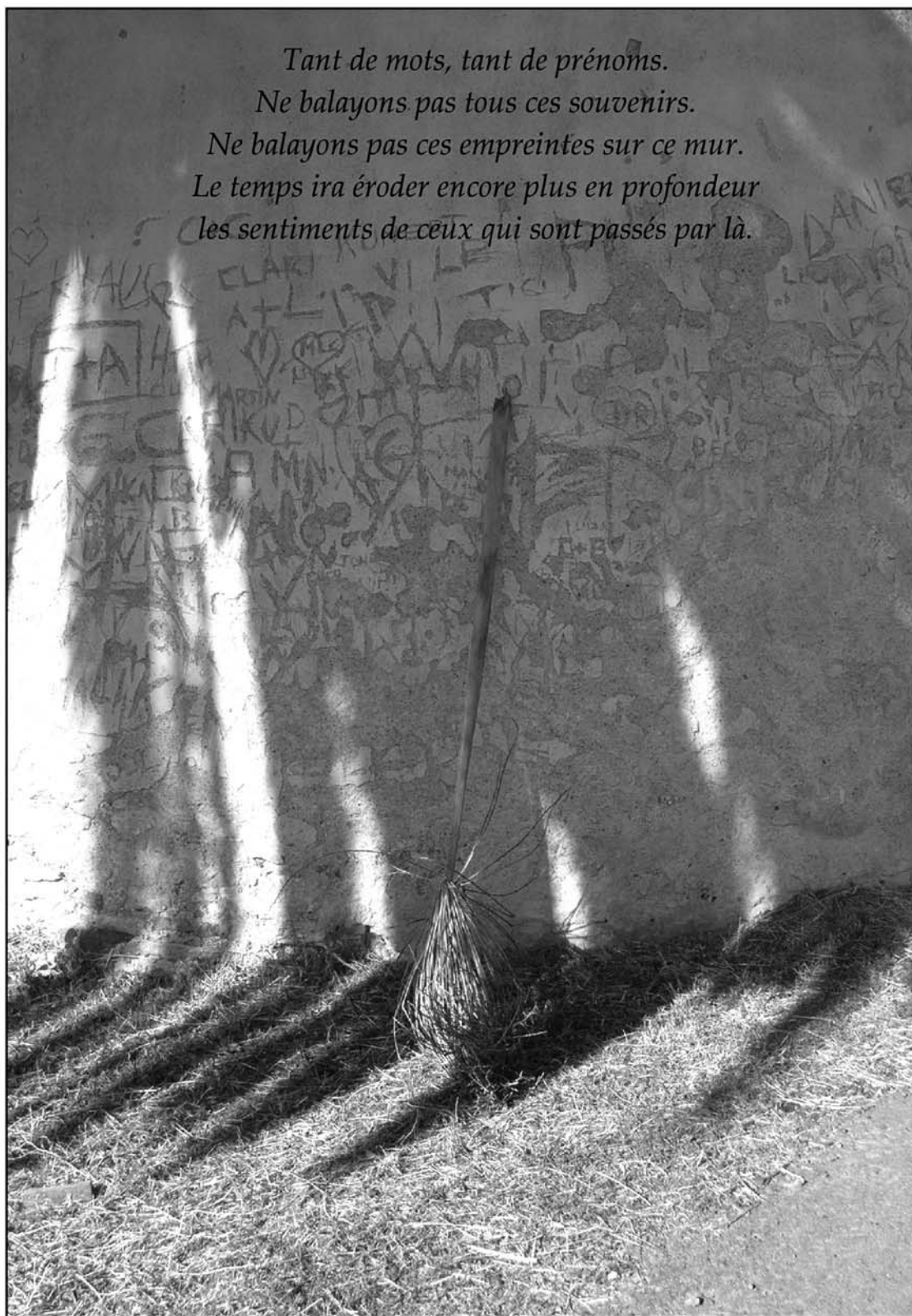
MURIEL VAN LERBERGHE

*Sérénité, bien-être.
Au touché de tes yeux
toute cette beauté donne à ton imagination
une fièvre inexplicquée.
Puisses-tu te glisser dans les eaux pour en extraire
les mots appropriés
à l'admiration que tu lui portes.*

MURIEL VAN LERBERGHE

*Tant de mots, tant de prénoms.
Ne balayons pas tous ces souvenirs.
Ne balayons pas ces empreintes sur ce mur.
Le temps ira éroder encore plus en profondeur
les sentiments de ceux qui sont passés par là.*

MURIEL VAN LERBERGHE

Le cœur fendu

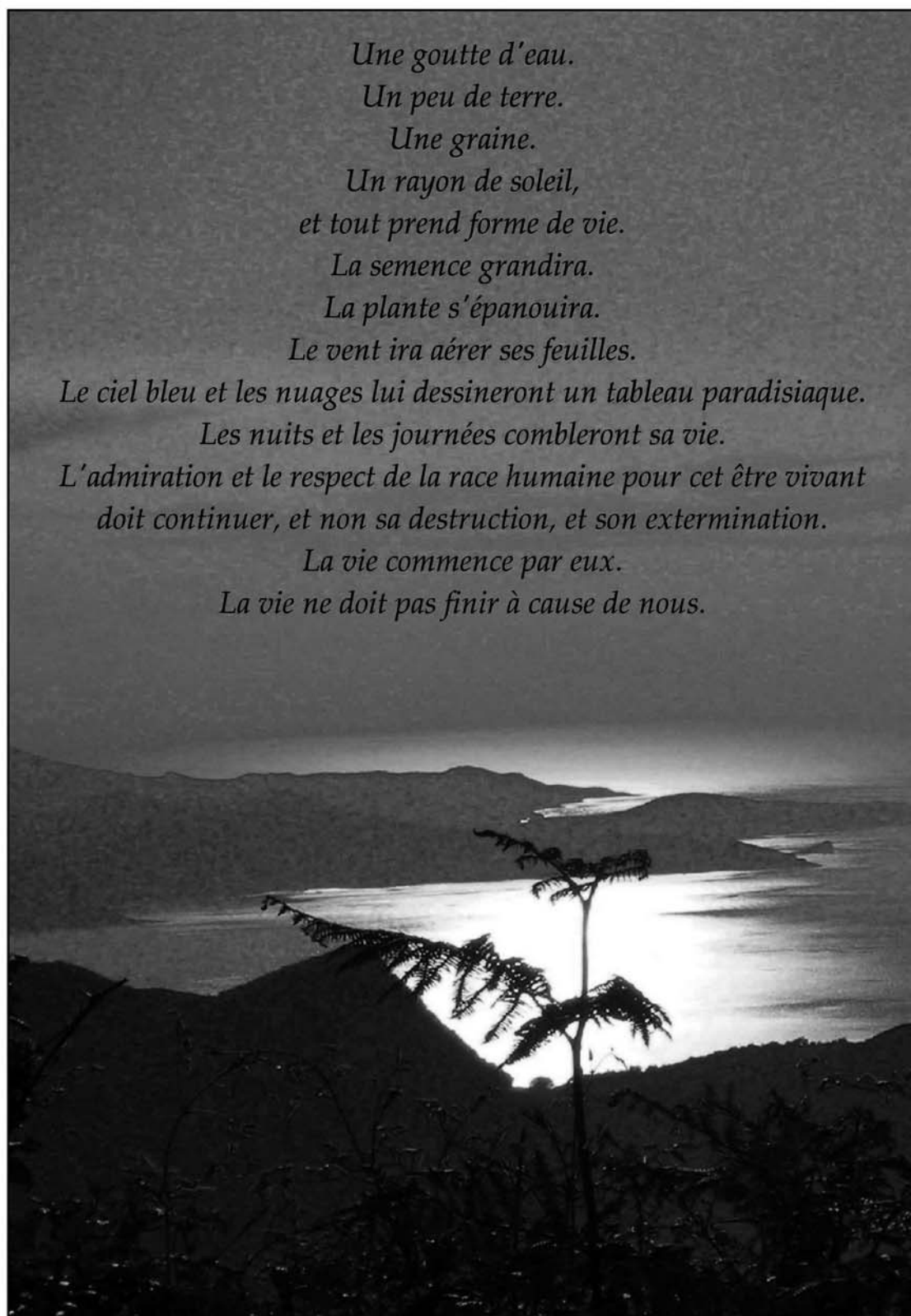
*Le cœur fendu
Il n'en peut plus
Les cheveux au vent
Trainer le long des bancs
S'y attarder et vouloir s'y poser
Toi et moi assis là
Se prendre la main et murmurer tout bas
Le regard mouillé par l'émotion
Le dos couvert de frissons
Te parler sans mot
Te dire sans souffrir
Te regarder sans bouger
Se retourner et ne pas vouloir réaliser
Le temps d'un mirage
Le temps d'une belle image
Le rêve, ce n'était qu'un rêve
Le cœur fendu
Il n'en peut plus
Repartir de ce banc
Partir à la rencontre d'un autre
Peut-être s'y asseoir à nouveau
Pour recommencer le même rêve
Mais cette fois essayer de se rapprocher
Essayer le doux baiser
Et à nouveau se réveiller
Peu importe mais juste vouloir y goûter
Pour ensuite reprendre sa route
Mais vouloir y goûter coûte que coûte*

MURIEL VAN LERBERGHE

Madame Annie Girardot

*J'ai été touchée par ce regard
J'étais comme ce bateau coulé au fond de l'océan
Quel doux sourire et cœur immense
Elle aurait pu être une île où on s'y serait apaisé
D'un talent naturel et humain
Je pensais que seule la Nature en avait le secret
Et pourtant...
Contre vents et marées
Sa profondeur n'a pas de limite
On aurait envie de l'associer à l'infini
Femme sensible
Tantôt joyeuse et souriante
Tantôt inquiète et absente
Quelle est cette détresse qui l'envahit ?
On voudrait la couvrir de baisers et lui dire tant de « merci »
Hisser la voile et l'emmener loin de ce brouillard
L'emmener faire le plus beau des voyages
Essuyer ses larmes
Lui faire oublier ses blessures
Pour continuer à **Vivre pour vivre***

MURIEL VAN LERBERGHE

*Une goutte d'eau.
Un peu de terre.
Une graine.
Un rayon de soleil,
et tout prend forme de vie.
La semence grandira.
La plante s'épanouira.
Le vent ira aérer ses feuilles.
Le ciel bleu et les nuages lui dessineront un tableau paradisiaque.
Les nuits et les journées combleront sa vie.
L'admiration et le respect de la race humaine pour cet être vivant
doit continuer, et non sa destruction, et son extermination.
La vie commence par eux.
La vie ne doit pas finir à cause de nous.*

MURIEL VAN LERBERGHE

Vide

Ce vide qui m'envahit

Comme les veines qui se vident de leur sang

Comme les freins qui lâchent au dernier moment

Ce vide qui m'envahit

Tout à coup le ciel ne m'apparaît plus

Une torpeur me frappe en plein cœur

Ce vide qui m'envahit

Et pourtant tant d'émotions en moi

Et pourtant je suis en plein émoi

Mais le vide me transperce

Comme le glaive qui frappe une dernière fois

Comme si c'était son dernier combat

MURIEL VAN LERBERGHE

Proza Prose

Nymphæa's zijn begeerlijk

DANNY REGA

Hij at zonder het minste 'graatje' respect voor zijn roodbaars met prei, vermaalde de dorade tot glad stucwerk, goot er af en toe een teug blonde Leffe bij om het geheel wat smeüiger te maken en slikte door. Hij keek niet op van zijn antieken visbord in Delfts porselein, waar hij op een veiling veel te veel voor betaalde. Het was zo duur, had een antiquair in Amsterdam hem gezegd, omdat het ooit bij een compleet servies had behoord.

Pas wanneer het laatste brokje van zijn bord was verdwenen en het windmolentje met het Hollands meisje in delftsblauw weer helemaal zichtbaar waren, schoof hij zijn stoel achteruit. Hij strekte zijn benen en maakte zijn rug recht, zoals katten dat vaak doen. Dan boerde hij zwaar muskaatnoot. Dát doen katten nooit.

De lage wolken weken met de traagheid van ambtenaren die na de koffiepauze met tegenzin uit de cafetaria van hun Ministerie sloffen. Een eerste streepje blauw verscheen boven de stad en weldra overheersten de zachte pasteltinten van een Claude Monet het stadspark. Daar had hij haar voor het eerst ontmoet.

Ze leunde over een bruggetje en glimlachte naar de waterlelies, onschuldig benen wijd of benen onschuldig wijd, hij wist niet precies waar hij onschuldig plaatsen moest.

'Ze zijn begeerlijk', had hij gezegd en al werd hij honderd jaar, die woorden zou hij nooit vergeten. Ze had zich opgericht, weg van de reling, maar haar glimlach was gebleven. 'Wat zeg je?', had ze gevraagd. "De Nymphæa's zijn begeerlijk", had hij geantwoord.

Hij had haar meegetroond naar een bank die was neergepoot tussen de kleuren die de lente al volop in de aanbieding had en ze waren pas weggegaan nadat de parkwachter voor de derde keer had geroepen dat het sluitingstijd was.

Door een totaal verschillende studierichting waren ze elk

een eigen weg gegaan. Zij wilde dokter worden. Hij had gekozen voor journalistiek.

In de naar kerosine stinkende luchthaven van Cabinda hadden ze mekaar opnieuw ontmoet. Zij had in het bevallingskwartier van een hospitaal in Luanda gewerkt. Hij had een reportage gemaakt over diersoorten die in Angola met uitsterven zijn bedreigd.

Hun weerzien was minstens even passioneel als het afscheid van Bogart aan Bergman in 'Casablanca'.

Toen werd ze zwanger. Haar liefde voor hem was niet meer exclusief. Ze was ineens ook nog verslingerd aan eieren, augurken en chocola.

Op een nacht kreeg ze erge pijn in de onderbuik. Van die hardgekookte eieren, had ze nog gedacht. Haar schreeuw vanuit de badkamer leek op het twee lettergrepen gekrijs van een vogel. Haar buik en benen zaten onder het bloed. Minuten later gierde een ziekenwagen hen naar het hospitaal. Ze bleef nog een hele tijd bij bewustzijn, keek met grote ogen naar het zwarte asfalt en luisterde naar het sirenegeloei dat de nachtrust van de slapende olmen langs de weg verstoorde.

Ze stierf een uur later. Hij hoorde een mannetje in het groen tegen hem praten, alsof hij in een landend vliegtuig zat en de druk op zijn oren de stem van de chirurg reduceerde. Ze hadden ook de baby niet kunnen redden. Het was een meisje. In een blauw dekentje gewikkeld had hij haar de laatste uren van de nacht in zijn armen mogen houden. De rest van de wereld deed er niet meer toe.

Hij kraste met zijn vork over het visbord, over het meisje in delftsblauw. Het bord dat zóveel waarde had omdat er maar eentje van overbleef. Hij nam het van de tafel en smeed het in stukken tegen de muur.

Hem restte maar één vraag: hoeveel scherven kun je lijmen? ■

Binnenkort (vermoedelijk in mei) verschijnt *De vijfde kaartspeler*, een nieuwe spannende politieroman van onze collega Gie Van den Vonder. Dezelfde protagonisten als in *Wasserij Sneeuw witje* en *Moordmuze* duiken er in op. Geniet als voorproefje van onderstaand fragment.

Fragment uit ‘De Vijfde Kaartspeler’

GIE VAN DEN VONDER

Z‘Zwijgen en spelen.’ De woorden knalden tegen de kale wand van het kaarthuisje. Eigenlijk klonk het als ‘zwijge en spehe.’ Afgekapte woorden bestemd voor een peloton rekruten dat in gelijnde rotten op het paradeplein van de kazerne stond.

‘Ik dacht dat we juist gekomen waren om te praten en dat dit onnozele spelletje enkel als oogverblindende diende voor nieuwsgierige passanten.’ Charly De Rycke keek de andere kaartspelers één voor één aan. ‘Dat is wel belangrijker dan dit dwaze kaartspel.’

François Gevers gooide gehaast ruiten aas op het kaartmatje. De anderen volgden als wilden ze een twistgesprek vermijden.

De drie mannen zaten in het vervallen kaarthuisje aan de rand van het park niet ver van Cinema Plaza. In het begin van de jaren zestig was het gebouw door de gemeente neergepoot om ouden van dagen, zoals men de senioren noemde, een mooie plek te bezorgen om een kaartje te leggen. Na de gouden jaren zestig en zeventig trok de volgende, beter bemiddelde generatie naar de herbergen in het dorp. Bijdehandse verenigingen organiseerden daar kaartnamiddagen om zaad in hun bakje te krijgen. Het kaarthuisje vereenzaamde en werd de laatste jaren nog zelden gebruikt. Verkrotting lag op de loer. De gemeente had al wel gezegd dat ze het gebouw zouden aanpakken, maar ook hiervoor maalde de administratieve molen blijkbaar heel langzaam.

Na het paniekerige telefoontje van François Gevers had Herman De Maarschalck uiteindelijk gebeld naar De Rycke. Die had deze locatie voorgesteld. Hier konden ze praten zonder luisterende muren. De kolonel had zich afgevraagd waarom Charly met dit voorstel afgekomen was. Ze hadden hier vroeger wel vaak een kaartje gelegd. Zou hij op zijn oude dag heimwee krijgen?

Op het eerste gezicht hadden de kaartspelers weinig gemeen. De Maarschalck, keurig in driedelig pak, zat kaarsrecht en sprak met de dwingende stem van de man die gewend is bevelen te geven. Het dorp noemde hem de kolonel, maar kwatongen beweerden dat hij nooit verder gekomen was dan de graad van adjudant-chef.

Charles – zeg maar Charly – De Rycke zat tegenover de kolonel. Opzichtig gekleed en zoals altijd klaar om met zijn charmes indruk te maken op het andere geslacht. Twee echtscheidingen achter de rug en nu hingen er weer

regelmatig onweerswolken boven zijn huidige relatie. Hij had de zaak, die hij op jonge leeftijd van zijn vader geërfd had, vroegtijdig overgelaten en noemde zichzelf sindsdien rentenier.

Het leek alsof François Gevers, de derde man aan de tafel, erbij zat om het contrast met de anderen beter te doen uitkomen. Hij had dagelijkse spullen aan als ging hij een wandeling maken langs de verbouwingen aan de oude dorpscinema.

‘Vijf kleinkinderen en het zesde op komst,’ had hij gezegd toen ze hier zowat een halfuur geleden bijna gelijktijdig aankwamen. Hij keek regelmatig naar buiten als wou hij er zich van vergewissen dat niemand hen hier zag.

‘Verdomme, Cois, dat is nu al de tweede keer dat je een verkeerde kaart speelt.’

‘Hoe verkeerd?’ vroeg Gevers verbaasd.

‘En hou je kaarten dichter bij je. Charly zit er voortdurend naar te lonken.’ De kolonel klonk gelaten. Net zoals vroeger zou het kaartspel weer in gekibbel en geruzie eindigen. Hij had het zo kunnen voorspellen. ‘Zo is het niet moeilijk om te winnen,’ wendde hij zich tot De Rycke. ‘Jij zult nooit een sikkepit veranderen.’

‘Je moet de kansen grijpen als ze zich voordoen,’ reageerde De Rycke met een vettige grijns. ‘Pakken wat en vooral wie je kunt, voor je er achteraf spijt van krijgt. Elke gemiste kans komt nooit meer terug.’

Gevers keek naar de kibbelende mannen en draaide zich vervolgens naar de kolonel. ‘Stel dat het allemaal uitkomt. Dan durf ik niet meer onder de ogen van mijn kinderen komen.’

‘Wat kan er gebeuren als wij onze mond houden,’ stelde De Maarschalck scherp. Hij keek dwingend naar Gevers. ‘Jij hebt tegen je vrouw toch nooit iets gezegd?’

‘Ik? Tegen mijn vrouw? Nee, natuurlijk niet. Dat zou ik nooit durven.’ De bange blik in de ogen van Gevers bevestigde de twijfel die de kolonel al had voor hij zijn vraag stelde.

‘Hou het zo en speel verder. We zijn aan het kaarten,’ zei de kolonel en gluurde even naar de deur waar enkele kinderen voorbij liepen. Ook Gevers had de kinderen opgemerkt. Het leek of hij ineen kromp.

‘Je moet hier nu niet doen alsof jij de touwtjes in handen hebt.’ Charly De Rycke keek de kolonel uitdagend aan. Ook vroeger waren ze regelmatig in elkaars haren gevlogen.

‘Als ik niet met mijn politieke vrienden gebeld had, had ik ook niet geweten dat het schilderij terug boven water is gekomen.’ De kolonel keek vanuit de hoogte naar zijn kompanen. Hij wist dat hij met deze troefkaart iedereen het zwijgen kon opleggen.

‘Dat is oud nieuws, dat gerucht gaat hier al enkele dagen in het dorp. Jij bent een naïeve klootzak.’ De Rycke keek naar de kolonel. Die keek beteuterd.

‘Waar is de bokser,’ vroeg Gevers. ‘Is die niet uitgenodigd?’

‘Die was er die avond toch ook niet bij,’ reageerde de kolonel fel. ‘Of weet je dat al niet meer?’

‘Ik heb hem na jouw telefoontje nog gezien. Ik heb hem gezegd dat we hier afgesproken hadden. Ha, daar is Alphonse.’

Als je in het dorp naar Alphonse De Beer vroeg was de kans groot dat niemand hem kende. Iedereen wist echter wel waar ‘de bokser’ woonde. Bij een van de reorganisaties van de lokale aluminiumfabriek was hij op vrij jonge leeftijd op brugpensioen gestuurd en hij had van elke dag genoten. Ook hij was keurig gekleed. Een jas en bijpassende broek en een effen hemd dat contrasteerde. Zijn kleindochter wilde dat hij er netjes bij liep als hij buiten de deur ging.

‘Ha, heb je de oude kameraden nog eens bijeen geroepen?’ zei hij terwijl hij de deur terug achter zich sloot.

De kolonel keek hem ietwat verveeld aan, maar toen de bokser in zijn ogen keek sloeg De Maarschalck ze onmiddellijk neer. Ook De Rycke keek door het raam als weigerde hij De Beer aan te kijken.

‘Verdomme zeg, wat is dat hier voor een mysterieus gedoe. Ik ben hier blijkbaar niet gewenst.’ Gevers sloeg zijn ogen even op in de richting van de nieuwkomer.

‘Ik, euh; ik wist niet...’ hakte die.

‘En wat mag dan wel de reden zijn? Vroeger waren we vrienden. En als jij in de penarie zit,’ zei hij terwijl hij voor De Rycke ging staan, ‘weet je me wonen.’

‘Het is in verband met dat lijk,’ zei Charly De Rycke

uiteindelijk. ‘Het schijnt Moors te zijn. Dat was ook een van onze kaartvrienden.’

‘En daar komt jij speciaal voor van de zee? Nadat we je zoveel jaar niet meer gezien hebben.’

‘Moors had ons gevraagd voor een klus,’ zei De Maarschalck uiteindelijk. ‘Hij is er toen alleen met de buit vandoor gegaan.’

‘Wat er daarna met hem gebeurd is, weten wij niet,’ viel De Rycke in. Hij probeerde de situatie te verduidelijken. ‘Nu, na al die jaren, is zijn lichaam gevonden. Als wij allemaal zwijgen over vroeger, dan zal er geen spoor in onze richting wijzen.’

‘Geen spoor in onze richting? De flikken zijn toch al bij Herman en bij mij geweest,’ zei Gevers met bevende stem.

‘Welke idioot laat nu ook een foto achter?’ De kolonel keek venijnig naar De Rycke. Die haalde onverschillig zijn schouders op.

Alphonse De Beer schudde vol ongeloof zijn hoofd. ‘Mooie vrienden zijn jullie.’ Hij keek de kaartspelers een voor een aan. ‘Mooie vrienden.’

‘Wij hebben daar niets mee te maken,’ fluisterde Gevers toen De Beer hem aankeek. ‘Met dat lijk. Helemaal niets.’

‘Ik moet weg. Ik moet tijdig terug zijn, heb nog een heleboel te doen,’ stotterde De Maarschalck toen De Beer hem aankeek. Ook Gevers en De Rycke stonden onmiddellijk op als konden ze niet snel genoeg weg zijn.

‘We hebben elkaars telefoonnummer. Als er iets nieuws te melden is, kunnen we elkaar verwittigen. Als iedereen zwijgt, hoeven we niet bang te zijn dat de politie vervelende vragen gaat stellen.’ De kolonel ging naar de deur, keek nog even indringend naar François Gevers en richtte zich tot De Rycke: ‘Wie de sleutel heeft, mag afsluiten.’

De kaarten bleven als vergeten getuigen achter op de tafel. Ieder ging langs een andere weg door het park. Alphonse De Beer keek ze na en schudde onbegrijpend zijn hoofd. ■

Gie Van den Vonder

Misdaadauteur

Bibliografie

- De opdracht (roman, De Koofschep 1986) 5•
- Zoektocht naar Arcadia (dichtbundel, De Koofschep 1990) ... 10•
- Verhaal (dichtbundel, Dilbeekse cahiers 1996) 10•
- Wasserij Sneeuw witje (misdaadroman, eigen beheer 2005) ... 10•
- Moordmuze (misdaadroman, eigen beheer 2006) 15•

Een boek bestellen kan door een mailtje te sturen naar moordmuze@telenet.be. Verzendkosten 2,5•

Je kan eveneens kennis maken met de nieuwe website van deze auteur en collega op <http://www.everyoneweb.com/Gie/>

Omtrent Guido Eekhaut

Guido Eekhaut publiceerde tot heden zestien boeken, voornamelijk romans en verhalenbundels maar ook cultuurfilosofie. Zijn verhalen verschenen in het Pools, Chinees, Engels, Deens, Spaans en Italiaans. Voor het maandblad Bizz is hij futuroloog en schrijft er artikels over organisatie en interviewt hij toekomstdenkers. Occasioneel schrijft hij over globale politiek en samenleving. In 2007 verschenen de boeken 'De Filosofie van het Neen' en 'Het Labyrint'. Guido Eekhaut publiceerde zo'n dozijn romans, verhalen- en novellenbundels. In maart verschijnt bij Mynx (onderdeel van uitgevergroep De Boekerij) in Amsterdam de thriller 'Absint', en verder dit voorjaar een verhalenbundel bij uitgeverij 'Het Verschijnsel' en een roman in Polen. Voor de tweede helft van 2009 zijn de Victoriaanse misdaadroman 'Neon Londen' gepland (Uitgever Het Verschijnsel) en een nieuwe editie van alle Orsenna-boeken bij dezelfde uitgever. Een tweede thriller voor Mynx is in voorbereiding.

Zijn website is www.eekhaut.com.

De Samenzwering

GUIDO EEKHAUT

Om vier uur in de namiddag is de Avenida Corrientes de uitgekozen pleisterplaats van de ijdele klerken, pooiers, pennelickers en gokkers van Buenos Aires, een stad die slechts bestaat — zo fluistert men — bij de gratie van de Madonna en in de verbeelding van een oude, blinde dichter. Deze laatste, vervuld van een visioen dat zijn ogen niet meer konden aanschouwen, beschreef haar als een verzameling geheel toevallige en vrijwel nutteloze details: een blauwe, met bruin dooraderde geglazuurde tegel, een basalten kolom ter ere van een obscure zeevaarder, een villa in een buitenwijk verloren tussen sparren, een zwaard dat als vergeten trofee in een kroeg hangt.

Zo beschreef hij haar, alsof deze stad niets méér is dan de som van haar meest bescheiden delen, een mozaïek van onzichtbare details. Zo beschreef hij haar, tot wanhoop van zij die haar roemden om haar brede lanen, haar majestueuze openbare gebouwen, haar barokke gaanderijen, haar immense woekerende parken. Zo beschreef hij haar, onwetend over de politieke stormen van dat vroege voorjaar, met de stakingen, inflatie, onrust en instabiliteit waarmee de gemiddelde inwoner van de stad had leren leven.

Zijn beschrijving is niet correct, noch volledig, maar toch typerend voor de unieke gave die de stad haar meest trouwe inwoners voorbehoudt: de gave om veelzeggende details te kunnen onderscheiden in wat anders een

onleefbare metropolis zou zijn. Tegelijk ontkent de stad deze bewonderenswaardige intentie: ze is een onleefbare metropolis voor wie haar ziet in haar uitgestrektheid, de stoffige boulevards waar de bomen nauwelijks schaduw geven, het tot chaos gedwongen openbare verkeer.

De dichter kan echter aan deze visie niets verhelpen. Wie evenwel de details waarneemt — de tegel, het zwaard, de villa, de basalten kolom — kan zich verheffen tot het zeldzame niveau van het esthetische, wordt bezeten door de zuivere gedachte die van Buenos Aires de stad maakt van de Tango, van de Lunfardo, de Gaucho, de helden uit de tijd van de revolutie en de zucht naar de onnoemlijke uitgestrekte steppen die slechts luttele mijlen ervan verwijderd zijn.

De Avenida Corrientes is niet de grootste laan en toch voor wat de binnenstad aangaat de meest typische. Ze wordt vaak vergeleken, niet ten onrechte, met gelijkaardige straten in Berlijn en Parijs. Onweerstaanbaar trekt ze de wervelende mensenmassa aan die haar elke namiddag bevolkt. Elke namiddag behalve op zondag, want dan is ze zo goed als verlaten; zelfs de oude mensen die op de Heilige Dag gearmd door het centrum wandelen mijden haar. Een verklaring hiervoor bestaat niet, tenzij in de onredelijke irrationaliteit die het leven van de stad in de macht houdt. In de hele wijk rondom de Avenida Corrientes heersen de kleine gokkers en de corrupte officieren van justitie

met hun zilveren badges. Zij heersen er over een territorium dat niet echt het hunne is, maar van vage, nauwelijks zichtbare industriëlen en politici. Zij zijn slechts de symbolen van een macht die altijd elders te vinden is. De Avenida Corrientes zelf is een opeenvolging van boutiques waarvan de namen de echo's zijn van Parijs, van London. Verveelde echtgenotes, dochters en maitresses van magistraten en industriëlen verwijlen hier bij het oude spel van verleiding en geld: hun overwinning is pas dan volledig wanneer zij huiswaarts keren met de meest nutteloze der consumptiegoederen.

Tussen de boutiques liggen echter een klein aantal andere winkeltjes, nauwelijks meer dan vervallen panden, waar bejaarde mannen voorwerpen verkopen die afkomstig lijken uit een ander tijdperk, en die dat ongetwijfeld ook zijn. Eigenlijk verkopen zij die voorwerpen niet, maar bewaken ze jaloers en achterdochtig. Hun loensende blik op de passanten doet immers vermoeden dat ze aan niemand hun eigendommen willen slijten. Deze passanten tonen op hun beurt niet de minste intentie om de in de schamele étalages uitgestalde voorwerpen te willen kopen. Neen: hun al te gemakkelijk verdiende geld ruilen ze liever voor jurken, parfums en sjaaltjes uit Parijs, tailleurs uit London, Italiaanse schoenen, chocolade uit België of Zwitserland, Duitse juwelen, Argentijnse lederwaren. Daar gaat hun geld naartoe: de uitingen van een weelde die door geen innerlijke en metafysische rijkdom in evenwicht gehouden wordt. Deze passanten behoren dan ook tot de hogere klasse van de stad, de machtigen voor wie de politieke onrust slechts een gespeksonderwerp is, voor wie de stakingen en betogingen ver van hun voordeur plaatshebben en voor wie de inflatie niet eens een deuk maakt in hun rijkdom.

De voorwerpen in de kleine, bouwvallige en vuile winkeltjes koesteren dan ook niet de glans van de weelde. Integendeel: hun patina is deze van de nuttelosheid, want hoewel ze ongetwijfeld antiek zijn, lijken ze geen functie meer te hebben in de wereld die hen omringt. Een koperen inktstel, terwijl iedereen patroonvulpennen gebruikt; een mechanische chronometer terwijl wegwerphorloges even moeiteloos het vervliegen van de tijd wegtikken; paperweights van markasiet en kassiteriet, een Spaanse degen, een bijbelstandaard in smeedijzer, een stel militaire medailles uit de tijd van de burgeroorlog, oude landkaarten, een koperen oliecompas, een sextant in een doos van cederhout, een verzameling zilveren muntstukken. Er is nog veel meer, maar alles deelt deze eigenschap: die van de perfecte nuttelosheid.

Misschien bewaken daarom de oude mannen zo zorgvuldig hun eigendommen en weigeren zij er afstand van te doen (in volledige tegenspraak met de intentie en bestaan van hun winkels): zij beseffen deze nuttelosheid

en zouden het niet kunnen aanzien hoe de voorwerpen als weeskinderen in de moderne tijd verloren lopen.

Het kan dan ook niet verbazen dat deze oude winkeltjes samen met hun eigenaars één na één verdwijnen. Er is geen toekomst meer, er is geen opvolging. De jongeren willen het levenspad van de ouderen, die zij voor ambitieuze kwallen verslijten, niet volgen. Zij zijn ingenieur of gokker geworden, pooier of trambestuurder, klerk of stuwadoor, makelaar of architect. Niemand wenst nog de winkeltjes over te nemen, en zo verdwijnen ze één na één. Wat er met hun inboedel gebeurt schijnt niemand te weten, maar in de verbeelding van de oude blinde dichter duiken — zo fluistert men — stellig de meest bizarre van deze voorwerpen op.

Precies in een van deze winkeltjes, waar ik twee messingkleurige Breitling-chronometers bewonderde, maakte ik kennis met Señor Fronesis, die mij voorkwam als een militair op rust, zo kaarsrecht zijn gestalte en zo gemillimeterd zijn witte kapsel. Ik vermoedde meteen een Britse afkomst. Hij leek me, net als ikzelf, een onverwoestbaar melancholicus, die in het stoffige en naar belegen talk stinkende interieur van het zogenaamd antiqauriaat op zoek leek naar de schatten die zijn voorvaderen ooit, vanwege slepend geldgebrek, dienden te verkopen.

Een melancholicus, net als ikzelf: temidden van oude en vooral verwaarloosbare voorwerpen voel ik me inderdaad thuis, alleszins méér thuis dan in de hitsige hitte van de volle straten welke, wanneer men zich in dit winkeltje bevond, verwezen leken naar een andere planeet.

Señor Fronesis liet weinig over zichzelf los; toch bleek hij bereid mijn plots opkomende gedachten over het vluchtige vervlieden van de tijd en over de kwaliteit van Breitling horloges te delen. Uiteraard hebben beiden veel met elkaar gemeen, de tijd en de horloges, en vanuit deze gedachte lanceerde hij zich, stormerhand als het ware, in een schijnbaar ter plaatse verzonnen theorie die niet bepaald uitblonk door zinnigheid.

“Het zijn precies deze horloges die de tijd afbreken, waarde heer,” zei hij fronsend. Hij wierp daarbij een achterdochtige blik op de twee Breitlings die koppig precies dezelfde seconden wegtikten. Ze lagen veilig opgeborgen in een glazen etalagekast.

Ik deelde hem mijn skepsis mee over zijn theorie. “U weet toch,” zei hij, “dat geen eeuw zozeer gekenmerkt wordt door snelle verandering en kennistoename als de onze, dat weet u toch? Vroeger was het hier in Argentinië geheel anders. Tijd en tijdmeting waren er, net als geschiedenis, onbekend. Gelukkige tijden.”

Daarmee kon ik slechts instemmen.

“Precies: verandering en de toename van potentiële gebeurtenissen — dus ook van kennis — zijn de kenmerken van het sneller verlopen van de tijd. En niet toevallig in een eeuw waarin de tijdmeting zulke monsterachtige proporties heeft aangenomen en zoveel belang heeft gekregen. Dit kan toch geen toeval zijn, of wat dacht u!”

“Ik heb daar, eerlijk gezegd, nooit bij stilgestaan,” zei ik, geheel naar waarheid.

“Stilstaan doet u uiteraard beter niet, waarde heer,” waarschuwde hij mij. “Wie stilstaat wordt door de accelererende tijd ingehaald. God alleen weet wat dan zijn lot zal zijn. Nu reeds verwoest het tikken en klikken van die verdoemde horloges de materie van de tijd. Opgevreten, als het ware. Afgebroken. Tot er ons wat nog rest? De tijdloze chaos.”

Het viel me op dat hij zich nu weliswaar teruggetrokken had uit de nabijheid van de twee chronometers, doch hen tegelijk ook weer niet uit zijn gezichtsveld wilde verliezen.

“Wie zegt ons hoeveel tijd er dus nog rest, waarde heer? Hebt u daar al eens bij stilgestaan? Op een goede dag is het afgelopen met de tijd. Dan rest er ons niets meer: geen gebeurtenissen meer, geen leven, geen bewustzijn, niets. De wetten van de thermodynamica, weet u wel?”

“Dat zou een ware ramp zijn,” gaf ik toe. “Maar dit ogenblik ligt toch nog een heel eind in de toekomst, vermoed ik. Het universum is oneindig, of zo goed als. Dus zal er wel tijd genoeg voorhanden zijn.”

Dit leek hem niet gerust te stellen. Waarschijnlijk had hij voor zichzelf ook reeds deze bemerking gemaakt, maar de zinnigheid ervan meteen weer verdrongen.

“Ongelukkig genoeg,” zei hij, “weten we niet hoeveel tijd er nog voorhanden is in dit universum van ons. Een pijnlijke vaststelling, maar onoverkomelijk toch.” Een snelle zenuwtrek vervormde even zijn mond.

“Horloges bestaan nog niet zo lang. Enkele eeuwen slechts. Zij kunnen dus nog niet zoveel schade hebben aangericht.” Opeens was ik zondermeer bereid in zijn waanvoorstelling te geloven, ja zelfs dit macabere spel mee te spelen, in de rol van verdedigend advocaat. Hij hief een vermanende vinger op. “Maar er zijn er zo veel van! Duizenden en miljoenen horloges die met wrede honger de resterende tijd wegtikken.”

“Toch meen ik dat u tijdmeting met de tijd zelf verwart,” wierp ik tegen.

“U bent niet de eerste die deze tegenkanting formuleert, hoewel sommigen het op een meer ... mathematische manier deden. Ook ten overstaan van deze lieden hield ik vast aan mijn stelling.”

Op dat ogenblik leken zinnigheid en logische deductie verder weg dan ooit. Toch moest ik voor mezelf toegeven dat zijn theorie iets aantrekkelijks had, iets magisch. Ze leek niet helemaal van enige poëtische schoonheid verstoken: horloges die de substantie van de tijd wegvreten. De blinde dichter die in de Nationale Bibliotheek rondwaarde had geen beter verhaal kunnen verzinnen.

Niettemin kon ik Señor Fronesis hieromtrent niet involgen. Ik had me een ogenblik lang laten meeslepen door zijn kundige retoriek, door zijn aristocratische uiterlijk. Mijn gezond verstand zei me echter niet verder in te gaan op zijn theorie. Ze hoorde bij die verzameling theorieën die charlatans en schizofrene geleerden overal ter wereld om de haverklap debiteren en waarmee ze de kranten halen omdat deze de voorkeur geven aan sensatie boven het verspreiden van echte informatie. Als ik journalist geweest was, had ik Señor Fronesis met me meegenomen naar een confiteria en zijn verhaal opgetekend, en had ik een artikel over hem en zijn theorie geschreven. Maar ik was geen journalist.

“Het beste bewijs van mijn theorie,” zei hij, een tikkeltje mismoedig, “is het onweerlegbare feit dat wij bij het ouder worden zoveel van ons verleden verliezen. Onherroepelijk verliezen wij wat we ooit waren en wat we ooit beleefden.”

“U bedoelt: dat we ons steeds minder van het verleden kunnen herinneren.”

“Formuleert u het zoals u zelf verkiest. Deze vergetelheid kan toch alleen maar duiden op een afbreken van dat verleden, van de materie van de tijd zelf?”

“Wilt u beweren dat vroeger, voor er klokken of horloges of chronometers bestonden, de mensen zich veel beter hun verleden konden herinneren?”

“Maar natuurlijk konden ze dat. Kent u niet de klassiekers? Is het niet Seneca, in zijn brieven aan Lucilius, die ons de haast perfecte reconstructie van zijn kindertijd heeft nagelaten? Is er niet de Chinese wijsgeer Hui Tzu (die de paradox van Zeno over Achilles en de schildpad herhaalde in zijn parabel over de stok waarvan men elke dag de helft afsnijdt en die als dusdanig oneindig blijkt), die stelde dat hij zich nog precies kon herinneren wat hij gegeten had op elke

ochtend van de week na zijn zesde verjaardag? Zelfs de Britse ontdekkingsreiziger Richard Burton beschreef hoe hij over een machtig geheugen beschikte, en toen reeds kende men horloges!”

“Het is algemeen bekend dat Burton niet bepaald eerlijk omsprong met de waarheid,” argumenteerde ik.

Hij haalde verongelijkt de schouders op. “De andere voorbeelden liegen er alleszins niet om. En zo zijn er nog veel meer. Vroeger was het verleden veel standvastiger dan nu. Kunt u zich herinneren wat u gegeten hebt in de week na uw zesde verjaardag?”

“Mijn antwoord zal u niet ontgoochelen: ik heb terzake helemaal geen herinnering. Maar wat bewijst dit? Niets anders dan dat sommige mensen een goed geheugen hebben en anderen een zwak.”

Hij wierp weerom een achterdochtige blik op de uitgestalde chronometers, en dan een andere blik naar buiten waar in de nog steeds hete namiddagvlucht de passanten onverschillig aan het winkeltje voorbij liepen. Binnen voelden we ons als chrononauten in een ander tijdperk verdwaald.

Opnieuw wilde ik een argument tegen zijn theorie formuleren, toen de eigenaar van het pand, een kromme, bleke man die ooit erg groot moest geweest zijn, naderbij kwam. Op zijn gezicht droeg hij de afwijzende uitdrukking van alle uitbaters van deze winkeltjes. Hij droeg een donker versleten pak, een ouderwets hemd zonder kraag of das en gele lakschoenen. Zijn ogen waren flets, onscherp. Hij verspreidde de geur van goedkope eau-de-Cologne. Hij had ons zo lang gedoogd, maar nu leek onze aanwezigheid hem teveel.

“Wij kijken nog even rond,” zei ik, hoewel ik me reeds een ivoren briefopener gekozen had uit zijn collectie. Ik had me het voornemen gemaakt nadien ook nog even te gaan snuffelen in een tweedehands boekenzaak verderop, maar het gesprek met Señor Fronesis liep wat uit de hand.

“U doet maar waar u zin in hebt,” gromde de oude man. Zijn tongval klonk vreemd, alsof hij zijn jeugd in een ander land had doorgebracht. Wegschuifelend verzette hij een voorwerp hier, een voorwerp daar, telkens een kleine stofwolk opwerpend.

Fronesis keek hem misprijzend achterna. “Dat wij ons dienen te onderwerpen aan de achterdocht van een dergelijk volkje, dat gaat toch wat te ver. Heel binnenkort zal dit soort mensen uit de binnenstad verdwenen zijn, en maar goed ook.”

Ik negeerde de duidelijk antisemitische toon van zijn opmerking, die hem niet tot eer strekte maar vaker dan men wel denkt voorkomt bij de gegoede burgerij. “En met hen verdwijnen winkeltjes als deze, tot spijt van mensen zoals wij. Waar gaan we dan op zoek naar oude voorwerpen en zeldzame boeken?”

Hij schudde het hoofd. “De ware liefhebber vindt steeds wat hij zoekt. En altijd vindt hij het per toeval, nooit opzettelijk. Is u dat nog niet opgevallen? Ondertussen hebben we ons verwijderd van ons eigenlijke gespreksonderwerp.”

“Ik vroeg me af of de mate waarin men zich het verleden kan herinneren geen kwestie is van, hoe zeg ik dat best, van persoonlijke kwaliteiten?”

Hij haalde de schouders op. “Er zullen altijd nog wel mensen zijn met een goed geheugen, dat bestrijd ik niet. Maar u kunt niet over de bewijzen heen kijken: staaltjes van herinnering, klaar en meedogenloos, zoals deze waarvan de klassieken getuigen, zijn nu onvindbaar.”

“Mag ik u vragen: is dit een theorie waarover u lange tijd nadacht, of is ze geïmproviseerd?”

Hij keek verontwaardigd. “Geïmproviseerd?” schatte hij, alsof het een belediging betrof. “Ik heb niet de gewoonte, en ook heb ik nooit de gewoonte gehad, mij geheel onvoorbereid op dergelijk diepzinnig terrein te begeven.”

Deze uitspraak, de precieze woordkeuze hiervan, verried opnieuw zijn militaire achtergrond. “U hebt dus deze materie grondig bestudeerd.”

“Ik heb gedaan wat iedereen van mijn generatie in zijn jonge jaren deed: ik heb de klassieke werken gelezen, de filosofen, de grote denkers uit de wereldgeschiedenis. Van Plato tot Spinoza. Mijn theorie is langzaam gegroeid. Ze heeft er verscheidene jaren over gedaan om te rijpen tot wat ze nu geworden is: een logisch systeem. Niet bij toeval gebruik ik deze termen: groeien en rijpen, want het ging inderdaad om een groeien en rijpen, als een biologisch proces. Een dergelijke theorie schudt men niet zomaar uit de mouw.”

Ik bedacht, hoewel uitsluitend voor mezelf, dat Spinoza wellicht enige Joodse achtergrond kon aangewreven worden. “Een befaamd schrijver, die deze stad zeer nauw aan het hart ligt, zou zeker belangstelling voor u en uw theorie hebben, Señor Fronesis. Hebt u die man al opgezocht?”

Met mijn geheel onschuldig bedoelde vraag bracht ik hem van zijn stuk, dat merkte ik meteen. “U verwijst

toch niet naar de directeur van de Nationale Bibliotheek, Señor Borges?” mompelde hij. Plots was hij zijn breedspraak kwijt, het weidse landschap van zijn theorie. Niets bleef er van over. “Ik hoef die man niet,” zei hij bondig. En in die bondigheid lag de essentie van zijn afkeer. “Die man kent maar één ambitie!”

“En wat mag die dan wel zijn?”

“De geschiedenis van de eeuwigheid te schrijven! Dat is zijn waanzinnige ambitie. Kunt u zich zoets monsterlijks voorstellen? De mens heeft zijn hele verleden verloren, maar deze man wil de eeuwigheid beschrijven.”

“Ach, het is slechts een literair ondernemen. U moet daar niets méér achter zoeken. Literatuur kan niet naar de waarheid zoeken, alleen maar een verzameling mooie leugens opsommen.”

“Precies deze verlangens stelt hij ons voor als de werkelijkheid. U herinnert zich toch wel zijn essays over schrijvers die niet echt bestaan. De man tast, op die manier, de fundamenten van de werkelijkheid aan.”

Ik kon nauwelijks een lach bedwingen. “Net daarom meen ik dat u hem op de een of andere manier genegen zou moeten zijn. U doet namelijk precies hetzelfde.”

Mijn luchtige manier van doen beviel hem echter helemaal niet. Zijn gezicht betrok, rimpels werden dieper, ogen samengeknepen, een frons, de handen verkramp. De antipathie zat erg diep. Ik had, onvoorzichtig maar ook onwetend, een *faux pas* gemaakt.

“Er is,” fluisterde hij, alsof hij niet wilde dat onbestaande toevallige passanten zijn woede hoorden, “geen enkele affiniteit tussen mijzelf en deze heer, wiens naam ik liever niet over mijn lippen laat komen. De man is een onverbeterlijk fantast. Ik, mijnheer, laat mij slechts in met wetenschappelijke theorieën.”

Opnieuw kwam de oude eigenaar van het winkeltje dichterbij, waarschijnlijk verontrust door de opwinding in onze stemmen. Vermoedde hij de mogelijkheid van een slaande ruzie? Wilde hij de inboedel van zijn zaak veilig stellen voor gewelddaden?

“Wil een van de heren misschien een origineel Breitling horloge kopen?” vroeg hij. Een geheel gewoon en zelfs

onwaarschijnlijk voorstel: voor het eerst in mijn leven kreeg ik in een dergelijk pand koopwaar aangeboden, ja zelfs opgedrongen.

Señor Fronesis draaide zich bruusk om naar de man. “Kunt u zich herinneren wat u gegeten hebt op de ochtend van uw zesde verjaardag?” Zijn toon liet een niet mis te verstane minachting horen.

De oude man fronste. Hij vond dit maar een hoogst merkwaardig verzoek. Toch wilde hij niet zijn reeds opgewonden bezoek voor het hoofd stoten. “Op de ochtend van mijn zesde verjaardag, en dat herinner ik mij nog alsof het gisteren was, at ik een sinaasappel — kostbaar en zeldzaam in die tijd — een stuk roggebrood met geitekaas, en daarbij dronk ik een tas melk. Daarmee moest ik het dan stellen tot ‘s avonds. Middageten was er toen niet bij. Hard werken en naar school gaan, dat wel. Kan dit uw nieuwsgierigheid voldoen?”

Een ogenblik lang heerste in het winkeltje, waar de zware geur van verschaalde talk hing, een pijnlijke stilte, die des te merkwaardiger was omdat buiten steeds meer lawaaierige passanten rondliepen. Vervolgens, met een merkwaardige zelfbeheersing, draaide Señor Fronesis zich naar mij om, en gromde: “Het is een samenzwering. Ik waarschuw u: het is een samenzwering.” Hij zou daar misschien nog iets aan toegevoegd hebben, doch de al te nadrukkelijke aanwezigheid van de eigenaar weerhield hem. Hij draaide zich om, stijfjes, en verliet de winkel met de geschokte waardigheid van de echte aristocraat.

“Wat een bizar personage,” zei de eigenaar, nadat de winkeldeur zich gesloten had. “Toch geen persoonlijke vriend van u, hoop ik.”

“Hij schijnt de klassiekers goed te kennen,” zei ik, mij onwillekeurig verplicht voelend Señor Fronesis te verdedigen tegen bevooroordeelde aantijgingen.

“Ongetwijfeld,” zei de oude man. “Wilde u misschien een Breitling kopen? Ze dateren van uit de oorlog, originele modellen, maar onverwoestbaar.”

Ik keek naar de horloges. Daarnet hadden ze een bewonderswaardige eensgezindheid vertoond in het aanduiden van de tijd. Nu echter liep de linkse meer dan een volle minuut achter op de rechtse. Was er dan toch sprake van een samenzwering? ■

TijdMachine

GUIDO EEKHAUT

1.

Niet zomaar *een* tijdmachine, maar *de*. Op dit precieze punt in de ruimte-tijd (een op zich verontrustende notie) zelfs de *enige* TijdMachine. Er hoeft ook maar één te zijn. De tijd zelf is op een unieke wijze verontrustend en zo ook haar logica. Misschien is er daarom maar net genoeg plaats voor één TijdMachine.

Het is vier uur dertig in de namiddag. Een perfecte koude herfstdag. De TM ligt in haar wieg van staal en marmer. Een meer gedetailleerde beschrijving van de TM is niet mogelijk. Toch niet voor een tijdsgebonden waarnemer, omdat zij geen statische fysieke vorm bezit.

Ze wordt voortdurend binnenstebuiten gekeerd.

Altijd in beweging.

Zijn naam is Ted. Schopenhauer. Verre verwant van. Ver, dat is slechts een benadering. Hij is de man die het tijdreizen uitvond. Of toch niet. Het principe was al veel eerder uitgevonden door Einstein en anderen. Ted bouwde slechts de machine.

Ted kan gesitueerde worden – zoals Dante het noemde in een van zijn meer bekende versregels – *nel mezzo del camin di nostra vita*. Wat wil zeggen dat hij vijfendertig is, want in de tijd van Dante stond de Bijbel aan zinnige mensen een welgevoerd leven van zeventig jaren toe.

De TM wacht, hoewel ze voortdurend en ongeduldig uit de ruimte-tijd valt en er weer naar terugkeert. Zelfs Ted begrijpt niet hoe dat zit. Hij wordt verondersteld de machine bedacht en gebouwd te hebben, maar mogelijk was het een toekomstige versie van hemzelf die ze bedacht en bouwde.

De Hebreeuwse Cabbalisten geloofden dat er slechts één enkele Schepper bestaat, die zowel de wereld als het schrift schiep. Ten behoeve van elke sterfelijke ziel schiep Hij de wereld en het woord. En voor iedere sterfelijke ziel schiep hij hen op een subtiele manier verschillend. Zo weinig verschillend dat bijna niemand het opmerkte. Zo voelt Ted de werkelijkheid aan.

Er bestaat geen toeval, schreef Borges. Wat wij toeval noemen is ons gebrek aan kennis omtrent de complexe

machinerieën van de causaliteit. Niets gaat verloren; de Goddelijke Intelligentie bevat alle dingen op hetzelfde moment. Het verleden zit bevat in het heden, net als de toekomst.

Ted is klaar. Hij is klaar om de machine uit te proberen. Tot nog toe was tijdreizen slechts theorie. Binnen enkele momenten zal het zowel verleden, heden als toekomst worden. De spookmachine ligt theoretisch nog steeds in haar wieg, gevuld met schaduwen en licht. Ted drukt op een rode knop van de console naast de machine. Een immateriële deur opent zich tussen hem en de TM, waar er zonet nog geen deur was. Ted gaat gekleed in een soort overall van gedeeltelijk reflecterend materiaal. Hij stapt doorheen de deuropening, voelt de kilte van de ruimte, voelt de kilte van de bevroren tijd, en bevindt zich plots in de stoel van de machine.

De bediening van de TM is bedrieglijk eenvoudig. Er is een scherm dat Ted toestaat zijn bestemming te kiezen. Er zijn drie hendels. Er is een wijzerplaat voor het energieniveau. De machine kan slechts achterwaarts in de tijd bewegen. En vervolgens terugkeren naar de plaats van oorsprong.

Zijn jeugd. Zijn kindertijd. Schooldagen, ouders, oom Willy uit het vaderland, Stephen in de derde klas, een leerkracht genaamd mevrouw Marple, een auto in de fik, een boek met blauwe letters, zijn favoriete film. Bezoeken aan de kerk en aan de bioscoop, de verschrikkelijke stank van gedroogde rozen en gember. De gebarsten tegel van de keukenvloer. Hij vreest zijn verstand te verliezen in de leegte, die de eeuwigheid is – het archetype van de tijd. In *Timaios* verzekert Plato er ons van dat de tijd slechts het bewegende beeld van de eeuwigheid is. Nu Ted van plan is de tijd te veroveren is hij bereid te leven in een universum waar God afwezig is.

“Op een dag stap je uit mijn leven en je komt nooit meer terug.” Diane gooit de handdoek op de keukentafel. Er is behoorlijk wat woede in haar stem, woede die hij herkent en vreest. “Dat soort man ben jij. Het kan je niets schelen wat ik voel. Het kan je niets schelen wat mijn ouders denken. Je leeft je eigen leven. Dat is wat je doet, je leeft gewoon je eigen leven.”

Het regent. Dikke druppels glijden over het vensterglas naar beneden. Vroege herfst. Een tijd van depressie voor Diane. De wereld buiten haar heeft opgehouden te

bestaan. Ze is bang om alleen gelaten te worden. Ze is *teveel* bekommerd om wat haar ouders denken.

Hij heeft die ketting lang geleden gebroken.

“En wat voor leven is het? Is het een baan? Niet echt. Je bent een wiskundeleraar die, in zijn vrije tijd, wat schooit met machines. Je leerlingen hebben er problemen mee dat je hen niet begrijpt. Ze zijn niet slim genoeg, en dat hoor je te weten. Je laat hen duidelijk voelen dat ze niet slim genoeg zijn. En wanneer je niet op school bent zit met je hoofd gebogen over je boeken. Je leeft in dat hok wat je een laboratorium noemt. Waar gaat het om? Een laattijdig wetenschapsproject?”

De regen valt met nog meer intensiteit neer.

2.

Hij weet dat hij slechts een toeschouwer zal zijn. Hij kan de TM verlaten, kan rondlopen in die wereld van het verleden, maar hij kan niet tussenbeide komen. Hij zal een geest zijn. Hij zal niet fysiek aanwezig zijn. Hij zal geen temporele logische regels breken. Een geest in de wereld. Een immateriële waarnemer. Zijn temporele frequentie net genoeg uit evenwicht met die wereld.

Toch blijven er vele vragen.

Dit werd nooit eerder geprobeerd. Behalve dan door die hypothetische tijdsreizigers die vanuit *zijn* eigen toekomst naar *hun* verleden reizen. Hij zal alleszins de eerste zijn, in strik temporeel-logische betekenis.

Toch zijn er nog vele vragen.

Vragen waar hij niet echt mee zit, omdat hij ze toch niet kan beantwoorden.

Hij duwt de rode hendel voorwaarts.

In het hart van de TM is er een quantumcomputer die nu over zijn lot beschikt. Nu.

Daarna gebeurt er niet bijzonder veel meer. Er is een wolk van energie om hem heen, en een gensterende mist waarin de buitenwereld oplost. Vervolgens verdwijnt de mist, het scherm toont hem een datum, en buiten de machine is de wereld een evidentie geworden.

Materie is als een spiegel: ze reflecteert onze kennis

omtrent het universum. Er zijn dingen die wij wéten. Er zijn dingen die wij niet wéten.

Zijn vader verlaat het tuinhuisje. “Ik kan weinig aan jou veranderen.” Ze hebben ruzie gehad. Waarover, dat herinnert hij zich niet meer. Het verhaal wordt banaal. Het verhaal wordt vele verhalen. Zijn vader verlaat het tuinhuisje, kwaad, zoals steeds. “Ik kan niks aan jou veranderen. Doe maar gewoon wat je wil doen. Het is niet mijn beslissing.” In het gras is er een vreemde afdruk, alsof daar tijdens de nacht een voorwerp stond. Zijn vader houdt halt, kijkt om zich heen, haalt de schouders op en vervolgt zijn weg.

Ted volgt zijn vader in het huis. Later, tijdens het eten, volgt er nog een discussie. Mogelijk de laatste die ze ooit hebben. Misschien worden dan bittere woorden gesproken.

Behalve dan die hypothetische tijdreizigers die in *zijn* toekomst leven. Die, hoogst waarschijnlijk, zijn eerste experimenten observeren en van hen leren. Maar ook zij zullen geesten zijn. Ook zij zijn geesten geweest.

Laat-Victoriaans Londen. Vroege lente. Vele dingen zijn anders, maar niet écht. Kledij en transport en winkels zijn verschillend. De taal is bijna dezelfde. Mogelijk wat meer beschaafd, of toch voor wat de menigte op Piccadilly betreft.

Hij is een geest. Hoewel de wereld om hem heen tastbaar lijkt en hij het genot heeft van al zijn zintuigen, blijft hij onzichtbaar. Tenminste, dat hoopt hij. Hij loopt over Piccadilly, hoort en ruikt de wereld terwijl mensen langs hem passeren. Er zijn de bekende herkenningspunten. Hij was twee keer in Londen, in zijn eigen realiteit. Daar is *Hatchards*, daar is *Fortnum & Mason*. Omnibussen, en paarden. Vrouwen in lange, uitgebreide maar donkere jurken. Mannen met hoge hoeden.

Hij slaat een zijstraat in. Sommige dingen zijn meteen herkenbaar. De gele plavuizen, de oneven brokken graniet die naar een kerk leiden, het zwarte smeedijzer van een hek, de zwarte leren schoenen van passanten.

Zelfs de geluiden klinken bekend. Wanneer hij even de ogen sluit verbeeldt hij zich in zijn eigen geboortestad te zijn, tijdens het weekend. Alleen de geur van het paardenmest verraad dat dit een andere plek is.

Het aantal elementaire deeltjes in het universum is zeer groot maar niettemin beperkt. Daarom zullen bepaalde combinaties van deeltjes en van evenementen zichzelf herhalen. Indien genoeg tijd voorhanden is, zal alles zichzelf herhalen.

4.

“Ga dan maar! Ga maar, waarom niet! Ga waar je wil! Als er iemand anders in het spel is, een andere vrouw, ga dan naar haar! Is het die machine van jou, hou je dan daarmee bezig. Je wil terug naar je ouders? Wil je terug naar je jeugd?”

Er is geen discussie. Hij reageert niet, wat de zaak voor haar alleen maar erger maakt. Ze loopt de kamer uit en slaat de deur achter zich dicht.

Hij gaat naar het laboratorium. Hij alleen heeft de sleutel. De machine wacht hem op. De wiskundige vergelijkingen wachten hem op. De kamer is koud, overspoeld door scherp licht, er hangt een geur van ontsmettingsmiddelen in de lucht. Hij tuimelt wat schakelaars om en enkele van de machines komen tot leven. De tijdsmachine ligt in haar wieg van staal en marmer, zo goed als onzichtbaar. Af en toe kraakt er wat in de atmosfeer. Hij kleedt zich uit en trekt zijn overall aan. Hij gaat naar een hoek van het laboratorium en consulteert een historische encyclopedie.

Victoriaans Londen stinkt. Kolen, teer, mest, riolen, de Thames. In zijn eigen tijd zijn er ook karakteristieke geuren, maar het overheersende gevoel is meer antiseptisch. Mensen passeren hem. Sommige mensen lopen door hem heen. Hij bereikt Green Park waar hij de tourbussen verwacht, maar er zijn natuurlijk geen bussen.

Een vrouw passeert hem. Ze aarzelt, draait zich om. Ze opent haar mond om iets te zeggen, ze reikt met haar ene hand. Ze zegt: “Wie bent u?” Er is angst maar ook nieuwsgierigheid in haar stem.

Hij stapt achteruit, draait zich naar het park in de richting van Buckingham Palace. Het is niet mogelijk dat de vrouw hem zag of voelde. Hij bevindt zich buiten haar bereik. Een andere temporele frequentie.

De vrouw volgt hem, maar slechts een ogenblik lang. Na de eerste bomen lijkt ze zijn spoor kwijt. Wat zonet gebeurde is onmogelijk. Tijdreizen is onmogelijk indien verleden of toekomst voor de reiziger tastbaar worden.

Hij bezoekt Buckingham Palace, en keert vervolgens terug naar de plek waar de TM op hem wacht.

De twee eerste trips zijn een succes. De TM werkt naar behoren. Hij reisde naar het verleden en kwam terug. Alleen weet hij niet of dit werkelijk *zijn* verleden was. Maar het lijkt er alleszins aardig op.

Tijdreizen is een spel met verschuivende spiegels. Wie bevindt zich achter die spiegels, wie bevindt zich achter het spel? In de échte wereld gaat het leven verder. Een eenzame Hindoe wordt gedood door een Moslim. Een student steekt een spoorweg over en betreedt een krottenbuurt, waar hij de rest van zijn korte leven zal doorbrengen. Hij klimt nu over een hek en verdwijnt. Een ontastbare schaduw passeert over een rottende muur. De echo van een gewerschot weerklinkt door een muffe, donkere steeg. Een gescheurde poster op een muur toont een half gezicht.

Het laboratorium is niet aangeraakt door menselijke handen. De TM ligt opnieuw in haar wieg, zich voedend aan energie. Ted sluit haar insubstantiële deur, trekt de overall uit, neemt langdurig een douche in de belendende badkamer. De geur van de zeep komt hem bekend voor. Alles komt hem bekend voor. Zijn grootste angst is terug te keren in een wereld waar niets nog bekend voorkomt.

Diane maakt het eten klaar.

Hij speelt met zijn eten, hij heeft geen honger. Diane haalt de schouders op. Ze gaat uit, met enkele vriendinnen. Ze draagt een mantel die hij nog niet gezien heeft. Een mantel in rood en wit. Hij beseft dat hij niet zo heel veel over haar weet. Hij weet niets over de boeken en de films die ze verkiest. Hij weet niets over haar vrienden. Haar leven bevindt zich vlak onder zijn ogen, en toch weet hij niets over haar.

Wat vrezten we het meest? Dat is de enige vraag waarmee we ons moeten bezighouden.

De TM is nu uitgedoofd, een donkere wolk in het midden van het laboratorium. Er omheen zit een structuur van stalen buizen. Ted streelt het staal, dat warm en zacht aanvoelt als zijn huid. Wanneer hij de kamer verlaat klikt hij alle lichten uit. Hij maakt een wandeling door de tuin, waar het kil en vochtig is. De winter is op komst, vanuit het oosten.

6.

De derde trip brengt hem naar het Polen van de late twaalfde eeuw. Hij betreedt de wereld op de helling van een heuvel. Het is ochtend. Vóór hem strekt zich een koud veld uit, waar een veldslag heeft plaatsgehad. Erg recent zelfs, want de lijken van de soldaten zijn nog niet ontbonden, waarschijnlijk mede vanwege de kou.

In de verte bewegen een half dozijn gestalten, voorover

gebogen, donkere afgetekend tegen de verre mist, en ze pikken hier en daar dingen op.

Hij is er zéker van dat zij hem niet kunnen zien. Toch houdt hij hen in de gaten.

Hij daalt de heuvel af. Er is iets in de lucht, een mufte geur van rottende dingen, als in een vochtige kelder. Hij ziet stukken kledij, harnassen, gebroken wapens. Grijs is de enige kleur.

Twee ruiters verschijnen boven de heuvel aan zijn rechterzijde. Ze sturen hun paard naar de verre figuren. Ook zij zijn grijs. Ted zet een stap terug. Hij wil zien wat er gebeurt. Hij wilde de veldslag meemaken, maar de geschiedenis heeft hem in het ootje genomen. Misschien hadden de geschiedenisboeken het verkeerd met betrekking tot de datum.

Hij keert weer terug naar de machine.

Het laboratorium is koud en hel verlicht. Hij schakelt de instrumenten uit.

Diane kijkt toe terwijl hij zijn kleren wisselt. “Ik kan weinig aan jou veranderen,” zegt ze.

“Dat is precies wat mijn vader ook altijd zei,” zegt hij. “En hij had niet veel invloed op mij.”

Diane houdt haar kin omhoog. “Je *wat?*”

“Mijn . . .”

Ze kijkt hem vreemd aan, alsof hij iets onbehoorlijks suggereerde.

Later eten ze. De lasagne laat een mufte nasmaak in zijn mond. Misschien ligt het aan het vlees dat ze gebruikte. Hij zegt er echter niets over.

Hij gaat in het salon TV kijken. De nieuwslezer heeft niet veel belangwekkend te vertellen. De gebruikelijke politieke vergissingen en natuurlijke rampen. Op zeker moment vermeldt hij het bezoek van de Argentijnse eerste minister aan Nederland.

De Argentijnse eerste minister ziet er uit als eender welke politicus. Hij draagt een donkerblauw pak. Hij glimlacht toegeeflijk. Hij heeft een gesprek met lokale politici.

Later maakt hij zich klaar voor nog een trip. Hij vindt op het internet een aantal teksten over een Gnostische orde uit de zesde eeuw. Misschien zoekt hij hen op. Maar hij verkiest toch gebeurtenissen met een werkelijk

historische betekenis. Misschien vermijdt hij beter veldslagen. Omdat hij van plan is tijd te onttrekken aan het universum, is hij bereid om in een sfeer te leven waar God afwezig is. Hij zal kroningsplechtigheden vermijden, en zeker ook de kruisiging van Christus. Dat is de plek waar alle tijdreizigers naartoe gaan.

Hij kiest Palestina in de achtste eeuw, en observeert de lokale heersers. Ze zijn efficiënt en omzichtig in hun manier van regeren. Twee kleine meisjes, zo goed als naakt, passeren hem in een stoffige straat, hun benen rood van het fijne zand dat overal lijkt door te dringen. Ze ruiken sterk naar dieren. Ze beginnen te giechelen. De ene wijst in zijn richting. Ze draaien een hoek om, giechelend. Hij zet zijn weg verder en ontdekt een dozijn kamelen. De mannen die hen bewaken dragen lange kleden en houden hun hoofd grotendeels bedekt. Ze dragen elk een lang, krom zwaard. Hun taal lijkt bijna integraal te bestaan uit klinkers.

Dit is het Heilige Land, nog onaangeroerd door de Westerse wereld. Dat zal dra veranderen.

9.

Hij was hier al eerder. Maar de dingen zijn nu anders. Ze zijn veranderd. Wat onmogelijk is. Tenminste voor zover hij de oorzaak van die veranderingen is. Hij is niet fysiek aanwezig. Hij kan niet tussenbeide komen. Hij kan geen veranderingen veroorzaken. Vooraleer hij de tijd kan onttrekken aan het universum, is hij gemachtigd te drijven in een sfeer waar Allah afwezig is.

1919. De griep maakt miljoenen slachtoffers. Een wereldwijde ramp. Een natuurlijke genocide. Uiteindelijk vallen er meer slachtoffers dan tijdens de Grote Oorlog. De bevolking van de planeet wordt gedecimeerd. De bevolking van Europa wordt gedecimeerd.

Hij staat in een brede maar bijna lege straat ergens in een middelgrote Europese stad. De meeste mensen dragen maskers. Ze ontwijken elkaar. Ze dragen ook handschoenen. Dat zal hen niet redden. Het virus zit in de lucht.

Twee vrouwen van middelbare leeftijd passeren hem. Een van hen, mager, ziekelijk, slaat een kruis. De andere kijkt achterom, hoewel er niets te zien is. Hij zal naar een andere stad gaan, en dan weer naar een andere, maar het spektakel zal hetzelfde zijn. De beschaving lijkt ten einde te lopen. Predikers dwalen door de straten, ze proberen de zielen zoniet de kinderen te redden. Dokters hebben alle hoop opgegeven. De ziekenhuizen liggen vol, de kerken zijn leeg. Ted ziet drie kleine kinderen, bleek,

angstig, op een straathoek, bedelend. Hij kan hen niet helpen. Ze bevinden zich in zijn verleden, ze zijn allang dood, zelfs indien ze deze hel overleefden.

Een huis staat in brand.

Een half dozijn soldaten, in smerige uniformen, steekt de straat over. Ze dragen geweren en granaten, alsof de oorlog nog niet ten einde is. Het had anders moeten worden, na de griezelen van de loopgraven. God is de mens vergeten, net zoals de mens God is vergeten.

Hij haast zich terug. Waarom trekken de griezelen van het verleden hem aan? Waarom niet de gelukkige tijden uitzoeken? Zelfs indien ze zeldzaam zijn, en karig verdeeld. Zijn ze dat werkelijk? Zeldzaam en karig verdeeld?

Diane kijkt toe hoe hij zijn kleren wisselt. "Ik kan weinig aan jou halfleven," zegt ze.

Hij fronst. *Halfleven?* "Dat is precies wat mijn vader ook altijd zei," zegt hij. "En hij had niet veel invloed op mij."

Diane houdt haar kin omhoog. "Je *wat?*" Ze draagt charmante make-up, die haar toestaat perfect te glimlachen. Een half-goddelijk wezen.

"Mijn . . ." Hij aarzelt. Déja-vu. "Vader."

Ze bekijkt hem vreemd, alsof hij iets onhebbelijks voorstelde. "Je wordt helemaal ontworteld," zegt ze. "Je wordt geflabberd. Ik begrijp zelfs niet eens waar je over blittert."

Hij staart naar haar. Ze maakte een grapje. Ze maakt toch wel een grapje? Ze heeft echter geen reden om leutig te zijn. Er hangt spanning tussen hen in, zonder ruimte voor grapjes.

Later eten ze. De lasagne laat een bittere nasmaak achter in zijn mond. Misschien vanwege het vlees dat ze gebruikte. Of de groenten. Hij zegt echter niets. Hij voelt dat eender welke opmerking over het eten haar overstuur maakt. Wat hij ook zegt, het zal haar overstuur maken.

"Ik had een uppering dag," zegt ze later.

Hij trekt zich terug naar de woonkamer en klikt de TV aan. Er is iets mis met de machine, maar hij weet niet wat.

De nieuwslezer heeft weinig interessante dingen te melden. De gebruikelijke politieke vergissingen en

natuurlijke rampen. Hij praat gek. Hij gebruikt woorden die Ted niet begrijpt, hoewel ze duidelijk zijn in de context. Op een bepaald moment vermeldt hij het bezoek van de Argentijnse eerste minister aan Nederland. Hij komt naar Amsterdam, stapt uit de stratotug. Het is gewoon een verkeersvliegtuig voor zover Ted aangaat.

De Argentijnse eerste minister lijkt op eender welke politicus. Hij draagt een donkerblauw pak. Hij glimlacht toegeeflijk. Hij praat met lokale politici. Hij draagt een bloem op de kraag van zijn pak. Er is niets ongewoons aan hem te zien.

Ted klikt de TV uit en gaat naar bed.

99.

Hij weet niet meer hoeveel trips hij al maakte. Een dozijn, vermoedt hij. Ongeveer een dozijn. Meestal naar oorlogen, plaatsen met oproer en verbijstering. Aankomend bij het eenzame Paradijs, waar Dante achtergelaten wordt door Virgilius. Een vreemde gedachte, niet helemaal van hem afkomstig. Misschien zal hij ooit in staat zijn een andere TM te bouwen, waarmee hij werkelijk het verleden kan veranderen. Gevaarlijk idee. Hij weet te weinig over de aard van de tijd om dat te proberen.

Elders, diep in het verleden. Een gigantische piramide op de achtergrond, nog niet helemaal voltooid. Duizenden mensen, als mieren, aan de voet ervan. Lange hellingen waarlangs grote blokken steen opgetrokken worden. Een ver geluid in de lucht, en de scherpe geur van heet zand. Hij staat bovenop een heuvel en kijkt uit over dit grootse vertoon. Geen vliegende schotels, geen buitenaardse goden, alleen maar mensen. Duizenden mensen die dit magnifieke en krankzinnige bouwwerk optrekken.

Kreten. Dichtbij. Hij draait zich om en ziet méér mensen van de andere zijde van de heuvel komen. Dit zijn geen slaven, het zijn vrije ambachtslieden, afkomstig uit heel het land. Ze zijn hier, zo vermoedt hij, omdat ze geloven dat hun God leeft en menselijk is. Binnen enkele eeuwen – veeleer enkele duizenden jaren – zal dit geloof plaats hebben geruimd voor een werkelijk goddelijk en bovennatuurlijk opperwezen. Nu echter is de farao hun God. En wanneer hij sterft, verkrijgt hij het eeuwige leven dankzij dit bouwwerk.

Twee dozijn mannen lopen hem voorbij. Ze praten onder elkaar met veel keelklanken. Plots zwijgen ze. Ze

waarschuwen mekaar met gebaren. Misschien is een wild dier in de omgeving. Misschien een leeuw. Er zullen nog wel leeuwen zo hoog in het noorden zijn. Achter de mannen is er een landschap met verspreide bomen en struiken. Binnen enkele honderden jaren heerst hier de woestijn.

De mannen kijken om zich heen, hun handen op hun primitieve werktuigen, als wapens. Er gebeurt echter niets. De leeuw is verdwenen. Ze zetten hun weg verder.

Maar opnieuw is Ted niet overtuigd dat ze hem niet opmerkten. Hij is een geest, maar steeds opnieuw lijkt het alsof mensen wéten dat hij in de buurt is.

Niets gaat verloren, de Goddelijke Intelligentie bevat alle dingen op hetzelfde moment. Het verleden zit vervat in het heden, net als de toekomst. Hij vergat wie die woorden schreef. Ze zijn toepasbaar op elk moment van de menselijke geschiedenis. dat moet hij onthouden. *Goddelijke Intelligentie.*

Diane heeft het huis verlaten. Ze heeft wat kleren meegenomen, haar dagboek, wat geld, haar checkboek. Ze liet geen vaarwel-briefje achter. Geen uitleg, maar die heeft hij niet nodig. Hij overweegt enkele van haar vrienden te bellen, maar heeft hun nummers niet. Kent zelfs hun namen niet. De wereld van Diane was een raadsel voor hem.

Er waren andere mensen in haar leven. Vrienden van haar eigen leeftijd, al te graag bij haar op bezoek, zijn vrede en overpeinzingen verstorend, zijn werk verstorend. Soms lieten ze lege bierblikjes achter op de vloer. Soms lieten ze boeken achter die ze gelezen hadden (gebroken ruggen! Hij haat mensen die de rug van een boek breken.) Soms lieten ze briefjes achter met hun telefoonnummer. Soms lieten ze de zwakke geur van aftershave of geparfumeerde zeep achter. Soms lieten ze fluisteringen of dromen achter. Wat ze ook achterlieten, ze lieten niets voor hem achter.

Ze heeft het huis verlaten, en hij veronderstelt dat ze terug is naar haar ouders. Het is een cliché, ze gaan altijd terug naar hun ouders. Hij kan het niet verhelpen. Geen tijdreizen kan wijzigen wat er tussen hen verkeerd liep. Deze nagedachte over verloren liefde, dit ongeluk op de weg naar de ouderdom. Hij kan niet terugreizen in de tijd en de dingen veranderen. Wil dat ook niet. Hij wil een geest zijn. Zonder substantie, ongezien en onbekend. Dat wil hij. Zo wil hij zijn leven.

10⁹⁹

Waarom niet van deze trip zijn laatste maken? Zeshonderd jaren voor het begin van de christelijke tijdrekening. Het eerste grote paradigma van het menselijke denken, de eerste dageraad van de beschaving. Griekenland en India en allerlei plekken daar tussenin, plots verzadigd door het licht van de rede. Hij bevindt zich op een rotsige helling, bekijkt de stad, allemaal bijna-witte gebouwen die schitteren in de namiddagzon. De lucht smaakt naar bloed. Aan zijn linkerzijde zijn er boomgaarden, kronkelende bomen met korte takken, en enkele tientallen mannen aan het werk, oogstend. De stad is gebouwd rondom een andere heuvel, met op de top van die heuvel een groot bouwsel. Een tempel, zo vermoedt hij. Grote vogels omcirkelen de stad. Een andere groep mensen nadert vanuit de vallei tussen de twee heuvels. Ezels, en enkele paarden. Stof. Drie mannen in wit en geel gekleed verschijnen van tussen de gebouwen en benaderen de karavaan. Een hartelijk welkom. Hier ergens woont een groot filosoof, die nooit zijn gedachten zal neerschrijven. Elders wacht een andere grote denker om geboren te worden, die de faam van de eerste man zal verspreiden.

Hij daalt de heuvel af. Hij heeft geen gevoel met de werkelijkheid en offreert dus geen bewijs van zijn aanwezigheid aan de wereld. Er is geen stof dat zijn afdalen vergezelt. Toch benadert hij de mannen in wit en geel niet. Misschien zijn zij priesters. Hij wantrouwt hen. Zelfs hier, zelfs nu. Dit is hun wereld, en hij zou er verloren in lopen.

De nieuwkomers naderen de stad. Enkele vrouwen duiken op, opgewekt kwetterend. Dit is een gelukkige thuiskomst. Vijfentwintig eeuwen, en nog steeds is hij in staat de motieven van deze mensen te begrijpen. Hoe diep dient hij in het verleden door te dringen om schepsels te ontmoeten die niet langer meer menselijk zijn?

Hij keert om en bestijgt de heuvel weer. De TM wacht op hem. Tussen twee werelden verdampen zijn gedachten in de immense koude.

Diane kijkt toe hoe hij zijn kleren wisselt. "Ik kan weinig aan jou halfleven," zegt ze.

Hij fronst. *Halfleven?* Een nieuw taaltje dat ze ergens oppikte? Toch weet hij wat ze bedoelt. Hoorde hij dat woord niet eerder? "Dat is precies wat mijn vader ook altijd zei," zegt hij. "En hij had niet veel invloed op mij."

Diane houdt haar kin omhoog. "Je wat?" Ze draagt charmante make-up, die haar toestaat perfect te glimlachen, halfedelstenen in haar navel, en rondom de

curve van haar mond. Een half-goddelijk wezen. Vreemd, maar goddelijk.

“Mijn . . .” Hij aarzelt. Woorden zullen steeds opnieuw gebruikt worden. Onmiskenbaar een déjà-vu. “Vader.”

Ze bekijkt hem vreemd, alsof hij iets onhebbelijks voorstelde. “Je vergaat helemaal ontworteld,” zegt ze. “Je wordt geflabberd. Ik geek zelfs niet eens waar je over blittert.”

Hij staart naar haar. Ze maakt voorzeker een grapje. Er is echter geen reden, voor haar, om grapjes te maken. Er hangt een spanning tussen hen in, zonder ruimte voor grapjes. Niet nu. Niet nadat ze hem ervoor heeft gewaarschuwd dat ze hem zal verlaten.

Nadien eten ze. De lasagne laat een nasmaak van amandelen in zijn mond achter. Misschien vanwege de groenten die ze gebruikte. Hij zegt er echter niets over. Hij weet dat eender welke opmerking over het eten haar overstuur maakt. Wat hij ook zegt, het zal haar overstuur maken.

“Ik had een uppering dagrevolutie,” zegt ze.

Hij kan slechts knikken.

Hij trekt zich terug in de woonkamer en klikt de TV aan. Er is iets mis met de machine, maar hij weet niet wat. Het zijn de schakelaars, het is de afstandsbediening die hij niet kan vinden.

De nieuwslezer met de gele huidskleur heeft weinig belangwekkende dingen te vertellen. De gebruikelijke inflatoire politieke vergissingen en natuurlijke rampen. Hij praat gek. Hij gebruikt woorden die Ted niet begrijpt hoewel ze binnen hun context duidelijk zijn. Op een bepaald moment vermeldt hij het bezoek van de Argentijnse eerste minister aan Nederland. Arriveert in Amsterdam, stapt uit de stratotuig. In Ted's ogen is het gewoon maar een verkeersvliegtuig.

De Argentijnse eerste minister lijkt op eender welke politicus. Hij draagt een donkerblauw pak van haaienleer. Hij glimlacht toegeeflijk. Hij praat met lokale politici. Hij draagt een vlinder op de kraag van zijn pak. Er is niets ongewoons aan hem te zien.

Ted klikt de TV uit en gaat naar bed. Morgen volgt er nog een trip naar het verleden.

Er bestaat geen toeval, schreef Borges. Wat we toeval noemen is ons gebrek aan kennis over de complexe machinerieën van de causaliteit. ■

Ik kan faxen, e-mailen en surfen. Per sms nodig ik mijn vriendinnen uit om 'een terrasje te doen', ik gebruik regelmatig zinnen waarin 'ik heb zoiets van' voorkomt, en op de trein bespreek ik de nieuwste wintermode tot grote ergernis van mijn medepassagiers. Ik ben een moderne oma.

Zo dacht ik toch. Tot deze vakantie mijn dochter me vroeg om in haar huis enkele dagen op Roos en Willem te passen. De ouders gingen er eventjes met zijn tweetjes vandoor en ik had niets liever dan mijn twee schatjes helemaal voor mij alleen te hebben.

Feilloos haalde ik de eerste avond. De kindjes kregen in de loop van de dag propere luiers, groentepapjes, flesjesvoeding. Ik keek met mijn kleinzoon in de prentenboeken, ik zong liedjes en als een kind danste ik met hem. Met Roosje lag ik op de mat met de blokjes te spelen, ik nam haar urenlang op schoot en ging met beiden de kippen voeren. Om zeven uur mocht Willem, luidens de geschreven instructies, naar tiktak kijken. Amper twintig maanden en met nauwelijks twee drukjes op twee verschillende toestellen zette hij de video aan. Hij keek nauwelijks naar het scherm want het was de 'twintighonderste' herhaling en met zijn rug naar het toestel deed hij synchronisch met het filmpje de bewegingen mee. Kwart voor acht, de kindjes in bed, de rust keerde weer in het huis. Mijn dochter had de babyfoon geïnstalleerd dus technisch werd er tot dan van mij niets gevraagd.

Ik wou nu toch wel weten wat er die dag op het wereldfront gebeurd was. Op de salontafel lagen de aanwijzingen om de televisie aan te zetten. Het huis is niet aangesloten op de kabel en dus moest ik met een ongekend systeem proberen beeld en klank te krijgen. Mijn schoonzoon achtte mij in staat te jongleren met twee afstandbedieningen, eerst die knop hier, dan die knop daar, rood lichtje, blauw lichtje, wachten op geel, kiezen op het 'menu', daarop kanaal 0 kiezen. Maar zover ben ik nooit geraakt. Ik begon te sakkeren, ik zag de klok vervaarlijk naar acht uur gaan, nog eens proberen, ik belde hen op in het andere landsgedeelte, natuurlijk kreeg ik via hun gsm de opdracht alles opnieuw te doen. Het enige wat die televisie produceerde was sneeuw. Om kwart na acht gaf ik het op. Ik zou dan maar wachten op

Future Shock

BABOESHKA

de krant van morgen, was de regering gevallen, ze zouden het zonder mijn medeleven moeten stellen.

Met een goede cd en een boek zou ik ook wel ontspannen. Twee schabben vol muziek, l'embarras du choix. Ik koos Bram Vermeulen, wou de cd speler starten, maar nu kreeg ik met geen mogelijkheid de box open waar de cd in aangebracht moest worden.

Languit viel ik de zetel en las 'Licht in augustus' van William Faulkner, een grandioos boek. Lezen, dát kon ik.

's Anderendaags scheen de zon. Mijn schatten waren door het licht vroeg op. Ik lag één uur vóór op het draaiboek Ik wou gaan wandelen. Willem kon in het wandelwagentje, Roosje moest op mijn buik. Op de binnenkant van de draagzak stond zo'n ingewikkelde gebruiksaanwijzing dat mijn kleinzoon aan mijn frons zag dat we niet vlug op weg zouden gaan. Hij liet me verstaan weer uit het wagentje te willen en hij zou gaan spelen tot ik licht zag in de tunnel van mijn onbekwaamheid. Om toch de buitenlucht op te snuiven greep ik naar de "kiddy bag", een aanhangsel van het wandelwagentje om, nú met Roosje in het wagentje, de kleine Willem mee achterop te nemen. Na een kwartier had ik vertrouwen genoeg in de bevestiging van het futuristisch toestel aan het karretje om de tocht aan te vangen. Ondertussen had Roosje de wachttijd handig benut en moest ze weer de tafel op voor een nieuwe luier. Ik zag mijn kleinzoon het hoofd schudden, hij ging nu maar meteen naar de zandbak, van een grote wandeling zou niet veel meer in huis komen.

Ik liet me niet ontmoedigen en trok na een klein kwartiertje toch naar het park. Amper tien meter stond Willem op de kiddy bag, een povere kwaliteit-prijs verhouding maar daar trok hij zich niets van aan. Hij liep veel liever, en dat kon ik begrijpen na al dat wachten.

Toen ik later thuis mijn zoon vertelde van al mijn technische nederlagen kon hij dat onmiddellijk plaatsen. 'Alvin Toffler' had het in de jaren zeventig al voorspeld, zo zei mijn zoon, het heette de 'future shock'. Er zou een generatie komen die de grootste moeite zou hebben om alle nieuwigheden bij te houden. Het zou een schier onmogelijke taak zijn om de grote evoluties te combineren met de sociale contacten die zij gewend waren te onderhouden. Een hele geruststelling was dat, ik had een future shock. Het kind had een naam. En zo ben ik dan toch weer een moderne oma.

En, liefste collega's, krijg je iets niet voor mekaar, zeg dan: "Ik heb een future shock." Het klinkt zo eigentijds en zoveel beter dan "Ik kon het weer niet!" ■

Met de moed der wanhoop probeer ik op mijn achtenvijftigste nog iets aan mijn talenkennis te doen. Vreemde talen intrigeren mij al lang maar de tijd ontbrak om ze te studeren. De woordenschat, de grammatica, de idiomen: ik wil het allemaal kennen. Mijn laatste obsessie is het Russisch. Voordien volgde ik al drie jaar Spaans, enkele tientallen bladzijden Italiaans met de Assimil methode en een cursus Duits via de cassettespeler in de auto. Op mijn boekenplank wachten nog 'servo-kroatisch op reis' en 'arabisch voor beginners'.

Veel bracht ik er nog niet van terecht.

Vorige week bracht ik een bezoek aan mijn dochter in Barcelona. Ze was een beetje ziek en moest naar het ziekenhuis op consultatie. Ik begreep wel alles wat men er vertelde (met dank aan mijn lerares Spaans) maar als ik me met de zaak wou bemoeien bleef mijn inbreng beperkt tot enkele woorden gestamel (dit laatste neem ik helemaal voor mijn rekening). Ik begon sterk te gelijken op een Engelse Manuel uit Fawlty Towers op bezoek in Spanje, 'soy Marie de Belgica i hablo un pocito no muy bien, gracias'

En dat is nog maar Spaans, een taal die nog redelijk dicht onze taal benadert. Ik probeer nu al drie jaar de taal van Poesjkin onder de knie te krijgen en dat lukt dus niet. Vorige week was het Ruslandweek op Klara. Een professor kwam vertellen dat je boven de vijftig nooit aan Russisch moet beginnen. Dat was een hele opsteker.

Maar ik leg me er niet bij neer. Elke dag herhaal ik 'pasjalsta, izvientitje, chrasjo' en elke donderdagavond ben ik op post in de les.

Mijn kleinzoon breekt zich daar helemaal het hoofd niet over. Spelen komt op de eerste plaats, één taal spreken is voorlopig méér dan genoeg. Zijn zusje Roos heeft nog

Leve de kindertaal

BABOESHKA

andere katten te geselen. Zij is nog maar 10 maanden en staat aan het begin van haar carrière.

Als we in het park gaan wandelen stuiten we steevast op anderstaligen. Mijn kleinkinderen wonen dan ook in Leuven waar er blijkbaar een grote concentratie is van allochtonen en vooral van buitenlandse studenten. Terwijl ik als een magneet naar die moeders en vaders getrokken word om toch eventjes mijn geblunder in de praktijk te brengen stapt mijn kleinzoon heel onbevangen naar de wip om met het exotische kindje in balans te gaan. Zij hebben absoluut geen woorden nodig, ze willen dezelfde schommel, samen op de glijbaan, mekaars zandkastelen verpieteren. En Roosje geniet mee, slurpt indrukken op om ze later veeltalig te verwoorden.

Ondertussen stotter ik met de moeders of de vaders, oefen het hoofdstuk 'hoe vraag ik naar iemands leeftijd' (*ckolke jemoe ljet?, hoe oud is hij?*) maar als ze antwoorden ben ik verbouwereerd. Want ik heb dan zo geconcentreerd nagedacht om een vraag te kunnen formuleren dat ik bij het antwoord nog aan het bestuderen ben of ik de juiste naamval gebruikte. Ik beperk me dan tot 'da, da' en maak ongetwijfeld een zeer intelligente indruk. Mijn kleinzoon kan in Rusland een Willem, een Willema, een Willemom of een Willemoe zijn naargelang zijn plaats in de zin. Mijn hersencellen kunnen dat niet meer de baas, er ontstaan kortsluitingen en grote pannes met sprakeloosheid tot gevolg. In andere talen ben ik een geweldig gesloten mens.

In vijf talen kan ik zeggen 'december is de twaalfde maand van het jaar' maar dat is zelden een bruikbare opener. Spaans durf ik al eens op Russische wijze verbuigen en mijn Duits lijkt op dat van Jean-Marie in zijn beste dagen. Engels en Frans hou ik gelukkig nog uit mekaar. Die talen leerde ik heel jong, dus wat die professor op Klara beweerde kan voor mij doorgetrokken worden naar andere talen.

Ondertussen amuseert Willemoe zich rot met zijn internationale vriendjes. Hij blijft altijd zichzelf. Af en toe komt hij de internationale taal van de knuffels en de kusjes spreken. Hij begrijpt zijn oma altijd.

En zijn taal is ook de enige die ik moeiteloos na mijn vijftigste leerde. Ik had er geen boek of avondschoon voor nodig, geen examens, testen noch herhalings-oefeningen moet ik ondergaan om een perfecte communicatie te hebben met mijn kleinzoon.

Kleinkinderen zijn pure ontspanning. ■

Als ik alle foto's van mezelf als baby en peuter bij mekaar tel, heb ik al aan één hand vingers te veel. Op een eerste foto zit ik in de kinderstoel. Mijn moeder staat over mij gebogen en samen kijken we geconcentreerd naar de plaatjes in een boek. Op een tweede foto loop ik onbevreesd naar een lammetje in de wei en een derde van 9 op 6 cm moet ik delen met zo'n dertig familieleden. Dit laatste plaatje werd geschoten ter gelegenheid van het 50-jarig huwelijksfeest van mijn grootouders. We staan er allemaal op in onze 'zondagse kleren', ik heb strikjes in het haar en draag een wit kleedje. Ik hou mijn hoofd wat schuchter opzij. Je kan zien dat iedereen onder de indruk is van het plechtige moment. Ik heb nog geluk dat ik vooraan sta, sommige nichten hebben maar twee foto's in hun archief. Zij verliezen een derde van hun verleden aan volumineuze nonkels.

Van mijn zoon bestaan er al veel méér foto's. Toen hij geboren werd kochten we meteen ons eerste fototoestel en legden een album voor hem aan. Lukraak plaatjes schieten was er nog niet bij. Al bij al bleef het een spannend moment. Want ook mislukte foto's moesten we betalen. En ook al koos je een film van 36 stuks, er kwam wél een einde aan.

Wij togen ook met onze eerstgeborene naar een fotograaf die vakkundig een heuse reportage afleverde. Het waren zwart wit foto's wat het serieus vergrootte. Ook voor de grootouders was onze zoon het eerste kleinkind en het officiële album ging van hand tot hand. Na de bijbestellingen bouwde de fotograaf een atelier bij. Het album van mijn tweede kind, een dochter, was al wat dunner (en bovendien stond mijn zoon dikwijls mee op de foto) en voor mijn jongste wordt het dringend tijd, nu ze dertig wordt, een album te kopen. De fotograaf kon het wel schudden, de reportages gingen uit de mode en hij moest de boer op. In de scholen leverde hij prachtwerk

Oscars BABOESHKA

met individuele en klasfoto's. Onder een lichte dwang kochten we die foto's elk jaar en toen de kinderen het huis uit gingen kregen ze hun kindertijd en jeugd in beelden mee. Ze konden met de verzameling nog gemakkelijk door de voordeur.

Dat zal wel anders zijn als mijn kleinkinderen ooit het huis verlaten, een vrachtwagen erbij op de weg. Met de digitale camera is er een wildgroei aan foto's ontstaan. Geen enkel evenement ontsnapt aan de lens. Bovendien kan je met zo'n toestel kleine filmpjes maken. Willem en Roos zijn vereeuwigd in al hun doen en laten. Wenen, lachen, kruipen, vallen, de eerste stapjes, de eerste drollen in het potje, de eerste woordjes, alles leggen mijn kinderen op de digitale camera vast. Nauwelijks opgenomen kunnen de ouders het resultaat tonen op de computer. Valt de scene niet mee, dan wordt er gewist en herbegonnen. Alles is perfect. Ik sta er perplex van. Ik heb ook geen idee wat zo'n kind denkt als het naar zichzelf kijkt op de computer. En wat de kinderen later over hun optreden zullen denken. Ik zou er goud voor geven mezelf eens te zien als kind. Was ik een ettertje? Hoe klonk mijn stem als ik boos was? Hoe lachte ik en stapte ik? Heb ik mijn strikje nog een laatste keer gefatsoeneerd voor de jubileumfoto? De antwoorden zijn voorgoed door de tijd opgeslokt.

In mijn slaapkamer hangt een reuzefoto van Willem als baby, in mijn woonkamer hebben Roos en Willem alle open ruimte ingenomen. Mijn kleinkinderen belemmeren in mijn boekenkast zelfs het zicht op de titels. In mijn portefeuille zitten hun foto's vóór mijn verminderingkaart in de hoop een blik van bewondering te ontlokken aan de spoorwegbediende. Moet ik in de bank mijn identiteitskaart tonen dan laat ik mijn portefeuille schijnbaar toevallig openvallen op mijn kleinkinderen. Om me maar meteen te verontschuldigen en te corrigeren en te hopen op een reactie. Maar die komt er natuurlijk niet. Want al die buitenstaanders kijken ééndimensionaal naar mijn kleinkinderen. Ik zie wel zeven dimensies. Zij zien een jongetje dat lacht, en ook een beetje uitdagend in de lens kijkt. Ik zie Willem die eigenlijk niet zo'n grote held is en uitbundig lacht om zijn verlegenheid te verbergen. Zij zien een klein meisje met grote ogen, ik zie Roosje die héél vrank en vrij is en haar vrouwelijkheid al héél goed kan uitbuiten in haar conflicten met haar broer. Elke foto is voor mij een langspeelfilm met twee oscarnominaties. ■

Kleinkinderen zijn lieverds, dat is een wijdopen deur instampen. Ze kunnen zo al het ganse jaar door niets verkeerd doen bij grootouders maar met de kerstdagen zijn ze dan ook nog eens supergemakkelijk. Vooral oma's die bij het uitdelen van keukentalenten achteraan in de rij stonden, zouden met plezier tien kerstfeesten organiseren voor die leukerds. Chips en sapjes (van de Wereldwinkel) als hapje en aperitief,

Tomatensoep met balletjes

Vleesbrood met appelmoes (liefst uit een glazen pot) en kroketjes (diepvries natuurlijk)

Kerststronk van ijs (uit de diepvriesafdeling van de supermarkt)

Kerststronk met slagroom (recht van de bakker)

Mijn kleinkinderen kunnen er niet genoeg van krijgen. Ze vinden het eten keilekker. Vooral de balletjes en de 'roketjes' zijn voltreffers. Ze houden alleen even op met eten om hun pakjes open te doen. Wat er ook in zit, kleurpotloden of een speelkasteel, alle geschenkjes zijn voor Willem, Roos en Marie leuk en verrassend.

Maar ze brengen natuurlijk hun ouders mee. En daarvoor wil je natuurlijk met de Kerst iets feestelijks maken. Dat is voor mij bijzonder stresserend. Mijn kinderen weten dat en kennen mijn beperkingen. Daarom verdelen zij de taken en blijft voor mij alleen het hoofdgerecht over.

Dit jaar was ik begin december bij toeval met een vriendin (die héél bedreven is in de keuken en zelfs kooklessen geeft!!!) in de plaatselijke superette waar men ons liet proeven van het gevulde parelhoen. Zeer lekker en heel

Kerstdagen

BABOESHKA

gemakkelijk, zo zei de slager, maar wel op voorhand te bestellen. Mijn vriendin en ik waren enthousiast. Zij zou het hoen al een kleine week vóór Kerstmis klaarmaken bij wijze van experiment. 'Het was wel lekker maar toch héél veel werk en de ganse keuken overeind met de bijgerechten', zo luidde haar telefonisch verdikt!!! Hallo meneer de slager, kan ik de parelhoenderen nog schrappen? Ik verkies een stoofpotje van konijn met kervel en spinazie, op voorhand te bereiden en de dag zelf enkel op te warmen. Dank U.

De slager had geen bezwaar. Misschien hoorde hij enige paniek in mijn stem.

Bij het thuiskomen met de bestelling sloeg de twijfel toe. Had ik wel genoeg konijn genomen? Dus weer naar de slager om wat extra konijn. Hij kende me al en ik kreeg een schouderklopje, het zou wel goed komen zei de man. Nog even en hij kwam zelf de stoofpot maken (maar dan had ik een pak jonger moeten zijn). Alle stukken aanbakken en daarna laten sudderen, de groenten toevoegen en roeren. De gesloten stoofpot kon een nachtje buiten slapen, het was toch koud genoeg.

De dag van het feest stonden de knaagdieren om drie uur alweer te pruttelen. Ik ben als de dood voor ongaar vlees.

De hapjes van mijn schoonzoon en de soep van mijn zus waren 'keilekker', professioneel zelfs. Daarna was ik aan de beurt. Ik moest alleen nog als toets de mascarpone en het citroensap toevoegen. Toen ik de pot opende zag ik alleen maar een brij van vlees met groene slingers ertussen gedrapeerd. Je kon zelfs met het mes op de keel niet meer zeggen welk vlees er in de kuip zat. Ondertussen moesten de hertoginneardappelen in de oven en dat nam algauw twintig minuten in beslag. Zo was iedereen al klaar met het konijn voor de tweede lichte hertoginnen op tafel verscheen.

Het schattige en gemakkelijke hebben mijn kleinkinderen van hun ouders geërfd. Ook zij vonden de stoofschotel zeer lekker en 'waar heb je het recept gevonden?'

's Anderendaags kreeg ik mijn vriendin aan de lijn die nieuwsgierig was naar de afloop.

'Volgend jaar geef ik sandwiches en broodjes met héééél lekker beleg, recht van de traiteur' was het eerste wat ik zei en zo wist ze onmiddellijk hoe laat het was. 'En waren Willem, Roosje en Marie tevreden?' vroeg ze nog. Absoluut, kon ik heel eerlijk zeggen, zij vonden mij een prima kokkin en zij willen volgend jaar hetzelfde: vleesbrood met 'roketjes' en appelmoes. In kinderland ben ik Wynants en mijn kleinkinderen voelen zich 'comme chez soi'. ■

Le Chat de Saint-Denis

NOUVELLE INÉDITE DE VÉRONIQUE FLABAT-PIOT

Le temps incertain qui régnait sur cette matinée de printemps m'avait amenée, pour parcourir les sentes et les sites de l'Abbaye de Saint-Denis, à porter la «petite laine» chère au coeur des météorologues et à chausser des bottines dites «de marche»; un parapluie peu encombrant complétait cette parfaite panoplie du «Belge en vadrouille»...

Le groupe de visiteurs se forma rapidement et, après l'accueil d'usage de notre guide, Monsieur Bavay - homme instruit, affable et teintant - ce qui n'était pas pour me déplaire - ses paroles d'une pointe d'humour bienséant - nous voilà partis à la découverte de ce lieu pittoresque où, selon les brochures touristiques existantes, «l'eau épouse la chlorophylle»...

De fait, la lumière jouait avec délice dans les branchages des hauts arbres et l'humidité qui se dégageait du sol enrobait le site à la fois d'une brume dorée et d'un parfum de terre qui caressait agréablement les narines. La paisible beauté des pierres expliquait-elle, à elle-seule, le frisson qui me parcourut à cet instant précis et cette impression de me sentir observée qui m'incita à regarder au-dessus de mon épaule ? Toujours est-il que c'est là que je le vis pour la première fois ! Un chat ! Un matou beige et blanc, robuste, massif, qui traversait sans hâte la pelouse longeant l'ancienne orangerie... Les paillettes d'or de ses yeux rappelaient la danse de ce timide soleil dans les branchages avoisinants et ces yeux scintillants de chat qui croisaient mon propre regard semblaient établir entre nous une connexion secrète, cette complicité de ceux qui savent déjà, tandis que les autres ignorent encore tout et ne font dès lors plus partie de votre avenir immédiat...

Cette halte involontaire m'avait mise un peu à l'écart du groupe et je hâtai donc le pas pour rejoindre ce dernier. Je ne vis absolument pas la racine de l'arbre ! Quand mon pied l'accrocha, je partis en avant sans pouvoir faire quoi que ce soit pour éviter la chute. Je tombai, donc, puis, plus rien !...

Le premier bruit qui frappa mes oreilles, sitôt après cette chute, fut ce son guttural, régulier, apaisant, qui me permit de reprendre peu à peu pied dans la réalité ! Un ronronnement ! Le chat ! Le chat ronronnait, étendu à mon côté ! Bientôt, des timbres d'hommes se mêlèrent à cette voix de chat :

- «Attention ! Ecartez-vous et laissez-la respirer ! Je pense qu'elle revient à elle ! Père Henri, trempez à nouveau le mouchoir dans l'eau fraîche de l'Obrecheuil et bassinez-lui les tempes ! Je crois qu'elle est en train de reprendre pied !»

Je ne me rappelai pas qu'un religieux nous ait accompagnés... J'aurais voulu ouvrir les yeux pour les rassurer, leur dire que j'allais bien, mais mes paupières me semblaient être de plomb ! Je ne pouvais donc qu'écouter ces hommes, sans faire grand-chose d'autre... «Bizarre», me dis-je. «Je n'entends aucune voix de femmes, pourtant nous étions un groupe de visiteurs mixtes, aux proportions équilibrées... Pourquoi diable aucune femme ne s'occupe-t-elle de moi ?». Car, manifestement, tous les sons qui me parvenaient étaient émis par des voix masculines, des voix que modulait un accent chantant, aux «r» légèrement roulés... Un accent que je connaissais bien ! Celui du sud-ouest de la France ! L'accent de Gascogne, de Bordeaux et de sa région ! Je parvins enfin à ouvrir un oeil...

- «Comment allez-vous, Madame ? Vous vous sentez mieux ? Un fameux vol plané que vous nous avez fait là ! Quand vous le voudrez, nous vous aiderons à vous relever, mais il faut y aller doucement !»

L'homme est un moine, un Bénédictin, entouré d'autres moines ! Les personnes qui composaient notre groupe de visiteurs ont disparu et je ne vois plus nulle part Monsieur Bavay ! Je me redresse tant bien que mal... et je regarde autour de moi, médusée ! Les façades des réfectoires et des dortoirs de l'ancienne filature ont complètement été gommées du paysage et la tour en ruine de l'enceinte primitive est flambant neuve ! Je devine des activités incessantes du côté de la grange aux dîmes, tandis que des choeurs s'élèvent de la salle des convers !!! De plus, je suis affublée d'une robe en lin épais, nouée à la taille par une vague cordelette ! Rien à voir avec le tailleur revêtu ce matin même ! Seul le chat est tel que je l'ai vu, quelques instants plus tôt !

- «Qui... qui êtes-vous ?» La question ainsi formulée me semble stupide !

- «Je suis le Père Benoît, prieur de cette abbaye. Venez ! Je vais vous aider à rejoindre notre réfectoire, où vous pourrez boire un peu et manger également, si vous le

souhaitez... Doucement ! Appuyez-vous sur moi !»
 Troublée mais docile, je suis le Père Benoît ! Lentement, nous traversons la grande cour... Il m'explique : lui et ses pairs se sont installés ici, en ce village de Brocqueroie, à la demande de la Comtesse Richilde de Hainaut, leur protectrice... Voilà maintenant dix ans qu'ils ont quitté leur abbaye de Sauve-Majeure, dans la périphérie de Bordeaux et, petit à petit, la vie monastique s'est établie et développée ici !

Je dois être en train de rêver ! Comment pourrait-il en être autrement ??? Je suis en plein Moyen-Âge... et seul un chat du XXIème siècle s'y trouve avec moi !!! Je suis tellement interloquée que je ne me demande même pas comment cette péripétie fantastique est possible, ni comment je vais bien pouvoir faire pour rejoindre «mon» époque !...

Au réfectoire, le Père Benoît me fait servir une tranche épaisse de pain-bis, garnie d'un délicieux fromage; il m'offre également une pinte de cervoise... Je me délecte de ce repas bienvenu, sous le regard du chat, qui semble se moquer quelque peu de moi.

Soudain, un étourdissement me reprend; la tête me tourne étrangement ! J'ai à peine le temps de réaliser que le chat vient de sauter sur mes genoux et je sombre à nouveau dans un trou noir sans fond...

A nouveau cette impression de pesanteur trop lourde à porter... A nouveau la sensation que mes yeux ne pourront plus jamais s'ouvrir... A nouveau, des murmures lointains, perdus dans un brouillard léthargique. C'est une femme qui parle... Il n'y avait pas de femme au monastère...

Absolument ouvrir les yeux, pour savoir !

D'abord un fin rai de lumière, puis l'éclosion totale ! C'est bien une jeune-femme qui est penchée sur moi ! Elle demande de l'aide à son amie, une fille maigrichonne, à la chevelure filasse et qui caresse doucement... le chat qu'elle a pris dans les bras !

«- Ah ! Tu es là aussi, Minou ? Evidemment, tu es là !»... Toujours cette sagesse moqueuse dans les yeux du matou !

La fille qui le câline me dit :

«- Il est gentil, votre chat ! Et intelligent ! C'est lui qui est venu nous chercher et qui nous a indiqué l'endroit où vous étiez tombée ! Vous avez eu de la chance ! Un peu plus, et vous vous fracassiez la tête, en contrebas ! Ne vous en faites pas ! Vous n'avez apparemment rien de cassé et Monsieur Thiberghien va certainement vouloir vous aider : c'est un homme bon et généreux et un patron modèle !»

«- Monsieur Thiberghien ? Un patron modèle ? Mais... ne suis-je pas à Saint-Denis ? Et où sont les moines ? Où est le Père Benoît ?»

«- Le Père Benoît ? Mais il n'y a pas de Père Benoît ici ! Ou, du moins, il n'y en a plus, si tant est qu'il y en ait jamais eu un ! Au Moyen-Âge, voyez-vous, il y avait

des Bénédictins ici et ils ont fait du site ce que vous en voyez : un domaine, jadis prospère, réunissant plusieurs fermes, des étangs, des bois, des moulins... Le XVIIème siècle vit l'apogée de ce bien-être : les bâtiments qui en avaient besoin ont été reconstruits et d'autres communautés religieuses échangèrent, avec Saint-Denis, leur savoir-faire et leur savoir-vivre... Puis, malheureusement, éclata la Révolution...»

«- Française ?»

«- Evidemment, française ! Ou européenne, si vous préférez ! La plupart des bâtiments ont été incendiés... La Révolution n'aimait pas trop les monastères, comme vous n'êtes certainement pas sans le savoir... Les moines sont partis dès 1794 et ont vendu les bâtiments en 1798... Mais aujourd'hui, heureusement, il y a Monsieur Thiberghien ! Et l'Empereur a besoin d'uniformes, donc, de coton !»

«- L'Empereur ? Napoléon ??? Mais, en quelle année sommes-nous ?»

«- En quelle année sommes-nous ? Mais en 1813 ! Dites-donc, le coup sur la tête, il vous a complètement chamboulée !»

La femme venait de dire une grande vérité et la seule chose sensée à mes yeux ! Je devais être drôlement perturbée ! A quelques mètres de moi, le chat se lissait soigneusement la moustache.

Derrière lui, les dortoirs et les réfectoires affichaient à nouveau leurs murs, mais des murs intacts, surmontés de toits et sans lierre, ni fissure... Une haute cheminée les flanquait, à droite, et laissait échapper un panache de fumée blanche. Face à ces bâtiments – et séparés d'eux par une allée bordée d'arbres- une bâtisse imposante faisait songer aux châteaux éparpillés dans le Bordelais... Un homme svelte sortit de ce gros manoir et s'avança vers moi :

«- On m'a rapporté, Madame, que vous aviez repris vos esprits... Comment vous sentez-vous, à présent ? Je suis Léopard Thiberghien, le propriétaire de ces filatures. Je ne sais pas quelles sont vos intentions, mais si vous souhaitez rester quelque temps dans cette région, je pourrais vous fournir sans problème du travail ! Nous tournons à plein régime et deux mains de plus seraient les bienvenues ! Si vous avez récupéré vos forces, je pourrais vous montrer nos installations !»

Je suivis donc Léopard Thiberghien, qui me montra avec fierté l'ensemble de ses agencements.

Quasi tout était regroupé autour de la «grande cour» : en plus des réfectoires et dortoirs déjà signalés, je repérai à nouveau l'orangerie, la bibliothèque, le cloître des convers, l'ancienne porte méridionale, à laquelle était venue s'en ajouter une autre et, enfin, la grange aux dîmes - que j'avais vue si populeuse au Moyen-Âge – mais qui m'apparut plus haute que dans mon souvenir. Léopard Thiberghien me confirma l'avoir fait exhausser et m'annonça qu'il était aussi prévu de rénover

l'ancienne conciergerie, dès que les travaux de finition de sa demeure seraient terminés... Le site était bruisant de vie et de travail, de cris et de rires, d'espoir et d'avenir...

J'aurais voulu passer un peu plus de temps avec tous ces gens, mais une douleur fulgurante à hauteur du front et... le chat, venu se frotter langoureusement sur mes jambes, m'indiquèrent que j'allais très certainement retomber bientôt dans ma léthargie... Je n'eus effectivement pas le temps de prendre congé de mon hôte du passé que, déjà, je me sentais repartir, le chat collé contre moi, vers cet état d'inconscience qu'il m'était donné de vivre par intermittence depuis ce matin...

Nouvelles voix psalmodiant, nouveaux chœurs d'hommes... Seul le chat est présent ; les humains, eux, n'ont pas remarqué ma dérangeante présence... A peine quelques secondes qui me permettent de lire un écriteau, apposé au mur du cloître : «*Missions de Scheut*». Monsieur

Bavay avait mentionné ces missionnaires, en début de visite guidée... «Tout va bien», me disje, «je retourne vers notre époque... Et le chat est là! Tant que le chat est là, je peux m'en sortir!».

Pourtant, j'ai la tête de plus en plus bizarre! L'impression de vide, de brouillard... Il y avait de la brume, ce matin, sur Saint-Denis... Le chat émergeait de cette vapeur d'eau... **Ne pas perdre** le chat de vue!

Je suis allongée dans l'herbe et je tiens le chat par le cou... Le site de Saint-Denis est abandonné; il est en ruines. Deux hommes discutent, sans s'apercevoir de ma présence. Ils parlent d'habitats groupés, de rénovations, de la création d'une vie sociale et culturelle, sur les lieux... Ils envisagent des fêtes annuelles, la plantation d'un vignoble, la réaffectation du moulin abbatial en salle de concerts... Le chat les écoute, lui aussi... Encore dormir un peu, juste un tout petit peu... - «Bassinez-lui les tempes avec de l'eau! Là! Elle sort de sa torpeur!»

«On» m'a déjà dit cela aujourd'hui, mais la première fois, ces mots étaient dans la bouche du Père Benoît! A présent, j'ai reconnu, au travers du brouhaha incessant, la tonalité de Monsieur

Bavay, notre guide! Couvrant ces éclats divers, j'entends un son qui, pour moi, est des plus rassurants : le miaulement d'un chat!

- «Doucement, Mistigri! Oui, oui! Tu es gentil, mais, tu vois, tout va bien! Cette dame revient à elle! C'était juste un coup un peu trop fort sur le front!»

J'ouvre les yeux et je souris! Monsieur Bavay semble soulagé!

- «Et bien! Vous pouvez vous vanter de nous avoir fait peur! Il serait sans doute plus prudent de voir malgré tout un médecin!»

- «Je le ferai encore aujourd'hui! N'ayez crainte, Monsieur Bavay!»

- «Si vous voulez revenir la semaine prochaine : j'ai une autre visite guidée...! Parce que, aujourd'hui, vous n'aurez pas appris grand chose!»

Je suis heureuse de retrouver Monsieur Bavay et je n'ai nullement l'intention de le perturber plus que je ne l'ai déjà fait! Mais, si je lui raconte **tout** ce que j'ai vu, si je lui dis **qui j'ai rencontré**, si j'avoue **tout ce que j'ai appris**, il est sûr qu'il va appeler une ambulance et qu'il va se faire un sang d'encre! Aussi, je me contente de lui poser une seule question :

- «Monsieur Bavay, quels sont les projets des «Amis de l'Abbaye»? Continuer la restauration du site?»

- «Oui, bien sûr! L'idée est de conserver les murs des anciens réfectoires et dortoirs et de construire derrière ceux-ci des appartements, selon le principe des habitats groupés... Les projets ne manquent guère...»

Je soupire et le chat plonge ses paillettes d'or dans mon regard améthyste... Et je le comprends aussi sûrement que s'il parlait notre langage d'hommes! Monsieur-le-chat-aux-sept-vies en a déjà partagé quatre avec moi... Il lui en reste donc un bonus de trois! LUI verra, un jour, ce qu'il sera advenu de Saint-Denis en Brocqueroie! Moi, je peux seulement songer, alors que le soleil dessine sur les vieux murs le tracé des ombres enfuies, aux rêves des hommes et au langage des poètes... Et je peux aussi savoir, au plus profond de mon être, que la volonté, le travail et la foi sont, depuis tout temps et à jamais, porteurs d'espérance et moteurs des réalisations humaines les plus folles et les plus ambitieuses... ■

Devinette

Ce mot ouvre bien des portes, il nous permet la tolérance, nous donne l'amour, l'affection.
Bien des sourires vous seront donnés grâce à lui et bien des « merci » seront dit.

Grâce à lui la Paix règne et les gens se côtoient avec bonheur.

Il donne à chacun, chaque être vivant le droit d'être là, le droit de penser, de prier, de vivre selon ses mœurs, ses coutumes, sa religion et ce sans jamais déranger l'autre.

Il n'impose rien, il permet.

Il est international et connu dans toutes les langues et religions

Chaque journée devrait commencer en le disant, en le pensant, en l'appliquant.

Pour celui qui le possède, c'est un trésor et toute action peu commencer et se terminer par lui.

Il est enseigné à tous, mais hélas fort oublié à notre époque.

Il peut mettre la paix dans tous les conflits.

Si on l'applique dans toutes les choses, il est et reste le maître mot, dans toutes les situations.

Dans les épreuves comme dans la joie, il nous donne une ligne de conduite faite de courage, d'amour, de sagesse.

Il nous permet à tout instant d'évoluer, que l'on soit petit ou grand, il n'a pas d'âge.

On le retrouve dans les mots : tolérance, amour, estime. Il est absent de ceux-ci : guerres, conflits, intolérance.

Il comporte 7 lettres, les 7 lettres du bonheur. Il commence par R..... vous avez trouvez ?

Alors pensez y tous les jours et transmettez le.

Merci maman.

P. SOMMAVILLA

Celui qui.....

Celui qui nous racontait à mes frères, ma sœur et moi, les bribes de ses voyages, de son enfance en Russie ou plus exactement en Ukraine....,

Celui qui savait si bien nous mettre en garde contre nous-mêmes mais aussi contre les autres,

Celui qui avait cet esprit ouvert et en avance sur son temps. Libertin? Non! Naturel.

Celui qui avec pudeur cachait ses peurs et ses angoisses afin que notre vie d'enfant soit belle et bercée d'amour,

Celui qui a pu prévoir nos peurs,

Celui qui, malgré son mètre 85 savait si bien faire semblant de nous faire peur,

Celui qui faisait attention à notre éducation et nous donnait malgré tout une grande liberté,

Celui qui savait nous faire confiance indépendamment de ses craintes,

Celui à qui je réserverai toujours une place dans mon cœur, pour tout l'amour qu'il nous a donné...

Papa...

P. SOMMAVILLA

Fenêtre hors champ

Que fait cette belle jeune femme dans cette position que tout un chacun ne pourrait tenir? Cette question, je me la pose et pourtant en voyant ses pas, sa danse, elle m'émerveille par sa souplesse, sa légèreté, son audace. Seule sur la piste, noyée, percée par cette musique enivrante, elle ne voit personne, ne pense à rien qu'à son jeu. Je l'observe, fascinée par la beauté de ses envolées, légère comme une plume, elle tourne sur le bout du pied avec grâce et volupté. Elle traduit par chacun de ses mouvements toute l'émotion qui traverse son corps, son esprit et nous permet de la rejoindre sur cette scène. Pour peu on pourrait s'envoler avec elle, s'enivrer de sa féminité, se confondre dans ses pas.

Elle n'est ni dans un salon, ni dans un bal, elle est seule au monde, avec la musique, chaque note l'entraîne dans un mouvement souple et gracieux.

Elle travaille avec l'acharnement propre à la passion.

A quoi pense-t'elle? Avec qui est-elle? Elle est dans les étoiles, elle ne pense pas, elle ressent, elle exprime, elle traduit pour nous, pour moi, toute une vie au travers d'un morceau de musique. Bref instant qui pourtant restera à jamais gravé dans ma mémoire, dans ma peau. Tous les frissons qui la parcourent me font ressentir le merveilleux moment qu'elle m'offre, qu'elle me dédie.

Son génie, son art, sa passion est l'œuvre de toute une vie et pour moi, un moment merveilleux sublime de perfection et d'amour.

P. SOMMAVILLA

Voyage

La vie est un long voyage dont on connaît la dernière étape.

Personne ne fait le même voyage. Certain le feront en première classe, d'autre à pied.

Mais, ce n'est pas l'avion, le train ou le vélo qui feront une vie intéressante. Ce sont les étapes et les rencontres qui rendent la vie plus riche. Ces rencontres qui remplissent vos bagages.

Si vous vivez votre vie dans un avion, vous irez certainement plus loin que si vous marchez. Mais ce sera la personne qui marche qui rencontrera les autres, et s'enrichira à leur contact, alors que dans l'avion vous ne ferez que survolez le monde.

Tout le monde voyage, et tout le monde aura sa dernière étape. Alors à vous de décider de votre moyen de transport.

Mais surtout, n'hésitez jamais à vous arrêter de temps en temps pour vous reposer, regarder le trajet effectué et admirer les alentours. Puis avec vos bagages, reprenez la route.

Tout le monde voyage, à chacun de rendre ce dernier aussi agréable et enrichissant que possible.

Et pour ceux qui restent sur le quai, ceux qui font un signe de la main voyant partir l'être aimé pour un dernier voyage, dites vous que si les bagages sont bien remplis, si dans son cœur se trouvent les souvenirs d'une vie bien remplie, il ne faut pas être triste.

Vous avez certainement les mêmes souvenirs et les mêmes photos de voyage.

Alors, de temps en temps regardez votre album photo, de temps en temps repensez à une étape faite ensemble, puis refermez l'album et continuez vous aussi à remplir vos bagages, à voyager, étapes par étapes.

PATRICK VANBEGGELAER
Bruxelles, 14 janvier 2009

Avant-propos

Où il est dit que l'auteur, usant de titres à la manière de Monsieur Jules Verne dans les nombreux contes d'aventures extraordinaires, et parodiant la vague des premières œuvres intitulées souvent « péchés de jeunesse », ouvre un chapitre destiné aux sonnets qu'il commit, quand usant les pantalons sur des bancs mal rabotés, il étudia les sonnets du grand Maître José Maria de Heredia.

Avatar premier – où l'auteur relève le défi d'un autre poète en herbe et célèbre la beauté d'une jeune commise de cuisine, surnommée Miss Tique, qui enflamma le cœur et empourpra les joues de tant de potaches en manque.

Le ciel est gris, la terre est blanche; oui, c'est l'hiver
Les durs frimas, le gel, la neige; petits vautours,
Les grands corbeaux de circonstance volent le jour,
Et moi, la nuit, je n'ai plus que rêves divers.

Le ciel bleu, les pommes rouges, les arbres, les prés verts
Ont en cet été, paré leurs plus beaux atours
Et ce spectacle grandissant de jour en jour
Efface de mon cœur les souvenirs amers.

Tu fais la pluie, le beau temps, pour moi, pour ma vie,
Tu es la bonne étoile qui fait fuir les soucis
Tu m'es un sujet de rêve; sans toi, tout est vide !

Tu n'es peut-être pas la beauté incarnée,
Tes joues sont trop pourpres et tes jambes trop solides
Mais je te désire avec moi toute l'année.

Avatar deuxième – où l'auteur, sous l'influence du géant Jean Sébastien Bach, des ritournelles « Frères Jacques, Mon coq est mort, Vent frais, vent du matin », et des épopées contées lors des cours d'histoire, s'épanche sur une pièce d'artillerie.

Sa grande gueule crache le feu et le tonnerre
Sur le champ de bataille, il compte ses victimes.
Surtout quand il est bien placé, il décime,
Il crache le feu et sa bouche vomit l'éclair !

Il est une puissante machine de guerre.
Partout, aux hommes, il fait payer une dure dime ;
Quelquefois son boulet peut atteindre les cimes ;
Il est contre la nature et pour le désert.

Les soldats l'emploient mal ; il s'en servait aussi
Napoléon, à Waterloo et en Russie
On le retrouve là où ça se disputaille.

Mais seul, il est inutile et s'anéantit.
Pour se manœuvrer, il n'est pas de bonne taille .
Le canon, sans l'homme est innocent et poli .

Avatar troisième – où ... et puis zut, avec les grandes gloires qu'ils ont côtoyées, les années pendant lesquelles ils ont arpenté les scènes du monde entier, l'art choral qu'ils ont magnifié, ces trois basses, trois barytons et trois ténors méritent bien qu'un sonnet leur soit dédié !

Une chanson c'est peu de choses, mais la chanson
A ses lettres de noblesse qui la servent bien.
Il y a les nouveaux, il y a les anciens,
Ceux qui chantent le bien, ceux qui chantent le beau.

Il est un groupe composé de neuf garçons
Qui reste pour la musique un grand soutien.
Ils chantent la joie de vivre, les comédiens.
Ils chantent le matin, le soir, à l'unisson

Quand ils passent sur scène, ils chantent, dansent, rient
Ils sont des images lyriques de la vie
Leur soliste est de belle classe et de voix chaude.

Ils servent la musique, parfois la poésie;
Dans leurs sketches, ils jouent les tragédiens ou
minaudent
Partout, les Compagnons de la Chanson sourient !

JOSEPH MOUREAU

Sheriff Mimish

ROMAN PAR MICHEL MATRAY

Chapitre 1 - Germaine et Gertrude

«On n'a rien pour rien.» Je n'ignore pas que l'audace paye toujours mais j'hésite encore. Prudence... J'ai l'impression qu' «on» m'observe à travers la vitrine... Je sais qu' «elles» sont là, «les deux...»

Pour gagner du temps, je laisse sortir plusieurs clients, le journal à la main. J'attends avant de me décider à pénétrer dans l'antre des libraires. Il m'en faut du courage pour les affronter. Germaine aux deux gros melons range des périodiques dans les rayons. L'alignement est militaire. Pas un illustré ne dépasse.

Derrière le comptoir, Gertrude aux airs prudes épie par intermittence les allées et venues. De ses doigts maigres inquiétants comme des pinces de crabe, elle manipule et compte les pièces, toutes les pièces. Les petites, les grosses, les moyennes, celles qui tintent joyeusement les unes contre les autres et les furtives qui s'échappent en un roulement mat avant de s'abattre dans un flop. A son air dépit, je comprends qu'elle préfère les billets, les gros billets aux chiffres ronds, ceux qui annoncent le bénéfice et qu'elle dissimule immédiatement dans une boîte à cigares au fond du deuxième tiroir. Si elle se sent observée à ce moment-là, son regard devient très méchant.

Toute petite dans sa robe noire tachetée de la poussière des rayons, elle me fait penser à une araignée qui, tapie au fond de sa toile, guette la mouche qui s'engluera dans son piège. A son cou, un bijou en or bringuebale à hauteur des deux crêpes atrophiées qui lui servent de poitrine. Avec un sentiment de culpabilité pour ce que d'aucuns pourraient considérer comme une perversion, je lorgne en direction de la chaîne qui cadenasse son absence de nichons. Oui, je reconnais l'objet qui dresse en l'air une queue inquiétante quoi qu'un peu arrondie. Pas de doute. Aux pinces de crabe, j'identifie un scorpion. Je suis ébahi. C'en est une. Une piqueuse au venin. «In cauda venenum...» La traduction me revient : «Le venin dans la queue.» J'en ai le frisson. C'est plus méchant qu'une araignée... et tellement plus dangereux ! J'ai envie de faire demi-tour, mais l'issue est bouchée...

Germaine, croisement mythologique d'un cheval de trait et d'une vache de concours, obstrue de sa masse gélatineuse l'allée centrale de la librairie et les clients pressés sont obligés de la contourner en passant devant les étagères de livres. Ce lieu ressemble de plus en plus au labyrinthe de Pacman. Je sens qu'il va y avoir des dégâts et que je vais y laisser des plumes...

En se retournant un peu trop brusquement, le monstre bouscule un homme pâlot qui veut payer son journal. Je dois me mordre la lèvre pour ne pas rire. Son fessier surdimensionné comme une montgolfière l'a heurté et il se retrouve assis sur le rayon des journaux cochons dont il a froissé et déchiré les couvertures appétissantes. Elle le toise d'autorité pour obtenir des excuses.

- Oui ?...

L'homme bredouille :

- Je ne l'ai pas fait exprès... Je vous assure !...

- M'en fiche. Vous payerez quand même !

Elle lui lance à la tête la demi-douzaine de journaux abîmés desquels s'échappent des pages ambrées illustrées de doudounes, de fougounes et de popotins sans fond de teint.

Géné, l'homme baisse la tête. Il n'ose pas regarder les magazines déchirés qui l'ont frappé au visage. Le rouge de la honte le pétrifie. Il se frotte le visage à l'endroit du choc. Les autres clients le considèrent avec mépris. Certains murmurent en prononçant son nom. C'est trop. La tête rentrée dans les épaules, il répète comme une supplication :

- Je vous indemniserai.

Germaine tend le bras et, de l'index pointé, désigne le fond du magasin :

- C'est là !...

Tête basse, il marche penaud, tend sa monnaie : le prix du quotidien bien-pensant qu'il présente pour prouver son honnêteté puis il dit à mi-voix :

- J'ai commis quelques dégâts. Excusez-moi. Combien vous dois-je ?

Il avance prudemment la main et dépose sa monnaie et un billet. A peine les pièces ont-elles touché le comptoir que Gertrude les rassemble vers elle en un monticule, les saisit de ses pinces et les fait glisser vers le tiroir ouvert pour rejoindre le billet qui a disparu comme par magie. Ses lèvres s'agitent. On pourrait croire qu'elle

récite une prière tant son regard s'illumine. La grâce du Seigneur l'aurait-elle touchée ? Je tends l'oreille pour discerner des paroles d'élévation de son âme radieuse sous l'écorce disgracieuse de sa carapace de scorpion. Je frémis. Ce n'est pas une prière. Elle compte l'argent puis esquisse un sourire qui me fait penser qu'elle a mal aux dents. L'homme défile en se frayant un passage à travers les clients. Il a réussi à éviter le bouchon massif que forme Germaine devant les magazines de mode. Il est presque sorti lorsqu'une pagaille de feuilles volantes dont les agrafes se sont détachées l'atteignent une nouvelle fois au visage.

- N'oubliez pas vos journaux, saligaud !

Quelques «Oh !» fusent parmi la clientèle, mais est-ce la surprise du geste violent de cette espèce d'ogresse ou un cri d'indignation face à ces illustrés qui montrent des fesses qui ne sont pas les leurs ? J'observe Gertrude, les mains plongées dans le fond du tiroir du comptoir. Un cliquetis continue de résonner et la récitation de ce que je prenais pour une prière reprend. A nouveau des chiffres, des nombres, des sommes et des additions... Cette avare semble jouir de cet argent qui coule dans sa caisse. Elle soliloque des calculs, des formules, des bénéfices. Maintenant, elle compte les billets mais referme brusquement le tiroir lorsqu'elle aperçoit mon regard curieux.

- Vous voulez quoi, vous ?

Quelle hostilité soudaine !... Je n'ai pas le temps de répondre que ce monstre de Germaine est déjà dans mon dos, immense, imposante. Elle exhale son haleine de pachyderme essoufflé sur mes cheveux et dans ma nuque. J'ose à peine me retourner. Ce qu'elle est grande !

- Je cherche un livre de CBJ.

La maigre tend la pince en direction d'une étagère:

- Dans ce rayon.

Je dois bousculer quelques personnes avant de pouvoir me diriger vers le mur opposé. La tête penchée pour lire les titres et le nom des auteurs, j'arrive à la lettre L. Je souris et murmure :

- Bernard-Henry Levy, ce n'est pas de la tarte !... .

Germaine qui m'a suivi, me demande à brûle-pourpoint:

- Vous dites ?

Cet éléphant me pétrifie. J'en perds ma bonne humeur et ravale ma salive.

- Je disais que ce n'est pas Noël tous les jours. J'adore Noël. Vive Noël !

Béatement, elle fait «Ah ! ?...», laisse planer un doute, puis repart vers le comptoir sans avoir entendu la fin de la phrase que je chantonne : «Vive Noël et la Chantilly». Tout est si bien aligné !... Je fouille, penche la tête vers la gauche, puis vers la droite et de nouveau vers la gauche. Quelqu'un ricane. Je soupire. Les collections sont mélangées. Qu'en penser ? Soit les éditeurs n'impriment pas les titres de la même façon, soit certains livres sont à l'envers. Je n'ose pas poser la question aux libraires. Je

ne touche à rien. Je regarde simplement dans l'espoir de lire le nom de Bruno Lenoir sur un roman et découvrir une nouvelle aventure de Cow-Boy Jack.

Dépité de ne rien trouver, je recommence ma lecture des noms à partir de la lettre A. Ma tête penche de nouveau alternativement à gauche puis à droite avant d'inverser la pose et de recommencer dix secondes plus tard. Des clients font des réflexions. Ils me prennent pour un fou. Je n'en ai rien à cirer !...

Ca y est, j'ai trouvé ! Trois livres sont classés à la lettre B. B comme Bruno, bien sûr. Je ne veux pas savoir si c'est Germaine ou Gertrude qui a mal rangé les livres tant je suis heureux d'avoir mis la main sur des titres qui me font déjà rêver : « Du bétail, c'est du bétail », «Oklahoma» et «Une princesse pour Cow-Boy Jack». Je n'ai lu aucun des trois. Vite, je les extrais du rayonnage et me dirige vers la caisse. Les yeux de Gertrude lancent un regard concupiscent vers les trois ouvrages et je m'attends à un compliment pour le bon choix. D'ailleurs, n'a-t-elle pas immédiatement décrypté ma demande pour CBJ ? Il n'y a que ses fans qui le désignent ainsi. Déjà, je prépare ma réponse pour faire l'éloge de cet auteur qui cisèle avec succès quatre à cinq histoires par an. Son sourire sournois me noue la gorge. Elle marmonne des chiffres et, au moment où je dépose le fruit de ma recherche, me lance au visage le résultat de son addition. Sûr qu'elle m'a vu venir avec mon air joyeux d'avoir découvert un trésor ! Sûr qu'elle m'a entendu chantonner l'hymne à la Chantilly qui n'avait rien à voir avec ce génie de Bruno Lenoir que Godin n'aurait jamais un seul instant songé à entarter ! Jamais !... Le montant me semble énorme, immense, éléphanterque, ... C'est la page au prix du bouquin. C'est le naufrage de mon portefeuille et de mon porte-monnaie réunis. Germaine est déjà derrière moi pour surveiller le paiement. Avec sa sœur, elle guette les pièces qui glissent dans le rabat. Elles voient tout : le jeton pour les charrettes de la grande surface, la médaille du club de football de mes amis de Sart-Hilaire, une autre de Saint Antoine achetée à la hâte un jour de désordre et le souvenir touristique de la visite d'une cathédrale. Je me sens mis à nu dans mes convictions philanthropiques et mon pouvoir d'achat. Ma monnaie ne fait pas le poids, mon billet à petit chiffre non plus. «Quoi ? Vous ne pouvez pas payer ?» demande Gertrude. «Vous n'avez pas assez ? !...» lance Germaine incrédule. Je ne sais que répondre, mais j'ai une solution. Elles veulent bien me croire. L'ogresse s'en va ranger ses magazines et la scorpionne me laisse le temps de la réflexion. Pour honorer mon achat, je me sens obligé de faire l'abandon d'une des trois œuvres. J'enrage. Les résumés imprimés au dos m'avaient parlé de traite des blanches, de chevauchées au Far-West et d'amours féériques. Lequel sacrifier ? Bêtement, je les garde tous les trois en main comme un nounours dont je ne voudrais pas me défaire. Déjà le pas lourd de Germaine se

rapproche à nouveau tandis que les yeux de Gertrude louchent avec méchanceté sur mon portefeuille et mon porte-monnaie qui ne veulent pas accoucher du prix annoncé.

- Et alors ?...

La deuxième m'agresse aussi :

- Oui, vous vous décidez ?... Il y a des gens derrière vous !

La déglutition m'est pénible. J'ose cependant proférer :

- Je n'en prends que deux.

Des éclairs jaillissent des yeux de Gertrude : elle doit recommencer ses calculs de bénéfice. Dans mon dos, l'ébrouement d'une charge de mamouths qui revient vers moi au galop me fait craindre d'être empoigné par les épaules, molesté et jeté dehors par cette créature apocalyptique de Germaine. J'ai commis un impair. Je ne fais pas le poids. Je suis foutu.

J'évalue mes chances de fuite à gauche vers les romans. C'est impossible : trop de monde. Sauter par-dessus le comptoir, frapper Gertrude, si nécessaire, avant qu'elle ne me pique, me semble hasardeux. J'ignore si la porte du jardin est ouverte et la hauteur des clôtures à franchir avant de rejoindre la rue. Il est hors de question de faire face à Germaine qui en se laissant tomber sur moi m'étoufferait du poids de sa laiterie tentaculaire. Je ne veux pas mourir ainsi. Je veux vivre !... J'ai réfléchi à haute voix et un écho me répond :

- Mais personne ne veut vous faire mourir.

L'homme qui a prononcé ces mots est de même taille que moi, quoiqu'un peu plus musclé. De la tête aux pieds, il est vêtu de noir, sourit avec bonhomie mais plisse le front sous d'épais sourcils. Il tient des romans à la main. D'un mouvement de menton, il demande :

- Et vous lisez quoi ?

- CBJ.

En trois lettres, j'espère me débarrasser de cet ennemi supplémentaire. Je recommence à évaluer mes chances de fuir cet endroit hostile. Tout m'encombre : mon portefeuille et mon porte-monnaie dans la main gauche, les trois romans dans la main droite. Je me sens pieds et poings liés. Lentement, l'homme en noir se penche vers les livres et en lit les titres à haute voix. Gertrude se tait. Elle a arrêté de compter ses sous et de réciter ses bénéfices. L'odeur des dessous de bras de Germaine me semble beaucoup moins forte qu'il y a quelques instants : j'ai l'impression qu'elle s'est éloignée. Quelle sensation de fraîcheur en une fois !... Un coup d'œil furtif me confirme qu'elle est à l'entrée du magasin. Ouf !... Je respire.

L'inconnu me dit :

- Ah ! Bruno Lenoir !... Je connais. Excellent choix !...

Si vous permettez, je vous les offre.

Je refuse, mais son insistance, son éloquence, sa persuasion me convainquent d'accepter. Il se dit collectionneur, amateur de littérature, admirateur des

nouveaux auteurs et contestataire du système de prix qui répudie les meilleurs lecteurs au détriment de la marge bénéficiaire d'une minorité.

- Je vous les paye. Ne me remerciez pas.

Il demande le prix à Gertrude. Lorsqu'elle lui répète le montant qu'elle m'a réclamé, l'homme s'esclaffe. Il rit d'un air complice comme si on essayait de l'impliquer dans un canular. Son rire se communique aux clients qui, le journal à la main, attendent que j'aie réglé mon dû. La librairie devient une salle de music-hall où le prix des livres est l'objet de toutes les plaisanteries. Un client ose :

- Pique-assiette au tarif des Picasso !...

L'homme en noir rétorque :

- Pis que pendre, Monsieur !...

Une charge de pachyderme éteint l'hilarité. Le silence se fait, menaçant. Germaine croise les bras devant moi :

- Et alors ? Quoi ici ?

Je la regarde en face et ne réponds pas. Elle insiste en fronçant les sourcils. Gertrude plisse les yeux... Mauvais signe !... Elle se tient prête derrière son comptoir. Sa réaction sera la dernière, mais elle sera mortelle...

Symboliquement, l'homme balaye toutes les objections de la main gauche.

- Allez ranger vos journaux.

L'ogresse est prête à se fâcher. Elle n'en a pas le temps. Il ajoute :

- Il y en a qui traînent par terre... Votre boutique est en désordre, Mademoiselle !

Elle tourne la tête et voit les magazines que le petit client n'a pas emportés. Maintenant, elle est sur le point d'exploser. Son visage est rouge, sa bouche se tord comme pour contenir l'impulsion de l'attaque carnassière qu'elle va déclencher contre cet ennemi inattendu. Dans un instant, elle va saisir cet individu par le col et le lancer sur la place non sans lui avoir arraché les manches de sa veste, déchiré les jambes de son pantalon, planté le talon de ses chaussures dans les côtes et s'être assise sur sa figure pour l'étouffer jusqu'à la mort. L'homme voit son visage contrarié :

- Eh bien, vous ne ramassez pas ? Dites, les pages de magazines, là-bas ?... C'est vous sur les photos ?...

A nouveau les traits de la femme se crispent. Sa mâchoire et ses dents s'ouvrent et se ferment sur des injures inaudibles. Elle lève les bras pour saisir l'homme. Lui, sans perdre son calme, fait «Tss, tss, pas de gros mots.», puis il redemande le prix à Gertrude. Elle lui répète le même montant. Alors il saisit les trois bouquins et annonce le quart de la somme réclamée. Il dépose un billet et de la monnaie sur le comptoir, me donne les trois livres en main et clame pour tout le magasin :

- Parfois, elle se trompe dans les chiffres. Il suffit de l'aider un peu.

Plusieurs clients approuvent en silence. Gertrude ne répond rien, encaisse la somme et lui dit «Merci.» comme

si de rien n'était.

En sortant, l'homme en noir s'arrête devant Germaine qui s'affaire entre les rayons.

- Vous n'avez pas encore ramassé les journaux ?

Elle redevient rouge, mauvaise, rageuse. Elle bave. Son regard lance des éclairs de haine. Elle a serré le poing. Comme elle ne s'exécute pas, l'homme ajoute :

- Plus vite que ça !

Elle le toise. Ses deux poings sont fermés, ils sont aussi gros que ses seins. Elle veut lui faire peur. Je me sens mal à l'aise. Cet homme qui a voulu me défendre va mal finir. Je me sens responsable du malheur qui va le frapper. Dans un sursaut d'humanité, je m'interpose. Je sais que je vais me faire massacrer, mais c'est une question d'honneur face à mon bienfaiteur. Je dis :

- Laissez-le tranquille...

Avant que j'aie vidé mon sac et exprimé mon sentiment d'injustice face à sa façon de se comporter, une poigne décidée me tire vers l'arrière et l'homme se retrouve face à la brutale femelle. Je comprends que c'est lui qui m'a éloigné et je remonte à sa hauteur pour le défendre alors que personne dans le magasin ne lève le petit doigt. C'est alors qu'il prononce cette phrase :

- Vous savez qui je suis ?

Elle répond d'abord :

- Je m'en fous !... Un con ! Un petit con qui va prendre ma main dans la gueule. Vous allez voir ce que vous allez voir...

La scène dure une bonne minute. Alors l'homme, sans abandonner son sourire du début, la fixe droit dans les yeux. Il dit simplement :

- Dark.

Un froid tombe dans la librairie suivi d'un murmure parmi les clients et des excuses de Germaine. Sans un mot, elle ramasse les magazines déchiquetés qui traînent sur le sol et s'efface pour nous laisser passer. L'homme ne dit plus rien. D'une main dans le dos, il me pousse vers l'extérieur.

Sitôt sortis, je le remercie. J'insiste inutilement pour le rembourser puis lui demande son nom. Il me répète «Dark» et me demande le mien.

- Mimish.

Alors il me tape sur l'épaule et me dit d'un air de connaisseur :

- CBJ, ce sont de bons romans !

Chapitre 2 - Dynamitez les Rocheuses

Les cloches de l'église sonnent le rappel des fidèles. Plusieurs personnes tournent la tête mais partent dans l'autre direction. Je souris en mesurant l'étendue de la brocante et l'affluence de la foule. Le curé n'aura pas

grand monde à la messe : ils sont tous ici à se faufiler entre les marchandises étalées à même le sol, à contourner les camionnettes des professionnels et discuter le prix d'un bric-à-brac qui prend aux yeux de certains le panache d'une antiquité. Le brouhaha s'amplifie. Les hommes se saluent et discutent de sport ou de politique, les femmes parlent des enfants ou du mari, les jeunes rient en se racontant des blagues que tout le monde ne doit pas entendre et les vendeurs vantent la rareté de l'objet marchandé par les badauds. Le soleil attise la bonne humeur et des hommes et des femmes remontent déjà vers leur voiture pour y déposer un vase, une étagère, un aspirateur ou une collection de disques. C'est une colonie de fourmis à la recherche de la bonne affaire. Déjà, je suis entraîné dans le flot des fouineurs chanceux. Mon horoscope à la radio m'a annoncé une journée faste et riche en surprises. C'est pourquoi je me suis décidé à venir aujourd'hui. Je sais que je vais sûrement trouver... Sous l'œil intéressé d'un couple aux accents de terroir, je remue le contenu de deux caisses de livres. Mes doigts fébriles les font défiler comme les cartes d'un jeu. D'un coup d'œil, je lis le nom de l'auteur, le titre puis passe au suivant. Les volumes défilent et s'entassent contre le bord avant de la caisse. Je ne trouve rien. Ce n'est pas possible.

- Que cherchez-vous Monsieur ?

Le ton de la dame m'incite à répondre.

- Des romans de CBJ, vous n'en avez pas ?

- Si vous n'en voyez pas dans la caisse, il n'y en a plus. Son mari interrompt la démonstration d'un secrétaire à tiroirs secrets pour préciser :

- Il y en avait deux, je les ai vendus ce matin.

Dégoûté, je poursuis mes recherches sans m'attarder aux échoppes de récipients en cuivre, ni de vêtements, ni de meubles. Je cherche des livres, et pas n'importe lesquels : ceux écrits, avec le talent qu'on lui connaît, par Bruno Lenoir. Les brocanteurs connaissent tous les aventures de Cow-Boy Jack. D'habitude, ils ont un ou deux exemplaires que je m'empresse d'acheter, mais ce matin, personne n'en a, ou bien ils les ont déjà vendus. C'est la quatrième fois qu'on m'annonce que des livres me sont passés sous le nez. Je suis furieux, dépité de ne pas atteindre mon objectif et frustré de cette anti-baraka qui se ligue contre la collection que je veux constituer.

Mon humeur change. Je marche de plus en plus vite entre les étalages susceptibles de receler un roman, un seul, mais des aventures de mon héros. Je plonge dans les caisses déposées sur les étales. Leur contenu est remué, fouillé, examiné. Bredouille une fois de plus, je demande s'il n'y en a pas d'autres. L'homme au chandail peu ragoutant sort une dernière boîte et prévient qu'il ne les a pas encore triés. Les livres y sont mélangés. Les formats les plus variés côtoient des titres dépareillés. Soudain, les battements de mon cœur s'accroissent, les dimensions du livre qui émerge sont celles de la fameuse collection.

J'ai reconnu les initiales CBJ inscrites en gros caractères blancs dans un ovale rouge et le nom de l'auteur est bien Bruno Lenoir. Je jubile. J'ai enfin mis la main sur un exemplaire, et pas n'importe lequel, puisqu'il s'agit de «Dynamitez les Rocheuses», un des tout premiers, que les critiques ont immédiatement accueilli comme une révolution dans le roman d'aventure. C'est une pièce rare aujourd'hui. Les collectionneurs se le seraient disputé. Béni soit ce jour de chance. Mon pari vaut bien une messe !...

Ma déconvenue est grande en prenant l'ouvrage en main. La couverture est salie. On dirait que le livre a séjourné dans un caniveau fréquenté par des chiens sans race ni pedigree, sans parler de l'odeur qui confirme mon impression. J'hésite. Le vendeur qui m'a vu arriver avec enthousiasme me fait un prix sur mesure : trois fois celui d'un neuf et, pour me convaincre, il m'énonce tout ce que je sais déjà quant à la rareté de l'objet. Coincé par le dilemme de l'acheter et l'envie de vomir, je l'entends baisser le prix. Le montant diminue plusieurs fois, d'un dixième, d'un quart, d'un tiers. Je redépose le livre et frotte mes mains sur mon jeans que je devrai laver en rentrant. Il n'en demande plus que la moitié, peut-être parce que j'ai les narines pincées. La courbe s'inverse : il m'annonce un chiffre inférieur au prix d'un livre neuf. Toujours pris de nausées comme une femme enceinte, je dois m'éloigner de la caisse en carton. Je m'apprête à partir. Sa mécanique s'active, son baratin se met en route. Il fait son show du genre :

- Vous ne pouvez pas laisser passer une affaire pareille !... Dites-moi votre prix !...

Un attroupement s'est formé autour de nous et les badauds s'interrogent sur ce livre qui suscite de telles négociations. L'homme ne veut pas rater une vente et perdre la face depuis le nombre d'années qu'il vend pêle-mêle, des livres, des disques et des fonds de grenier. Il veut ménager son capital de sympathie parmi ce public qui le connaît et cette clientèle qui lui reste fidèle. Alors il lance son cheval de bataille dans la négociation, il va jouer à l'apôtre généreux et déclame pour toute l'assemblée :

- Un euro, un seul, et le livre est à vous.

Mon silence équivaut à une glaciation des zones tropicales. Personne ne comprend que je n'accepte pas un tel marché pour un ouvrage si rare.

- Un euro ?

Déjà, un homme s'est penché vers le roman et le vante à sa compagne. Les autres personnes acquiescent. Tous ont une anecdote sur Bruno Lenoir et racontent les épisodes des aventures de Cow-Boy Jack. Nous vivons un forum littéraire. Il ne manque que Bernard Pivot pour que les interlocuteurs ne parlent pas tous en même temps. L'enthousiasme fait tache d'huile, d'autres badauds s'agglutinent autour de l'étal. Ils connaissent «Dynamitez les Rocheuses». Plusieurs ne l'ont pas lu et le regrettent

amèrement. Le brocanteur a flairé l'affaire. Par correction et peut-être pour éviter tout ennui ultérieur, il me demande :

- Alors, Monsieur ?... Non ?... Vraiment ?...

Il a évité de rappeler l'euro symbolique qu'il m'avait presque mendié pour se débarrasser honorablement du livre. Moi, je me suis éloigné. J'ai envie de vomir. Les lèvres serrées, j'oscille la tête de gauche à droite pour lui signifier un non définitif. Alors, il relance le ballon au milieu du jeu :

- Qui veut ce livre unique de collection ?

Un client tend déjà un billet de cinq euros. Les enchères montent, on est à dix... et ce n'est pas fini. En retrait, j'observe la scène. Je respire avec méfiance l'odeur nauséabonde qui émane de mes doigts qui ont tripoté ce ramassis de pages profanées à jamais par l'urine et les déjections canines, lorsqu'une voix retentit :

- Mais qui voilà !

C'est Dark, tout habillé de noir. Il tient un sac en plastic. Il a l'air heureux de me rencontrer et me serre la main.

- Que se passe-t-il ici ?

En deux mots, je lui explique l'objet des enchères et pourquoi je ne suis pas amateur. D'un air amusé, il fait semblant de respirer mon odeur comme un chien qui aurait rencontré un autre chien, puis, le nez pincé, souffle comme si je sentais trop mauvais. Il s'amuse en suivant les enchères qui n'arrêtent pas de monter et crie «Maman !...» chaque fois qu'une nouvelle offre est lancée. De plus en plus de monde s'agglutine. Intrigués, les deux policiers chargés de maintenir le bon ordre dans ce capharnaüm institutionnel viennent se mêler au groupe. Dark n'arrête pas de dire «Maman !...» et je me demande bien sincèrement en quoi sa mère est concernée par ce pugilat financier où les gens sont prêts à se battre pour une liasse parfumée et maculée de crottes de chien. Cela me vexe d'autant plus que j'ai l'impression d'être le dindon de la farce et qu'une bonne affaire me passe peut-être sous le nez. Les prix qui s'affrontent en une joute de plus en plus acharnée ont vu se diviser en plusieurs camps les spectateurs qui n'ont pas pu surenchérir. On dirait un match de catch. Je m'attends à ce que le public crie «Tue-le! Tue-le! Tue-le! » Seuls résonnent des «Oh !», des «Ah !» et Dark qui rit comme un imbécile en gémissant «Maman !... Maman !...». Et si sa mère était la dame debout à côté du brocanteur ? Mais non, il prononce ce mot comme un juron, ou une incantation. A moins que ce ne soit chronique comme disent les psys. Peut-être a-t-il l'esprit dérangé ? J'en aurai le cœur net. Les enchères sont maintenant terminées. Le brocanteur emballe le livre dans une triple épaisseur de papier Kraft et ferme hermétiquement les ouvertures avec du papier collant. Est-ce pour l'odeur ? Il le remet à un homme encore jeune vêtu d'une tenue d'équitation, en échange d'une somme qui m'aurait permis de m'offrir une bibliothèque neuve. Dark rit comme un simplet en

me glissant dans l'oreille :

- Ce n'est rien, vous en trouverez d'autres.

Il m'entraîne vers une caravane transformée en buvette mobile pour y consommer une canette de bière dans un gobelet en plastic. Une fois de plus, c'est lui qui paye. Pas moyen de déroger à sa décision. Nous trinquons à la littérature. Je ressens un certain dégoût à boire à cause de mes doigts qui tiennent le gobelet. L'odeur me remonte dans les narines. Stoïque, je reste impassible. Il commande une deuxième canette et revient avec un paquet de chips. Je refuse. Il insiste. Je dis «Non». Il paraît vexé : il les a achetés pour moi. J'invoque mon régime, le cholestérol, le sel, la graisse, les artères bouchées, le risque de thrombose et l'infarctus du myocarde... J'espère avoir gagné la partie avec tous ces arguments. Il hausse les épaules :

- A votre âge, et maigre comme vous êtes, vous ne risquez rien !

Avec satisfaction, je constate qu'il mange les chips lui-même. Il est déjà à la moitié du paquet.

Son sac en plastique qui semble un peu lourd, m'intrigue. Je lui demande s'il a trouvé des articles intéressants. De la main, il semble balayer ma question.

- Ce ne sont que quelques livres.

Face à mon air interrogateur, il les sort un à un et me fait découvrir successivement un dictionnaire de rimes, un livre sur les gros mots, une méthode d'apprentissage de l'argot et trois opuscules universitaires sur l'évolution de la langue française. Je lui exprime mon admiration pour ces ouvrages et il propose de me les prêter quand il les aura lus.

- Mais ce n'est pas tout, ajoute-t-il, mystérieux.

Il sent qu'il va produire de l'effet et sort du sac une demi-douzaine de romans. Mon cœur bat la chamade. Je reconnais des CBJ. Avec vivacité, il m'interdit de les prendre en main :

- Ceux-là sont sacrés.

Et il ajoute :

- J'ai eu beaucoup de chance aujourd'hui...

Je lorgne les titres : «Lasso», «Lynchage» et «Limited». Sur l'autre pile : «Tous calibres confondus», «Tire pas sur les moineaux». Dark dissimule le sixième ouvrage derrière sa main. Je lui en demande le titre. Il rit, énigmatique. .. Je découvre : «Dynamitez les Rocheuses» qu'il m'avoue avoir payé quatre euros.

- Allons, ne soyez pas déçu, je vous le laisserai lire.

Il me tend le paquet de chips. Machinalement je me sers et je le regrette immédiatement. Je n'ose pas recracher...

- Tiens ! Elle aussi ? dit-il en levant les sourcils étonnés.

Je me retourne dans la direction de son regard. Le soleil renvoie ses rayons sur un immense chaudron en cuivre tenu sous le bras par cet hippopotame de Germaine. Je ne peux étouffer le mot de Cambronne.

- Pas d'effusion exagérée. Allons la saluer.

Est-il devenu fou depuis la scène de l'autre jour qui a

failli mal se terminer ? D'ailleurs, par prudence, je ne suis plus retourné à la librairie que j'évite comme un endroit dangereux. Il se lève, empoigne son précieux sac et me présente le paquet de chips :

- Un petit dernier ?

Comme je refuse avec fermeté, il le laisse sur la table. Je le suis. Il se penche vers moi et murmure :

- Si c'est pour cuire son repas, c'est fou ce qu'elle mange !

J'acquiesce et fais allusion au roman de Bruno Lenoir : «Bouffe à l'eau, Bill».

- Vous l'avez lu aussi, celui-là ?

Etonné de le voir sortir son porte-monnaie, je me demande quel scrupule le pousse à vouloir payer un supplément pour les trois romans qu'il m'a offerts. Je ne dis rien, mais je constate qu'il se saisit des plus petites pièces. Le sac de livres pend à son bras et il dispose de ses deux mains libres pour choisir sa monnaie. Il tient maintenant dans la droite une quinzaine de piécouilles. Inquiet, je cherche l'endroit où se cache l'inséparable Gertrude dont la menace du venin me fait frissonner. Je veux retenir Dark.

- Qu'allez-vous faire ?

Il me répond avec une emphase biblique :

- Homme de peu de foi...

Nous sommes à sept mètres environ de Germaine qui ne nous a pas vus venir. Elle tient toujours le chaudron contre son corps, l'ouverture tournée vers le haut. Dark saisit une pièce, la pose en équilibre sur l'ongle de son pouce retenu par son index et, d'une chiquenaude, la propulse dans la marmite qui sonne le glas de ma tranquillité. «Dzing...» Des passants se retournés en direction du bruit. La libraire s'est d'abord penchée vers le chaudron, puis a regardé de gauche à droite. Dark, la tête baissée, contemple ses pieds. Moi, j'observe la scène du coin de l'œil. Il souffle :

- Soyez plus discret, imbécile.

Il se reprend :

- Pardon !

Germaine scrute toujours les alentours. Nous lui tournons le dos et nous nous intéressons le plus discrètement possible à des statuettes asiatiques que je crois authentiques. Dark me montre l'inscription en dessous du pied : «Made in Hong Kong». Ce n'est pas le moment de rire. Je ne souhaite pas avoir un nouvel affrontement avec cette furie imprévisible, surtout en public, dans un endroit où je suis connu comme membre de la bibliothèque. Comment Dark a-t-il osé la défier ainsi ? J'estime que la blague a assez duré et je vais le lui dire. Trop tard. Il a lancé une nouvelle pièce sonnante dans le chaudron. J'ai le temps de voir Germaine la saisir avant que je ne lui tourne le dos. Sur d'autres statuettes, je lis à mi voix «Made in Hong Kong». Ah !, celle-ci est différente. L'inscription renseigne «Made in China». Le brocanteur me demande si elle me plaît. J'hésite. Dark

vient à mon secours :

- Mon ami aime chiner.

Avec l'hippopotame de combat qui rugit à quelques mètres de nous, cet humour est déplacé. Cela va mal finir. Je n'ai pas le temps d'intervenir que Dark s'est retourné subitement pour se diriger vers Germaine qui braie pour toute la brocante et les pâtures avoisinantes. Tout le monde la regarde. Sa crise d'hystérie cristallise la foule hypnotisée par la pièce qu'elle brandit. On pourrait croire à un tour de magie si son regard n'était pas si méchant.

- Que se passe-t-il ? demande Dark, conciliant.

Je l'ai suivi avec réticence. J'évalue à nouveau la masse colossale de cette centaure qui pourrait d'un seul coup de poing assommer Dark comme un lapin. Est-il fou, celui-là pour aller toujours au-devant du danger ? Et quel plaisir a-t-il de m'y mêler ? J'écoute les lamentations de Germaine :

- On a lancé une pièce dans mon chaudron.

Avec commisération, Dark conclut :

- C'est peu.

Il ouvre la main pour lâcher la poignée de pièces qui carillonnent joyeusement contre le cuivre. Le monstre est sur le point de se fâcher, alors Dark lui arrache tellement violemment l'objet des mains que la femme manque d'être déséquilibrée et de tomber dans un étalage de verres et de vaisselle. Elle résiste. Il s'acharne.

- Donnez-moi votre casserole.

Il la présente à tous les badauds :

- Un petit sou pour Germaine, pour remplir sa bedaine...

Tous sortent une pièce de leur porte-monnaie et la marmite tinte dix fois, vingt fois, cent fois. Dark change son slogan pour chaque personne. Il varie les rimes qui pourraient se marier..., non ! qui pourraient s'accorder..., non ! qui pourraient... ben oui !, rimer avec Germaine. Me demandant quand arrivera Gertrude qui fera cesser cette moquerie douteuse, j'observe de loin la scène et j'entends :

- Pour Germaine et son teint de porcelaine...(N'importe quoi !).

- Pour Germaine, la jolie châtelaine...(Un château un peu fort !)

- Pour Germaine et ses seins en polystyrène...(Pas sûr qu'elle ait dû ajouter de la matière !)

- Pour Germaine qui travaille toute la semaine...

Elle est bien trouvée celle-là, d'ailleurs tout le monde donne et plus il la répète, plus les gens jettent de la monnaie.

- Pour Germaine qui travaille toute la semaine...

D'autres badauds rappliquent pour voir ce qui se passe et sont sollicités à leur tour. Finalement, plus personne ne donne, alors il clame en mimant un volume immense :

- Pour Germaine qui est un phénomène...

Il a tellement accentué le fffff que j'ai craint qu'il ne postillonne et que cela se voie aux projections de salive.

Il recommence son tour. Certains donnent une deuxième obole. Il change sa formule :

- Des étrennes pour Germaine...

Ca marche.

- Pour l'hygiène de Germaine et son haleine...

Un rugissement répond aux rires.

- Va te laver le cul saligaud.

Dark, qui a tout entendu se retourne :

- Pardon ?...

Elle fait marche arrière :

- Je disais ça pour les autres.

Il lui répond :

- J'aime mieux ça.

et poursuit sa tournée en clamant :

- Pour Germaine, notre divine reine.

Elle est contente, Germaine, le ton est moins agressif. Maintenant, elle sourit. Le chaudron contient beaucoup d'argent et Dark le lui apporte.

- Pour toi, grosse baleine...

Elle ne sait comment réagir.

- Monsieur Mimish, ici présent, viendra chercher trois romans de Cow-boy Jack et il ne devra rien payer.

Je m'interpose.

- Non, je ne commande pas de livres ! Si, je veux payer !

Mais Dark est implacable :

- Trois livres, Germaine. Retenez les titres...

Le monstre dominé écoute religieusement et j'entends, avec un plaisir immense, Dark annoncer : «La longue nuit des pipistrelles», «Un peu d'avoine et d'amitié» et... (Il hésite et semble chercher dans ses souvenirs) ...et «Texas Barbec'». Avec un sourire à peine dissimulé, il ajoute :

- Une ambiance de fête, n'est-ce pas ?...

Germaine prend le chaudron à deux mains, regarde le niveau atteint par la monnaie, se fend d'un sourire puis murmure :

- Oui, Monsieur Dark.

Elle a l'air sincère. Je suis content. C'est inespéré. Dark m'entraîne à l'écart :

- Ne me remerciez pas, je vous dois bien ça !

Je suis abasourdi.

- Moi ?... Mais vous ne me devez rien !...

D'un ton paternel, il me rassure :

- Vous comprendrez plus tard.

J'ai une dernière question :

- Pourquoi lui avez-vous commandé ces trois titres-là ?

Il éclate de rire et laisse passer un long moment avant de répondre :

- Parce que je savais que vous ne les aviez pas lus.

J'en tombe des nues et je me demande comment il a pu savoir que je n'avais lu aucun des trois romans. Je suis encore perdu dans mes réflexions lorsque la voix de Gertrude grince derrière nous. Les ongles dépassent de ses doigts. Ce ne sont plus des pinces mais des griffes qu'elle brandit pour nous impressionner. Son air

suspicieux ne me dit rien qui vaille et j'attends de voir comment son agressivité va s'exprimer. Je repense à l'épisode du chaudron au cours duquel Dark a ridiculisé Germaine. En revoyant la scène qui a failli se terminer en pugilat dans la librairie, je m'attends au pire. Un long silence s'installe. Dark la regarde avec ironie. Il semble prêt à réagir, mais je ne le connais pas assez pour savoir s'il bluffe, s'il évalue la situation avec lucidité ou s'il est fou, complètement fou !.... J'attends la réaction

de Gertrude qui va nous infliger une défaite en public. Non. L'index pointé dans notre direction, elle nous annonce :

- J'ai tout vu et tout entendu. Mais attention ...

Le cercle de badauds s'est reformé autour de nous.

- Attention, mes gaillards, parce que je compterai d'abord l'argent !

A suivre ...

La Rédaction de la Fenêtre Ouverte vous a présenté ci-dessus 2 chapitres du roman "Sheriff Mimish" de notre ami Michel Matray. Michel a écrit ce roman lors d'un travail dans un atelier d'écriture.

Ce texte a été conçu comme une suite de nouvelles qui s'enchaînent et constituent des chapitres (21) qui forment un roman avec une intrigue et un point de chute final. Nous comptons bien poursuivre la parution des chapitres suivants dans notre édition 2010.

Si ce roman vous plaît, gardez bien cet exemplaire de votre magazine et les suivants. Si entretemps, ce roman était publié dans son intégralité, nous ne manquerions pas de vous le faire savoir.

Portfolio

DOOR DE LENS VAN CHRIS BROOS

Chris Broos haalde dit keer zijn inspiratie in Londen en op de jaarmarkt van Olen. De Londen-foto's zijn het resultaat van een winters bezoek. Hij maakt zijn impressies overwegend in zwart-wit, het favoriete medium van vele hedendaagse fotografen. Door een variatie in het contrast en de verschillende grijstinten geeft hij ons een sfeervol beeld van de mensen in de grootstad. Maar ons magazine komt tekort bij de reproductie van zijn werk. Zo heeft hij bij de telefoons het vurig rood bewaard, een hevig contrast met de grijstinten. Wie de foto's wil zien zoals Chris ze heeft gemaakt, samen met nog andere werken, kan terecht op http://photo.net/photos/CHRIS_BROOS en op www.visueel.be/fotos/chris/idx.htm.

Het prachtige dorpsplein in Olen-Centrum vormt al meer dan 200 jaar het decor voor Olen-Jaarmarkt. Wat in de volksmond 'Oeëlemet' wordt genoemd, lokt elk jaar opnieuw duizenden bezoekers. Het evenement werd voor het eerst georganiseerd op 11 november 1801. Olen-Jaarmarkt staat op het lijstje van het immaterieel erfgoed van de Kempen. Sinds het ontstaan is het steeds een evenement geweest waarbij het commerciële steeds hand in hand ging met het volkse en het ludieke.

De combinatie van het marktgebeuren met animatie en de traditionele volkse sfeer wil men blijven behouden en aanpassen aan onze tijd. Vandaar zijn de marktkramers en de verkopers van antiques en curiosa voor de inrichters even belangrijk als de troubadours, de gilden en verenigingen die zorgen voor de specifieke sfeer van Olen-Markt. Onder hen de Gladiolen, die er jaarlijks een erezaak van maken om origineel uit de hoek te komen.

Meer info op www.gladiolen.be/praktisch. Maar bekijk liever eerst de foto's ...

Londen - Mr. Cabdriver

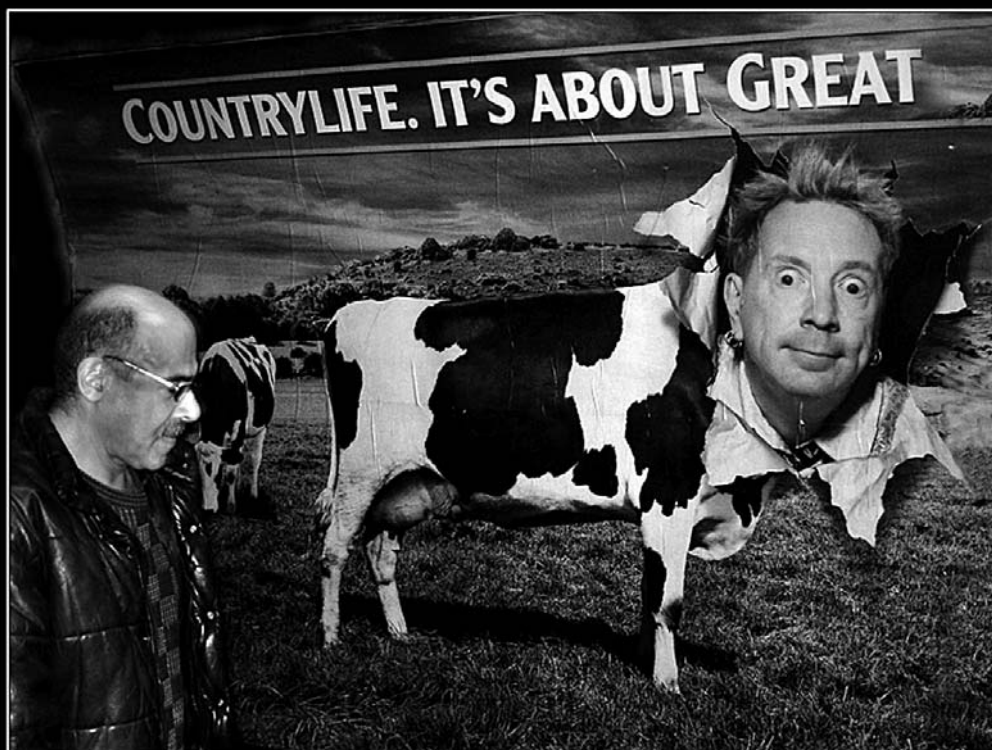
London - Covent Garden

London - London Phone

Londen - Portobello Road

Londen - Underground

Olen - Jaarmarkt

Olen - Jaarmarkt

Olen - Jaarmarkt

Olen - Jaarmarkt

DE PASSIE VAN BERT VAN PAEPEGEM

Mensen in het dagelijks leven blijven Bert boeien. Zijn camera observeert maar geeft benevens een weergave van de werkelijkheid ook de visie weer van de man achter de lens. Door af te drukken op het juiste moment roept hij een sfeer op, geeft hij een gemoedstoestand weer of vat hij een situatie in enkele details waardoor je zijn foto's niet alleen ziet, maar ook mee beleeft. Het spel van licht en schaduw geeft de foto's een spanning en een levendigheid mee die resulteert in een andere kijk op de wereld en de mensen rondom ons.

Place des Vosges 1

Place des Vosges 2

Place des Vosges 3

Place des Vosges 4

Tegenwind

Voetbal

Brugwandering

Lekker

Gesprek

DE FOTOGRAFIE VAN LUC CROMPHOUT

*Luc Cromphout stuurde ons heel wat mooie foto's.
Hierbij alvast een bloemlezing uit zijn werk. In een volgend nummer
komen we hier vast op terug.*

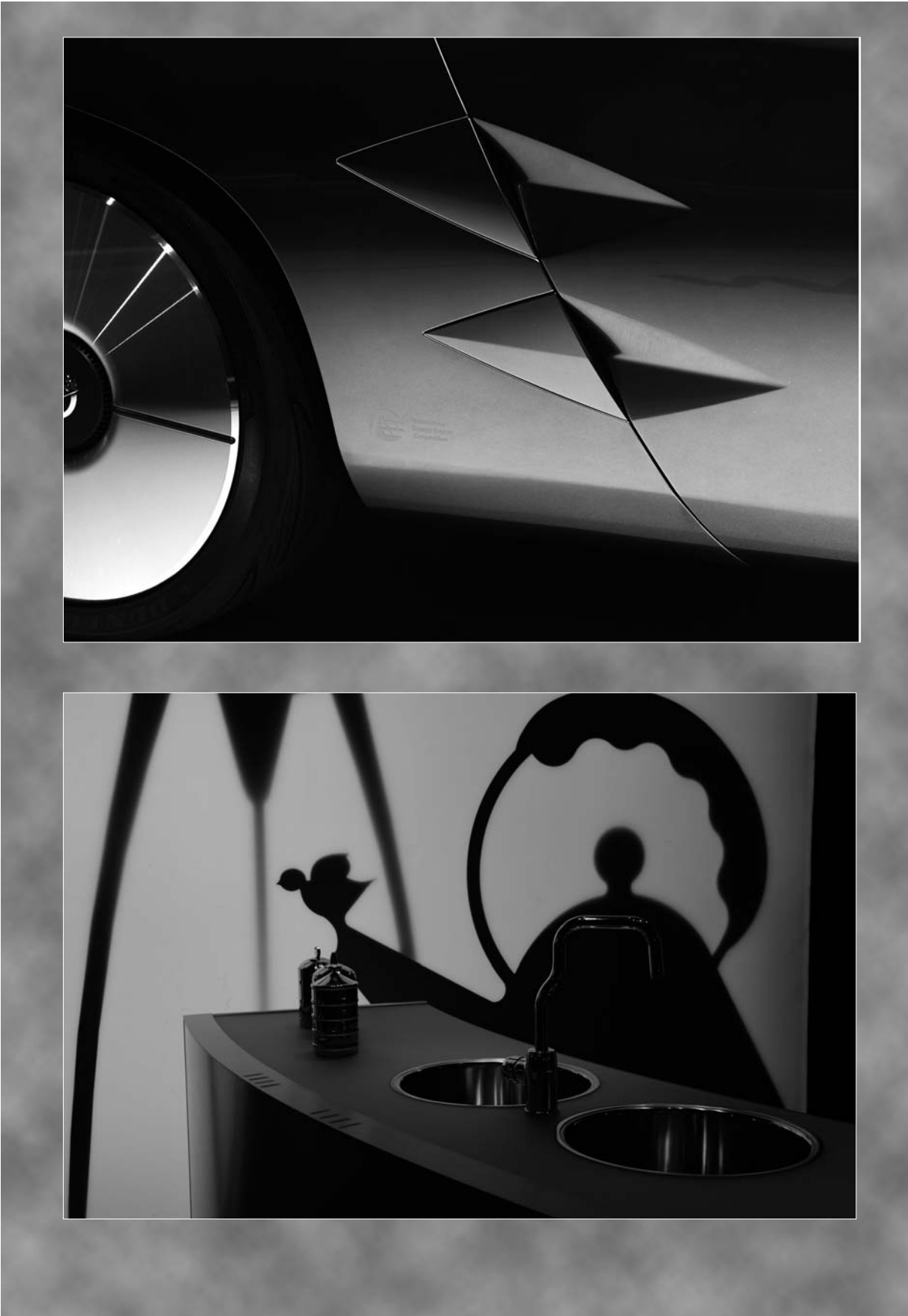

LUC CROMPHOUT

LUC CROMPHOUT

LUC CROMPHOUT

LES PHOTOS DE PHILIPPE NOISIER

PHILIPPE NOISIER

Birmanie ▲

▼ *Equateur*

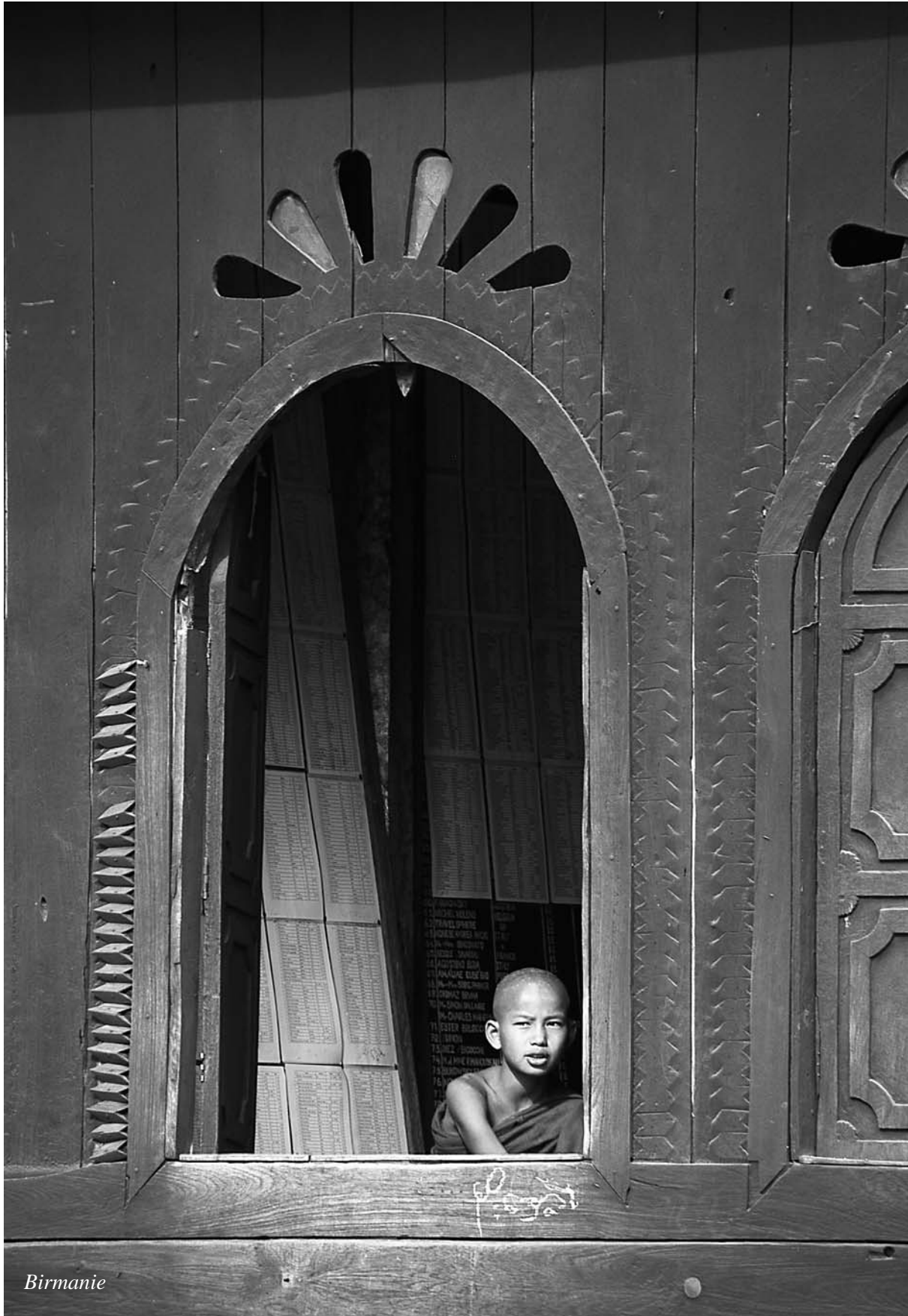

Equateur ▲

▼ *Galapagos*

Birmanie

Galapagos ▲

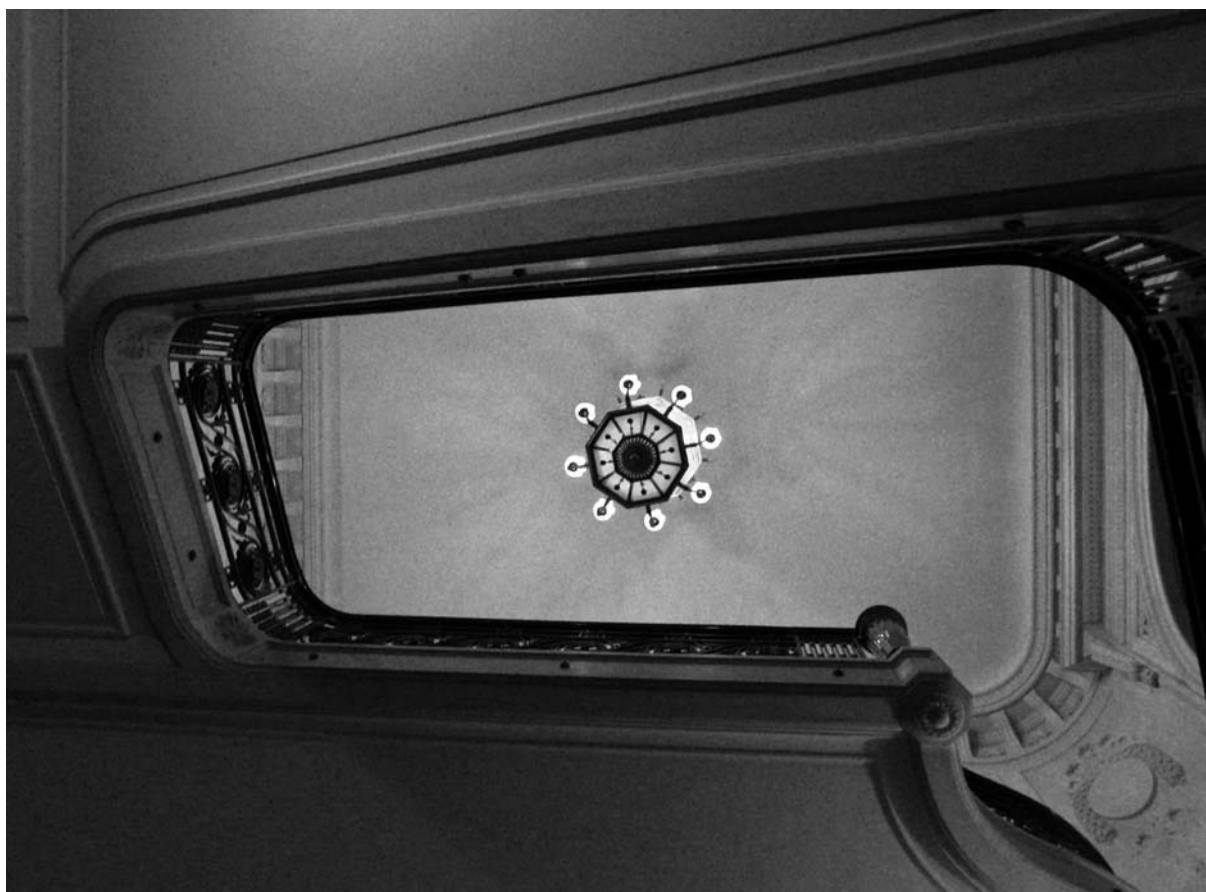
▼ Galapagos

HET OOG VAN MIEKE NOUWEN

Als klantenadviseur is Mieke Nouwen alle dagen in gesprek met mensen. Ze vindt het dan ook heerlijk om door de zoeker van haar fototoestel in alle rust en stilte de wereld rondom te observeren. Door de zaken langs alle mogelijke kanten te bekijken kom je in het leven tot een wijzer besluit. In de fotografie is dat niet anders: vaak leveren de moeilijkste invalshoeken de mooiste plaatjes op... De Beyaert-foto's zijn gemaakt op 12 december 2008 toen ze in Brussel was voor een opleiding. Tijdens de middagpauze besloot ze, gewapend mét fototoestel, eens te gaan ronddwalen in de verschillende gebouwen. Een mooie fotoreeks was het resultaat. Mieke is zwaar gebeten door het reïsvirus. Het is tijdens die reizen dat de liefde voor fotografie is gegroeid. Haar mooie reisfoto's houdt u nog van ons tegoed. Ondertussen heeft ze haar werkgebied ook uitgebreid naar concertfotografie. Maar ze vindt het ook heerlijk om op een vrije dag met haar toestel de natuur in te trekken.

Hendrik Beyaert (1823-1894)

Het gebouw met het torentje aan de Wolvengracht is een ontwerp van Hendrik Beyaert. Het werd opgericht tussen 1889 en 1893. Hendrik Beyaert was één van de meest invloedrijke architecten die ons land ooit gekend heeft. Met prestigieuze projecten als het park aan de kleine Zavel, de Concert Noble in Brussel en het station van Doornik verwierf hij heel wat faam. Grote bekendheid verwierf hij door zijn ontwerpen voor de Nationale Bank; met name het zogenaamde Hotel van de Bank. De Nationale Bank stond doorheen de jaren model voor heel wat bankgebouwen. Zelfs de Nationale Bank van Japan werd erdoor geïnspireerd. In België is Beyaert echter vooral bekend omdat in zijn atelier de grondleggers werden gevormd van de meest vernieuwende en bekendste Belgische architectuurstroming, de Art Nouveau. Victor Horta en Paul Hankar leerden van Beyaert het constructief en decoratief aanwenden van metaal, de combinatie van kleurrijke materialen, het vloeiende lijnenspel, het spelen met licht en donker, het belang van modern comfort en bovenal de opvatting dat elk gebouw een kunstwerk moet zijn tot in de kleinste details. Al deze elementen zijn ook in het Beyaertgebouw aan de Wolvengracht terug te vinden want Beyaerts creativiteit beperkte zich niet tot het gebouw. Hij ontwierp vaak ook alle versieringsmotieven, het smeedwerk, de verlichtingsarmaturen tot het volledige meubilair.

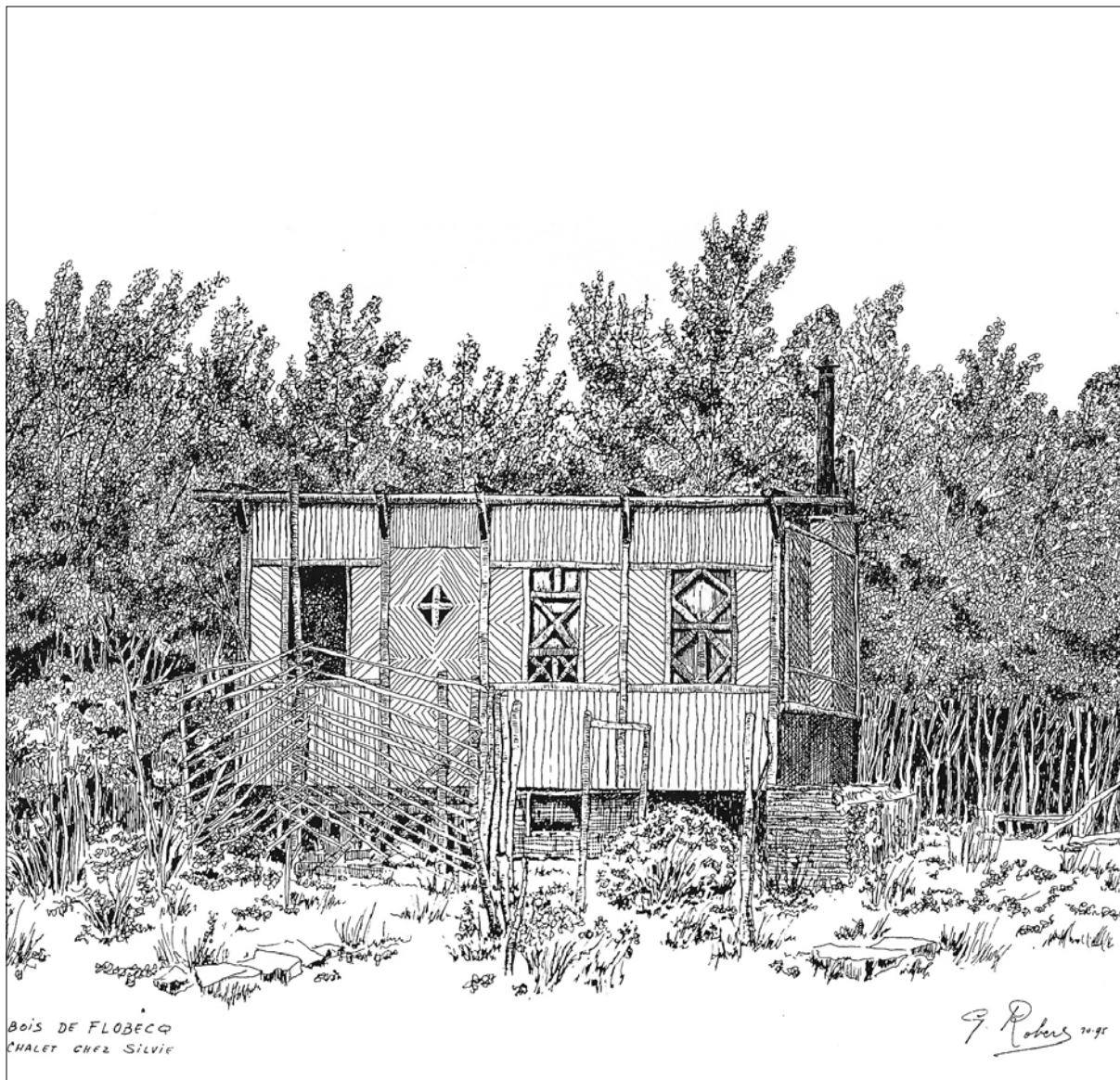

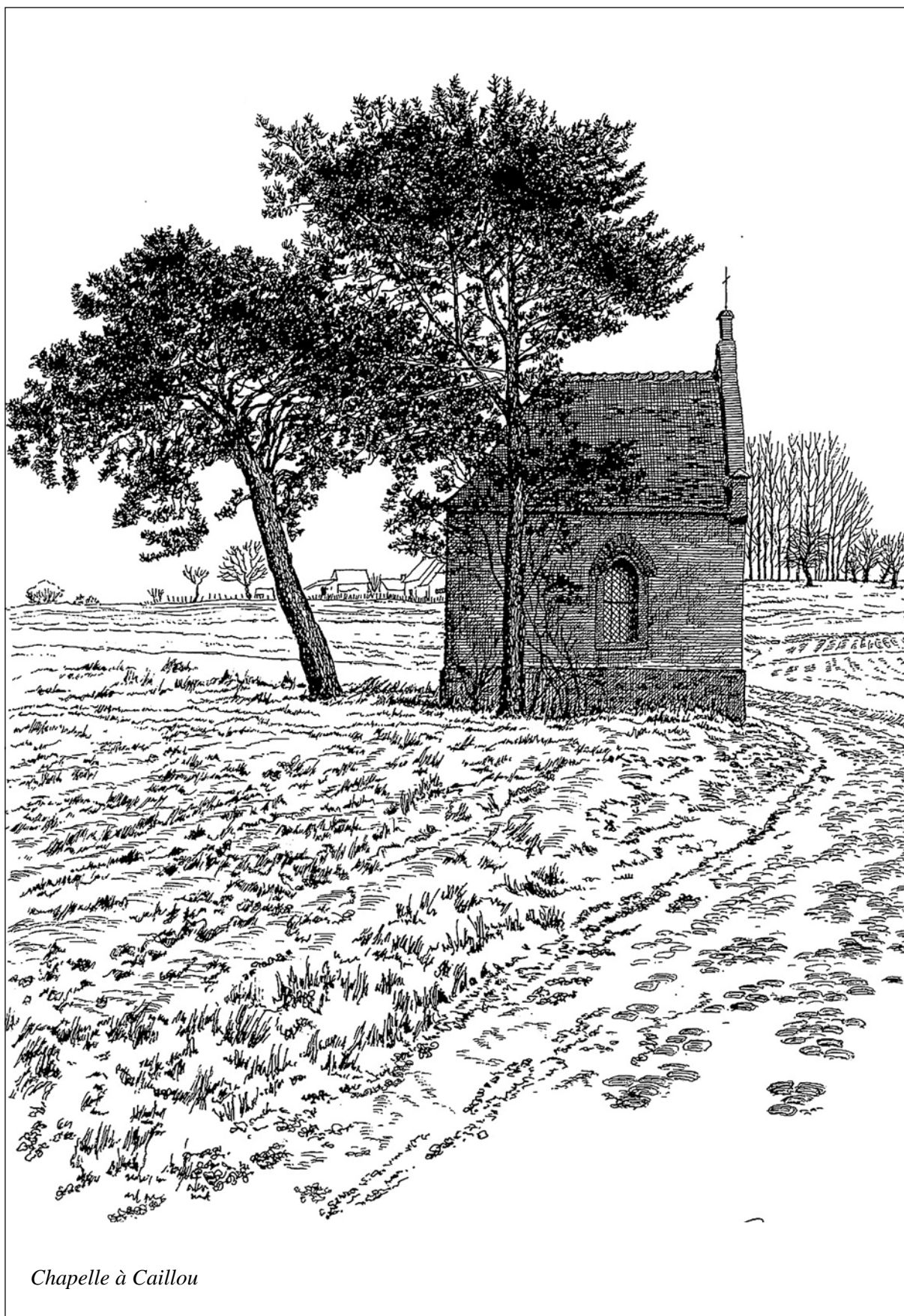
SIGNÉ GEORGES ROBERT

Ce n'est pas demain la veille que Georges Robert en aura fini de coucher sur papier les beaux coins de sa pittoresque région.

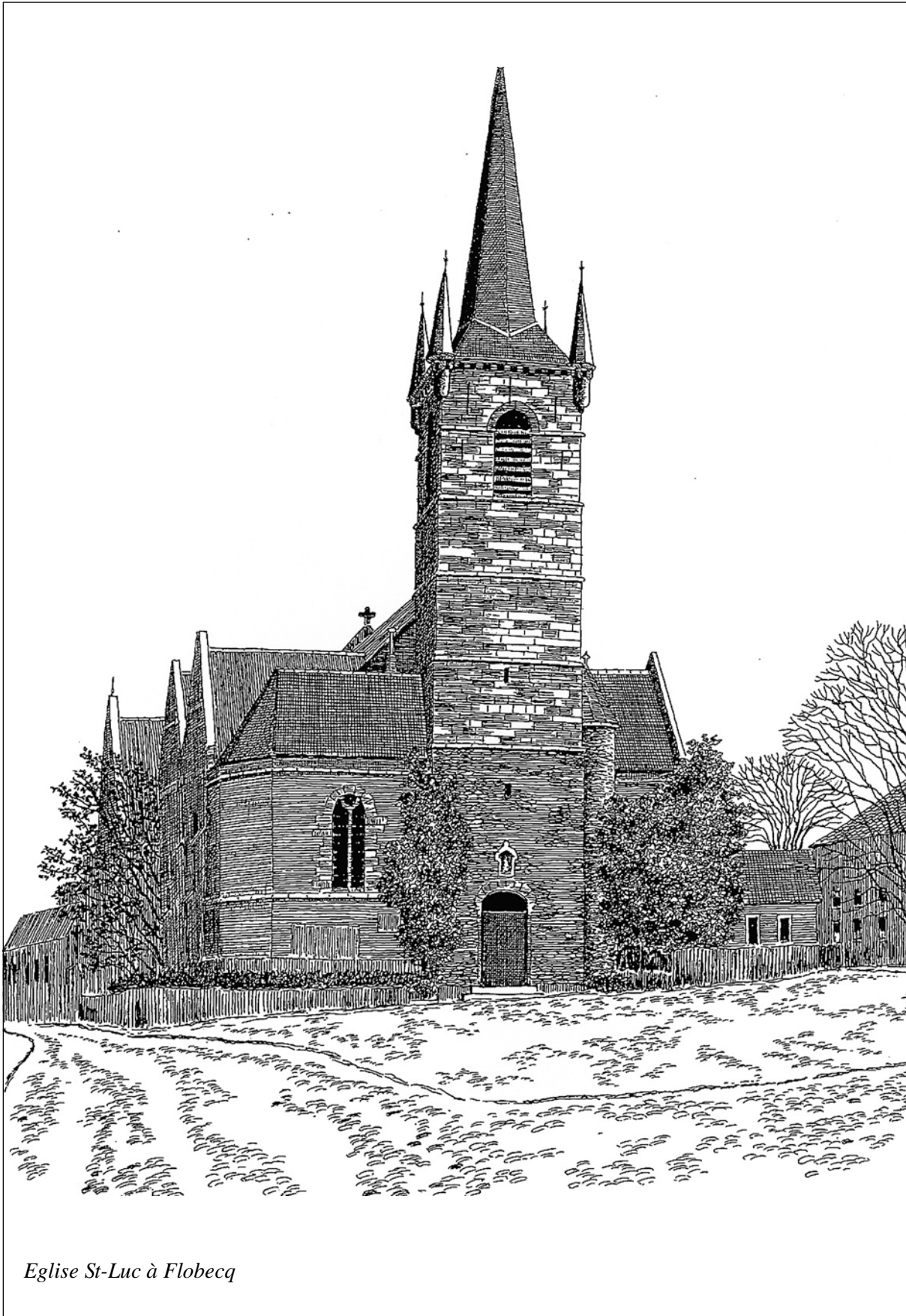
Pour ce numéro, il nous a une fois de plus livré cinq magnifiques dessins. Sa technique est d'une grande simplicité, plume et encre. Comme nul autre, il suit avec une grande justesse le chemin du juste milieu entre trop et trop peu. Et comme disait le sage: la sobriété dans l'art n'est pas si simple.

Chalet 'Chez Silvie' - Bois de Flobecq

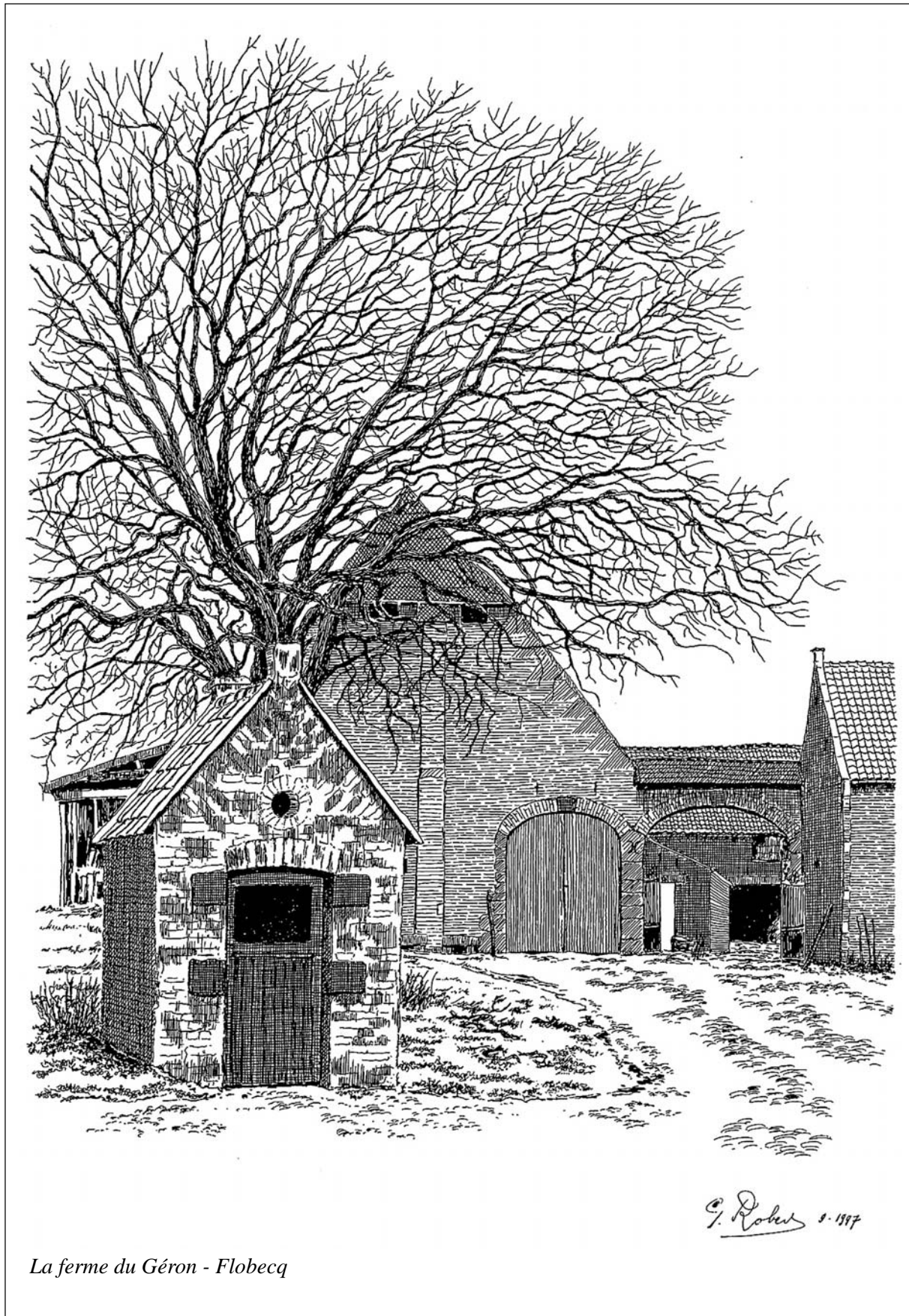

Chapelle à Caillou

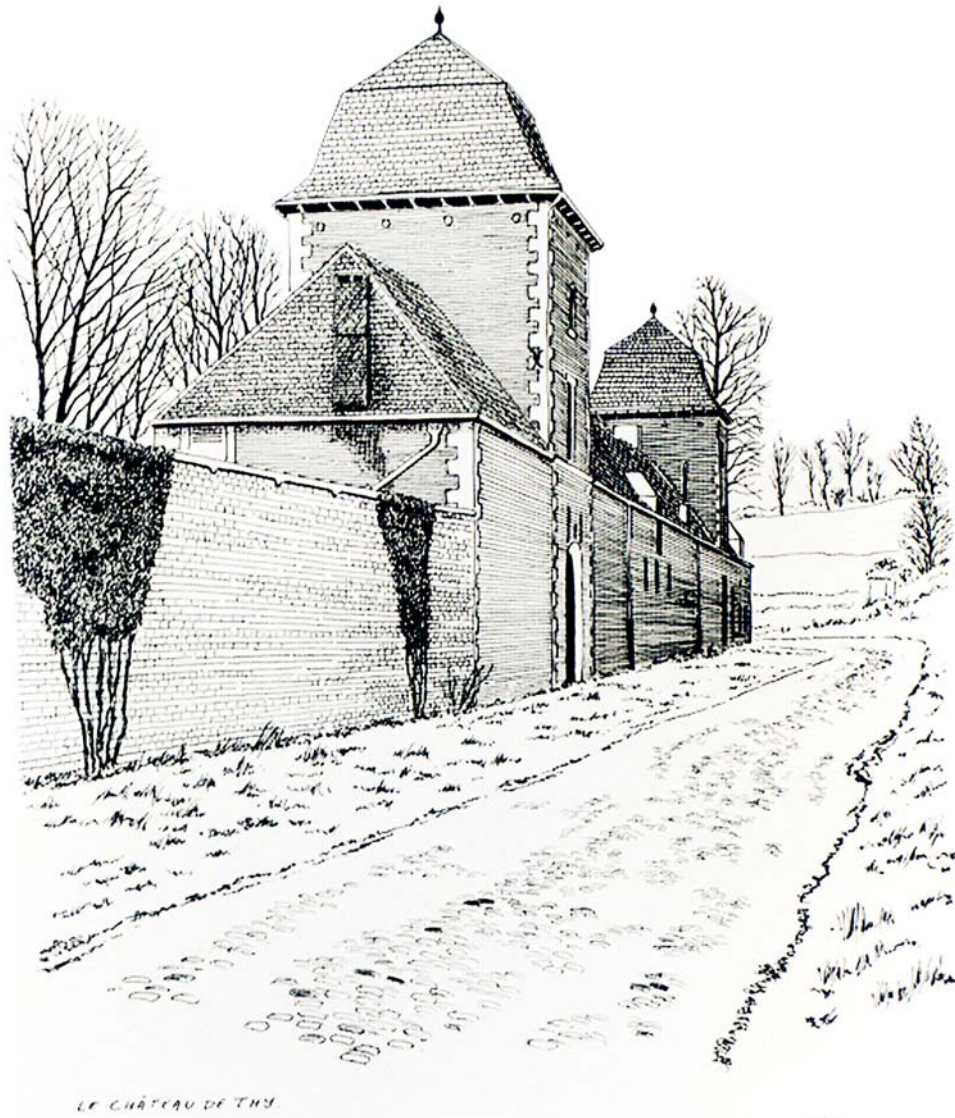
Eglise St-Luc à Flobecq

La ferme du Géron - Flobecq

Le Moulin Blanc - Flobecq

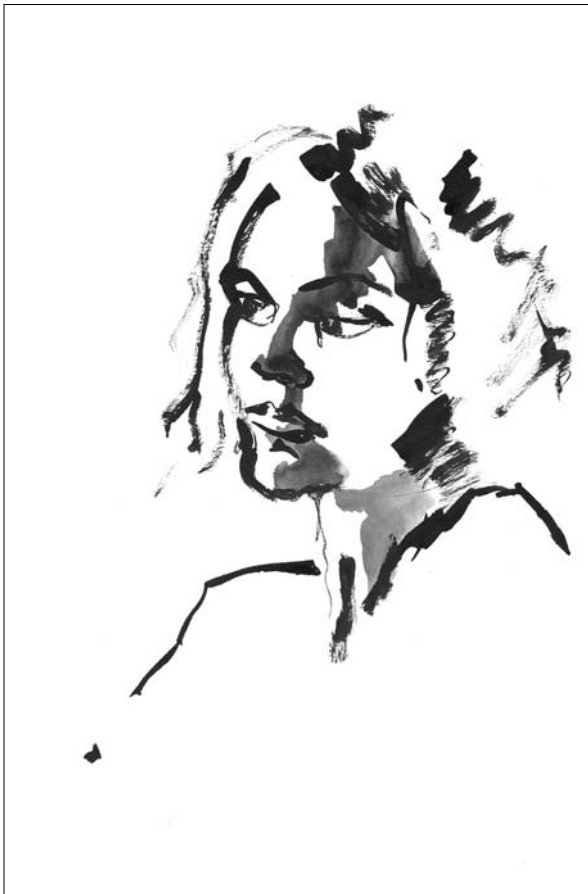
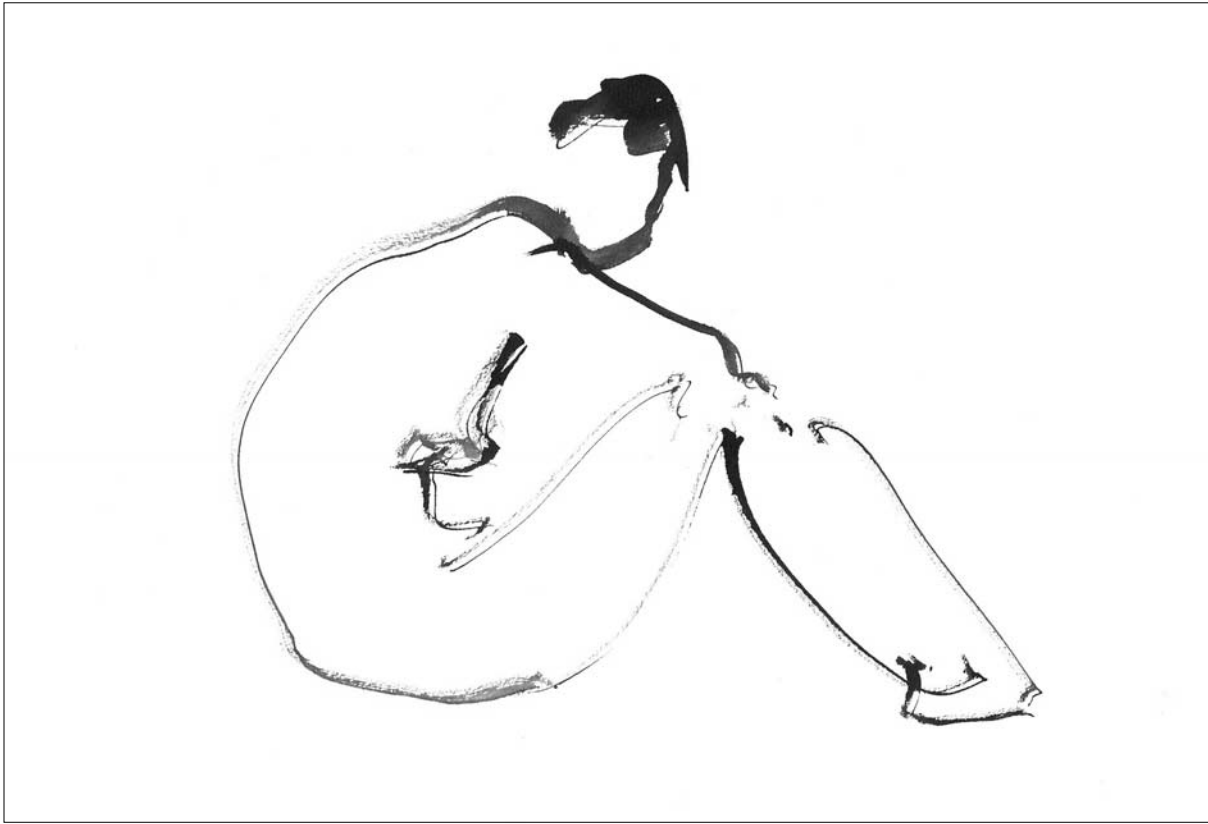
Le château de Thy

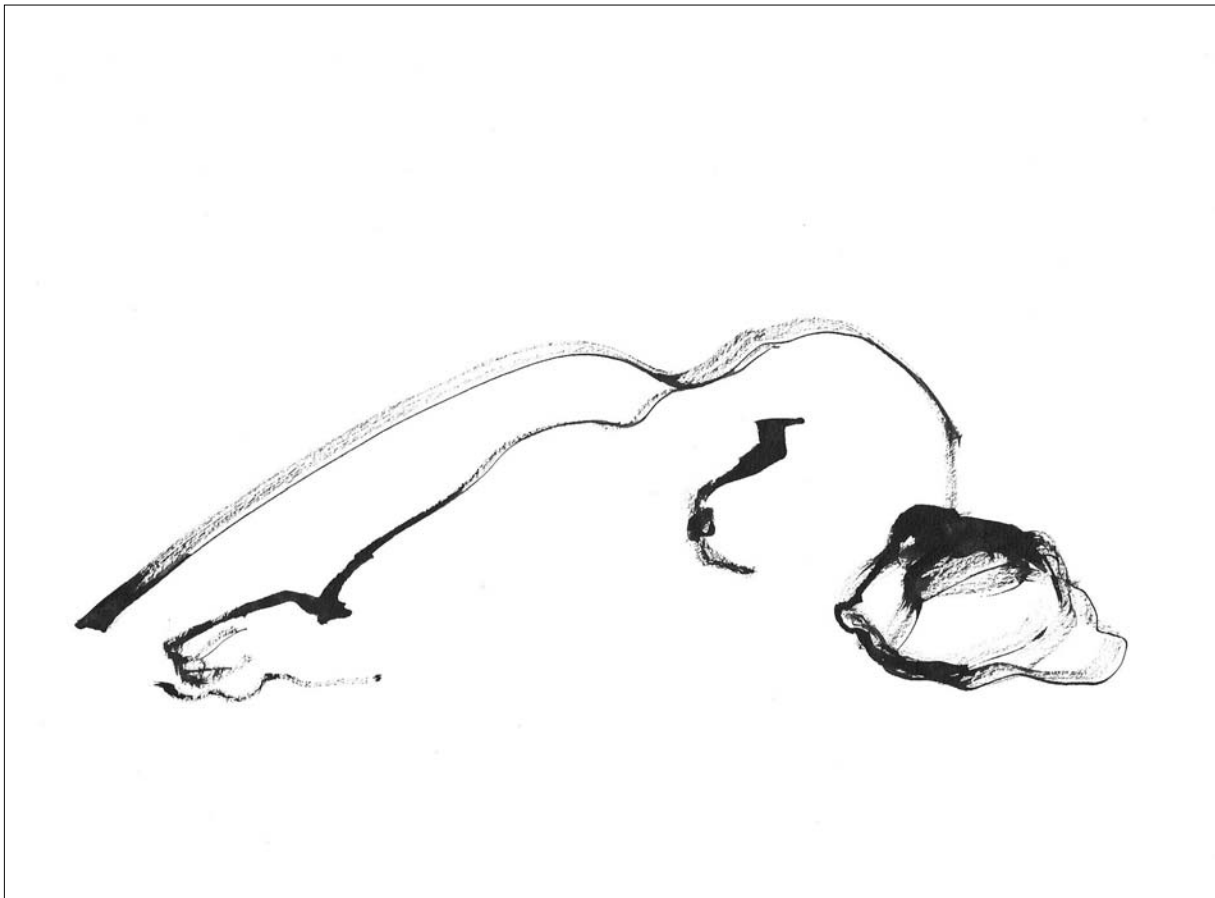
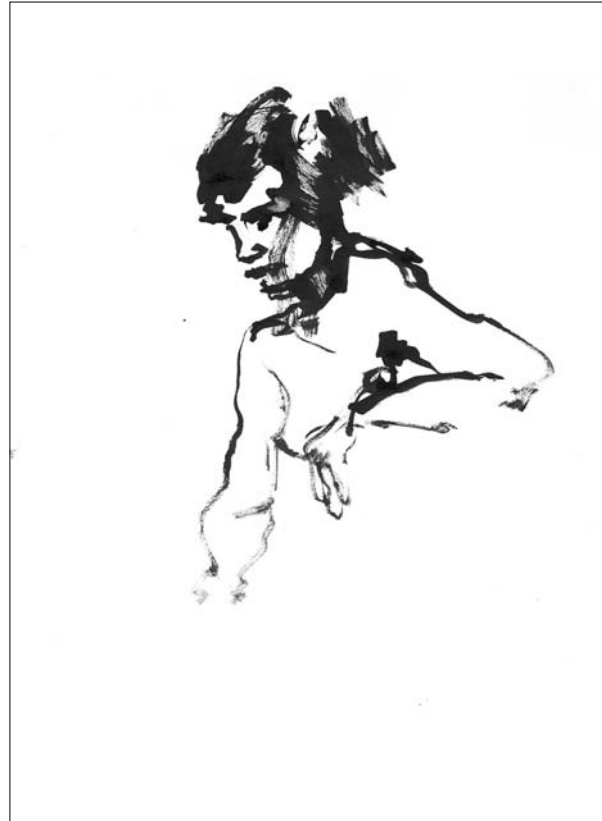
HANS GOOSSENS

“Papier, inkt en water. Drie eenvoudige materialen om het complex mens trachten te vatten. Hem te herleiden tot zijn essentiële vorm. Zonder afbreuk te doen aan zijn schoonheid.”

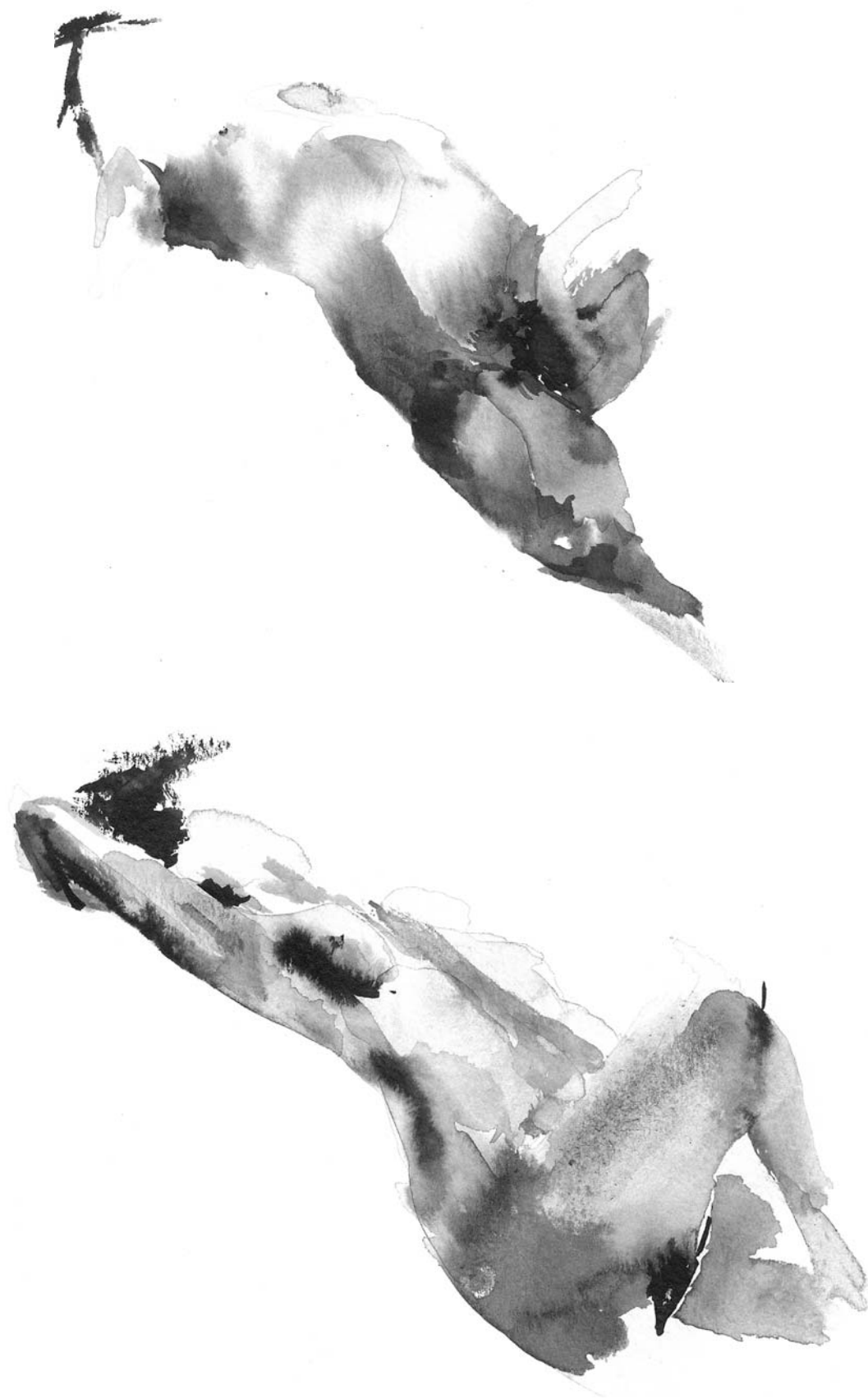

JAN CLEMENT

We kennen Jan allemaal van zijn grote kleurrijke schilderijen en zijn prachtige beelden. Maar ook Jan gaat de uitdaging van de eenvoud niet uit de weg. Zwart-wit heeft voor hem zo zijn sterke punten. Met penseel en inkt weet hij het contrast zo te manipuleren en te variëren tot een intrigerende afbeelding van zijn modellen.

Cultureel leven Vie culturelle

Lajos Van Peteghem: Geef mij maar de uitgelaten sfeer van traditionele jazz

Als je het over jazz hebt in Vlaanderen kun je niet rond onze collega Lajos Van Peteghem. Hij stond aan de wieg van de Jeggpap New Orleans Jazz Band en is bijna 45 jaar één van de bezielers van de traditionale jazz in Dendermonde en in het Waasland. Hij is al 35 jaar de tombonist en leider van de New Orleans Train Jazz Band en is secretaris en medeoprichter van het Jazz Centrum Vlaanderen. Jazz zit hem in het bloed en in al zijn vezels.

Jeggpap New Orleans Jazz Band

In de Dendermondse familie Heuvinck was de belangstelling voor muziek - en voor jazz uit New Orleans in het bijzonder - buitengewoon groot. Ze staken met enkele gelijk-gestemde muzikanten de koppen bijeen en in 1962 werd de Jeggpap New Orleans Band opgericht. 'Jeggpap' bestaat uit de initialen van de oorspronkelijke bandleiden. Lajos was er toen reeds bij; hij is de A in Jeggpap want eigenlijk heet hij voluit Alajos. De muzikanten repeteerden in de kelder, op zolder en zelfs in de woonkamer van het ouderlijk huis van de leden. Tenslotte vonden ze een zaaltje in Dendermonde waar ze ongestoord konden repeteren. Ze merkten dat er steeds meer jazzfans op die repetities af kwamen en gaven al spoedig enkele concertjes. Bij een zoektocht naar een eigen zaal kwamen ze terecht in een van de bunkers aan de Leopold II-laan in Dendermonde. Die maakten deel uit van het militair complex Bastion V, opgetrokken door de Nederlanders rond 1860. Ze speelden er jazz in onvervalste New Orleansstijl en mochten vele topjazzmusici begeleiden. De band bestaat nog steeds.

De Jeggpap New Orleans Jazz Band in de jaren zestig. Collega (A)Lajos staat tweede van rechts.

Van de oorspronkelijke bezetting is, behalve drummer Miel Leybaert, niemand overgebleven. Hun repertoire bestaat nu hoofdzakelijk uit swing en bebop.

De Honky Tonk Jazz Club heeft zijn stek in een bunker van het vroegere munitielaboratorium in Bastion V. Geen wonder dat daar explosieve muziek wordt gemaakt.

Let's go honky tonkin'

De bunker aan de Leopoldlaan werd in 1965 in gebruik genomen en kreeg de naam Honky Tonk Jazz Club. Honky tonk is de benaming van een goedkope drink- en danskroeg, compleet met vrouwen van lichte zeden, waar in het begin van de 20ste eeuw jazzmuzikanten optraden. Maar daarmee heeft de bunker enkel de naam en de muziek gemeen.

In de Honky Tonk Jazz Club kwamen er in de loop van

de jaren een hele reeks legendarische jazz- en bluesmuzikanten over de vloer: Bill Coleman, Nelson Williams, Ken Colyer, Alton Purnell, Albert Nicholas, Louis Nelson, Sunnyland Slim, Sammy Rimmington, Benny Waters, Kid Thomas, Memphis Slim, TootsThielemans, Rhoda Scott, Charley Watts, B.B. King, Dana Gillespie, Chuck Berry, Curtiss Matfield ...

Den 'Train'

In 1974 stichtte Lajos de New Orleans Train Jazz Band. De groep werd het huisorkest van de Lokerse Jazz Club. Het is momenteel een van de meest vooraanstaande traditionele jazzorkesten van Vlaanderen. Hun sterke band met de New Orleans stijl heeft niet belet dat ze een eigen idioom ontwikkelden. Ze worden veel gevraagd in binnen- en buitenland. Ze speelden de pannen van het dak op festivals in Dendermonde, Gent, Lokeren, Namen, Breda, Eindhoven, Dunkerque, Dresden, Nurnberg ... de lijst is ver van volledig. Ze zijn een graag geziene gast op de betere kroegentochten zoals Dendermonde, Gent,

Lajos Van Peteghem: "Ik hou van echte jazz."

Haaltert, Roeselare, Mechelen, Lier, Ninove ... In onze streken zijn ze eigenlijk zowat de ambassadeurs van de New Orleans stijl want ze dragen hun muziek niet alleen uit in jazzclubs en jeugdhuizen maar ook op recepties van bedrijven en huwelijksplechtigheden en deden hun klanken weergalmen over stromen en rivieren tijdens stemmige boottochten. En zo iets vindt Lajos het

De New Orleans Train Jazz Band is een begrip in de jazzwereld. Zij traden op in het Belgisch paviljoen op de wereldtentoonstellingen van Lissabon, Hannover, Aichi ... Ze deden dat ook op de Expo 2008 Zaragoza. Zij sloten de animatie op het zomerterras voor het Belgisch paviljoen - één van de drukst bezochte van heel de Expo - af met een reeks van concerten die elke avond duizenden toeschouwers lokten.

mooiste aan zijn favoriete muziek: de optimistische noot, de vrolijkheid, de gezellige sfeer ...

Jazz Centrum Vlaanderen: een uniek documentatie- en promotiecentrum

In 2001 kreeg de Honky Tonk Jazz Club de beschikking over de vlakbij gelegen 'villa'. Eigenlijk is het gebouw een restant van een militair complex van de Nederlanders. Het gebouw werd opgericht in 1829 en is dus ouder dan

De informatie van zowat 12.000 lp's wordt op computer geregistreerd. "Een hele klus, ge moogt gerust zijn!"

In dit gebouw aan de Leopold II laan te Dendermonde vond het J C V zijn onderkomen. Alle geïnteresseerden daarheen!

de 'Bunker' waar de jazzclub is gehuisvest en ouder dan de jazzmuziek zelf. Hier zou niet alleen het archief van de Honky Tonk Jazz Club ondergebracht worden; er zou meteen een volwaardig jazzcentrum uitgebouwd worden. De vzw Jazz Centrum Vlaanderen werd opgericht in 2002. Na de nodige aanpassingen en renovatiewerken aan het gebouw werd het JCV op 4 september officieel geopend.

Het JCV is uniek als promotor van de traditionele jazz en blues. Iedereen die zijn algemene kennis wil bijspijkeren, kan er de geschiedenis en het wezen van de jazzmuziek komen ontdekken. Studenten en scholieren -al dan niet in klasverband- zijn er welkom. Het centrum beschikt over een uitgebreide collectie platen, boeken, programmabrochures, krantenknipsels, films ... Alles wat met jazz te maken heeft wordt er bewaard en geïnventariseerd.

Verder worden er workshops en voordrachten georganiseerd en krijgen jongeren de kans om er te komen musiceren onder deskundige begeleiding. Men

ontvangt er bijvoorbeeld klassen van de muziekacademie die dan met een volledig uitgewerkt project bedacht worden over het ontstaan en de geschiedenis van jazz en blues, compleet met luistervoorbeelden. De leerlingen krijgen tot slot nog een boeiend informatiepakket mee.

Het JVC heeft nog tal van andere activiteiten: het organiseren van tentoonstellingen, lezingen en filmvoorstellingen, het promoten van jazzclubs, het uitbouwen van een website. Samen met de stad Dendermonde en de Honky Tonk Jazz Club organiseren ze *Jazz in 't Park*, een jaarlijks festival dat plaatsheeft op 21 juli te Dendermonde in het stadspark.

Het is duidelijk: voor wie iets wil opsteken over de oorsprong en de geschiedenis de jazzmuziek of over jazzmuzikanten en hun muziek is een bezoek aan het Jazz Centrum Vlaanderen veruit de beste keuze. ■

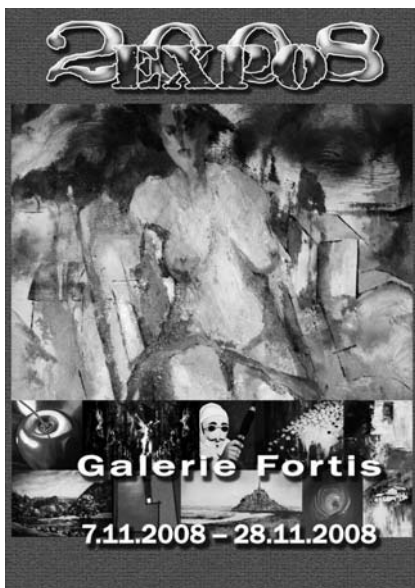
Ook instrumenten, oude grammofoons en allerlei voorwerpen en souvenirs vinden een plaatsje in het Jazz Centrum.

• Praktische info

- Het JCV is van dinsdag tot en met zaterdag open van 13 u. tot 16 u. 30 en is gratis te bezoeken tijdens de openingsuren.
- Geleide groepsbezoeken en workshop en uiteenzettingen voor scholen met deskundige begeleiding: op afspraak.
- Planning bezoek via Dienst Toerisme en Stadspromotie: 052 213956 of toerisme@dendermonde.be of rechtstreeks contact met het JCV, Leopold II-laan 12, 9200 Dendermonde
- www.jazzcentrumvlaanderen.be - info@jazzcentrumvlaanderen.be
- tel/fax 052 520466 - mobiel 0496481221 (Ilja De Neve)
- Lidmaatschap kost 5 euro per jaar. De leden worden uitgenodigd op activiteiten en krijgen via digitale nieuwsbrieven informatie over allerlei evenementen van aangesloten jazz- en bluesclubs.

Schilders en Beeldhouwers van Fortis

EXPO 2008
Foto's/Photos: Jean Claude Leroy

Edgard Van de Velde geeft de fakkel door aan de nieuwe voorzitter van Kunst & Kennis.
Edgard Van de Velde passe le flambeau au nouveau président d'Art & d'Étude.

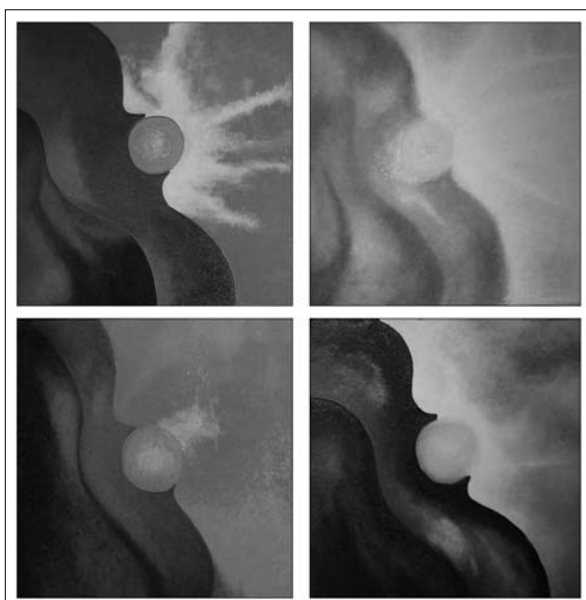
De nieuwe voorzitter, Philip De Ceuleneer, is er klaar voor en opent op gepaste wijze de Expo 2008.
Philip De Ceuleneer, le nouveau président, est prêt et ouvre l'exposition dans les règles de l'art.

Kathleen Mahieu geeft een geïnteresseerde bezoeker graag wat uitleg.
Kathleen Mahieu donne volontiers quelques explications à une visiteuse captivée.

Willem Bastings exposeerde voor de 40ste keer in de Fortisgalerij. Proficiat, Willem!
Willem Bastings expose à la galerie Fortis pour la 40ème fois. Bravo, Willem !

Anne Schoonheyt wist ons te boeien met haar nieuwste abstracte werken, waaronder deze 'Vier seizoenen' bijzonder de aandacht trokken. Anne Schoonheyt nous fascine avec ses nouvelles œuvres abstraites parmi lesquelles les "Quatre saisons" attirent particulièrement l'attention.

Jan Clement exposeerde met succes zijn expressieve beelden en machtige schilderijen. Jan Clement a exposé ses sculptures expressives et ses peintures puissantes.

Lode Tooten zorgde zoals gewoonlijk voor een sfeervolle muzikale omlijsting en kon hierbij op heel wat belangstelling rekenen.

Lode Tooten a assuré comme d'habitude une ambiance musicale et a pu compter sur beaucoup d'attention.

Mia Van Campenhout: volop nieuwe ideeën. Mia Van Campenhout: plein d'idées.

Philip De Ceuleneer, Clément Verdois, Leo Wittens en Camille Renson in druk gesprek. Plannen voor een volgend evenement?

Philip De Ceuleneer, Clément Verdois, Leo Wittens et Camille Renson plongés dans une passionante conversation. Des projets pour un prochain événement?

'Bij het uitkomen van het bos' van Jean-Paul Lefevre
 "A la sortie du bois" de Jean-Paul Lefevre.

El Jice kiest voor de meer recentere expressievormen. Met zijn jongste 'infografieën' weet hij intrigerende nieuwe werelden op te roepen. El Jice a opté pour les formes les plus récentes d'expression. Avec ses dernières 'infographies' il fait appel à des mondes particulièrement intrigants.

Bert De Ras, volbloed aquarelliste tussen haar rozen.
 Bert De Ras, aquarelliste à 100% entre ses roses.

Chantal Van Moer exposeerde mooie voorwerpen in de Japanse raku-techniek, een techniek waarbij men het glazuur gecontroleerd laat craqueleren. Les œuvres de Chantal Van Moer en raku, une technique d'émaillage japonaise ou la craquelure de la laque est voulue et contrôlée.

Michel Bresoux maakte een reeks mystieke werken, waaronder deze 'Geste de Cervia'. Michel Bresoux nous livre des œuvres mystiques parmi lesquelles cette 'Geste de Cervia'.

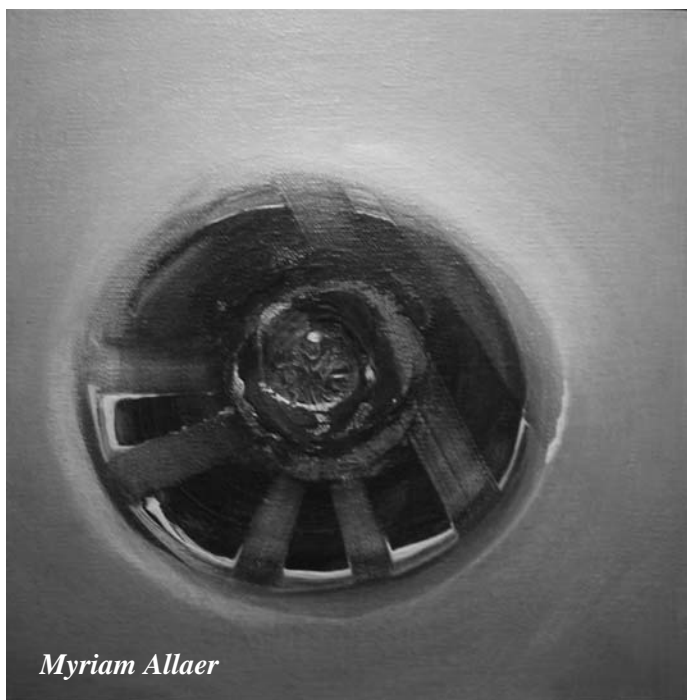

Voor dit olieverfschilderij zocht Robert Heroes zijn inspiratie aan de Belgische kust. Dans ses huiles, Robert Heroes trouve son inspiration à la côte Belge.

Een mooi geslaagd portret in gebakken klei door Alain Deloigne. Het werk wordt later in brons gegoten. Un beau portrait en terre cuite d'Alain Deloigne. L'œuvre sera ensuite coulée en bronze.

Myriam Allaer

Sophie Manavian

Marie-Rose Zicot

Martine Deleval

Joris Vangansbeke

Monique Bertrand

Emilie Zarembo

Fotoreeks 'Het leven in een kloostergemeenschap'

MFIAP-titel voor Jos Aerts

Welke uitdaging rest een amateurfotograaf nog als hij gedurende 35 jaar meedraait aan de top van de wedstrijd fotografie en reeds meer dan 9.000 aanvaardingen behaalde binnen de FIAP en PSA salons, gelauwerd werd met ongeveer 800 diploma's, medailles en trofeeën en in het bezit is van diverse titels tot en met de EFIAP/platina?

Dan is er nog de uitdaging om een gooi te doen naar de MFIAP-titel: een fotografisch eerbewijs dat men kan bekomen door een thematische fotoreeks van minstens twintig foto's voor te leggen aan de strenge selectiecommissie van FIAP. En dat deed fotoamateur Jos Aerts, lid van fotoclub Beringen, in 2008 met succes.

Jos Aerts koos niet voor een gemakkelijk thema: het dagelijks leven in een kloostergemeenschap. Hij volgde gedurende vier maanden tijdens 27 fotosessies de elf zusters Kanunnikessen van het Heilig Graf in de abdij van Herkenrode-Hasselt en maakte een uniek tijdsdocument over hun dagelijkse leven: de jongste is 65 en de oudste is 93. Hij kreeg het vertrouwen van de zusters en mocht niet alleen fotograferen in de kapel, maar ook in de refter, de keuken, de slaapcellen, de recreatieruimtes, de diverse vieringen in het liturgische jaar. Hij concentreerde zich op de leefwereld van de zusters maar stelde ook de fotografische regels van licht en lichtinval, compositie, kleur en inhoud bij zijn beelden prioritair. Hij won het vertrouwen van de zusters en kon op die manier de sfeer vastleggen, het kloosterleven in

beeld brengen, de gewijde en serene rust vertalen voor de buitenwereld in boeiende foto's. De zusters vonden de beelden zo mooi en gaven Jos Aerts de mogelijkheid de fotoreeks tentoon te stellen in de publieke kloostergangen. Jos legde de fotoreeks voor aan de Fiapcommissie in Parijs en de negenkoppige jury uit negen verschillende landen besliste unaniem om hem de zo begeerde MFIAP titel toe te kennen.

Jos Aerts is reeds sinds 1973 een actieve amateurfotograaf en legt zich vanaf 1981 toe op de reisfotografie. Hij reist de wereld rond en fotografeert de mens in zijn dagelijks doen en laten: speelse momenten, onverwachte toevalligheden. Als fotograaf kenmerkt hij zich als een geduldig man, met de rust om te wachten en het juiste moment te kiezen en zo te komen tot een prachtig en uniek sprekend beeld. Proficiat Jos met deze hoge onderscheiding.

J. SLEYPEN,

Tijdschrift voor de Vlaamse amateurfotografen

Een stralende Jos Aerts ontvangt de onderscheiding MFIAP voor zijn fotoreeks over het leven in een kloostergemeenschap. Gedurende vier maanden deelde hij binnen de kloostermuren het wel en wee van de zusters. Dat kan niet anders dan inspirerend werken. Alleluja !

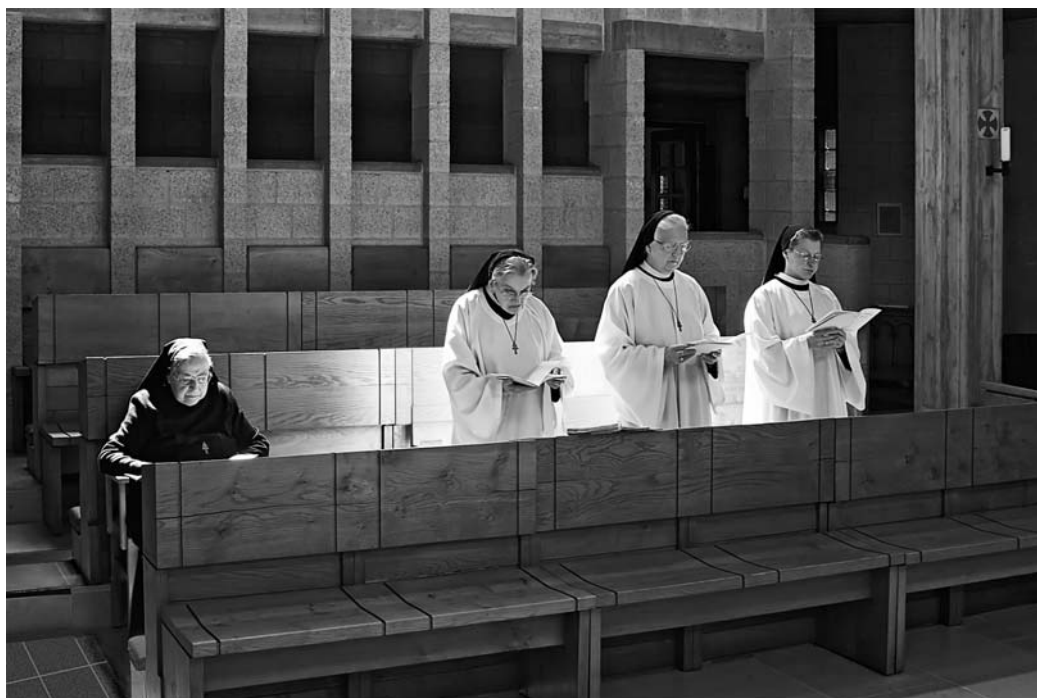
Enkele beelden uit de zeer geslaagde fotoreeks over de gemeenschap van de Kanunnikessen van het Heilig Graf in de abdij van Herkenrode-Hasselt. De foto's werden samen met reeksen uitgelezen reisfoto's tentoongesteld in de prachtige abdij van Herkenrode .

De tentoonstelling werd met een week verlengd wegens groot succes !

In totaal bezochten 1810 bezoekers de tentoonstelling.

Jos Aerts poseert samen met enkele van de Kanunnikessen van het Heilig Graf

Enkele zusters tijdens het middaggebed.

*Gebed voor het eten.
Voorlezen.*

Ook in de Verenigde Staten scheert Jos Aerts hoge toppen. Getuige de bijdrage die de PSA (Photographic Society of America) wijdde aan zijn verdienste als amateur-fotograaf gespecialiseerd in reisfotografie en de onderscheiding die hij kreeg van de FIAP (Fédération Internationale de l'Art Photographique) voor zijn fotoreeks over het kloosterleven.

D

istinctive Image

featuring...

Jozef Aerts, FPSA, EPSA

Hasselt, Belgium

Ignorance, Morocco

Once again the *Journal* continues its *Distinctive Image* series, featuring a Photographic Society of America (PSA) artist who enjoys and has mastered photography: the *Journal* highlights the photo travel images of **Jozef Aerts, FPSA, EPSA**, from Hasselt, Belgium. Jos joined PSA in 1975 and started participating in International Exhibitions in 1978. To date, he has over 9000 acceptances in provincial, national and international exhibitions throughout the world; with 800 of his works awarded trophies, medals or honorable mentions. Jozef has finished in the top ten in the world in PSA's *Who's Who* in the Color Slide Division (CSD)—(now Color Projected Image Division); the Nature Division (ND); Photojournalism Division (PJD); and PhotoTravel Division (PTD). In PTD he has finished in first place in 1983 and again in 1987. Among his many accomplishments, this *Distinctive Image Artist* holds a Photo Traveller

X in PTD; a Galaxy 7 in CPID; a Galaxy 3 in ND; a Photojournalism IV in PJD; 3 stars in color prints; and 3 stars in monochrome prints. In 1992 he received the first Photo Traveler award. PTD has needed to constantly add ever-more challenging requirements and Photo Traveller categories because of this photographer's very high number of acceptances worldwide. Early in the history of PSA Distinctions, Jozef applied for and received the EPSA distinction (1998). Held in high esteem by his colleagues, Jos frequently has judged in national and international exhibitions in France, Holland, Great Britain, and the United States: Fort Lauderdale, Florida in 1993, and Wilmington, Delaware in 2004. Mr. Aerts is also greatly sought after as a lecturer on photo travel and photojournalism.

This *Distinctive Image Artist* has been recognized by the *Federation Internationale de L'art Photographique* (FIAP); in 1981 he was

26
PSA Journal • December 2008

Als reisfotograaf deed Jos tal van streken aan. Voor fotografen vindt hij Tunesië bijvoorbeeld een zeer interessant land en vrij goed bereikbaar. U vindt er geschikt licht, interessante composities en een breed gamma van kleuren.

elected an associate (AFIAP); 1984 he qualified for the honor of EFIAP, for excellence in photography; 1996 he received the EFIAP bronze award; 1997 the EFIAP Silver award; 2001 the EFIAP Gold award; and in 2003, the EFIAP Platinum award.

Mr. Aerts has been active as a PSA Region Director for Europe since 2006. Previous to that he was, and still is, the International Representative for Belgium. This PSAer was elected APSA in 1987 and a Fellow (FPSA) in 1992.

Jozef was attracted to photography at a very young age and tells us, "I was born in 1949 and eventually became a bank-clerk. In 1973, after finishing my studies and military service I bought my first miniature camera, a Minolta SRT 101. My next step in photography was to affiliate with a camera club, where after one year of ardent and persevering work I earned my first acceptance and the following years I earned two and five acceptances respectively, including an honorable mention. I was very devoted to my club and joined excursions in all seasons; listened to guest-lecturers and asked questions; visited other clubs and interesting exhibitions; looked for ideas and worked them out. All subjects were broached and worked out in a club-connection. Techniques, composition and exposure were learned, and originality and substance followed. After all you still have to see and to photograph the subject yourself.

"From the moment I joined the *Photo Club Beringen*, I was full of intensity, participating in national and international contests. It was a luxury for me that I could benefit from the experience, knowledge and the support of a few "seniors." At *Photo Club Beringen*, I learned how to discover better photography. For me it is inseparably connected to the six primary rules: light, line, color, foreground, background and subject. If all these factors are right, you'll naturally have a good, photographic work."

Mr. Aerts, who has unselfishly devoted himself to service in his own club was a member of the board in the union of the *Limburg Photo-circles*; served on the committee of the *Belgian Federation of Photo-circles* and in the *Flemish Federation of Photo-circles*. He is also an Associate member of the *India International Photographic Council*.

He has won different awards as an Honorable Member of clubs: the *Wilmington Camera Club*, Delaware, *Tulsa Magic Empire USA*, *Candid Munsterbilzen Belgium*, and others to numerous to mention here.

In May 2008, this *Distinctive Image Artist* was awarded the Master FIAP for a portfolio of the daily life of nuns in the Abbey of Herkenrode. Jozef was honored with a *Photo-Exposition of 35 Years of the Photography of Jozef Aerts* presented at the Abby. Over 1810 visitors attended the Exposition.

PSA Journal • December 2008

An alms please

White sandbag

27

Azië draagt echter zijn voorkeur weg. Thailand, en vooral India, zijn naar zijn mening zeer geliefkoosde verblijfplaatsen voor een reisfotograaf. De mens in zijn omgeving, tijdens zijn werk, met zijn leefgewoonten, enz. is voor Jos steeds een boeiend onderwerp.

Two pink children

ARTIST'S STATEMENT

In the beginning, I concentrated on competitive imagery but eventually I evolved to concentrate on travel photography: children, older people and landscapes catch my eye. I strive for creativity and the ability to show the most beautiful things on our wonderful planet, the earth.

There was a time when I hardly dared to approach people, but photography has made me more outgoing: I have become interested in other cultures and

other circumstances of life. It makes me happy to have visited countries like Tunisia, Indonesia, Sri Lanka, Nepal, Thailand, India, Myanmar, Japan, different states in North America, Brazil, Paraguay, Argentina, Zimbabwe, South Africa, Morocco and European countries; all thanks to photography. I hope I can make more discoveries in this direction and fulfill my life further with travel photography. And also very important: I'm glad to be able to make friends all over the world; with so many wonderful people in four of the five visited continents.

The cattle guard

Wanneer men echter een idee in een foto of dia wil weergeven, is het beheersen van de techniek onontbeerlijk om te slagen. Bovendien leidt vaardigheid, zonder persoonlijk inzicht en gevoel, tot koud en gevoelloos werk.

Enjoy on back

Dark brown monks

Photos © Jozef Aerts

Steeds alert blijven en je proberen inleven in het gebeuren zijn belangrijke factoren, zegt Jos. Geduld en een schietensklare camera zijn essentieel. Wat telt is 'de foto maken'. Achteraf vraagt niemand je hoe je het gedaan hebt.

Goed gedaan, Jos, en nog veel succes.

Children with mother

TECHNIQUE

During most of Jozef's travels a Minolta 700a is used with two zoom lenses: a 28-70 mm and 80-200 mm. His favorite film is Fuji Sensia 100 slide film. Recently, he has added the Koninca-Minolta Digital 7 camera, which has a 17-35 mm zoom lens. For landscape photography, Jos usually adds a polarizing filter.

Before departing on a trip, Mr. Aerts reads a good guidebook, studies the population and the local lifestyle and becomes comfortable enough to easily approach people with the result that he can shoot with ease. He

learns about interesting markets and festivals and tries to shoot in the early morning or late afternoon.

Jozef has a philosophy about travelling: "Travel, first for rest after a stressful period, then for an active sporting holiday and for the photo-amateurs the opportunity to make recordings of culture, landscape and man in his surroundings, in his daily doings."

"Travel photography is a not-too-easy form of photography because one has the opportunity to photograph a particular image only once. In a flash, each situation must be assessed. For every difficulty an appropriate solution must be found immediately.

"Set these problems in an unknown environment and it is abundantly clear that it is necessary, to master one's photographic material and the photographic rules. So making a good preparation of one's journey is essential."

This travel photographer offers the following advice:

Portraits: people with dark skin are best photographed in the shade, if not their skin will be too dark.

Markets: choose a dark background (not in the sun) while trying to take a "backlit" photo. This is usually a guarantee for a good shot.

The morning rising light: photography is writing with light. If you get up early in the morning the sunrise gives you the most special impact in light.

Thunderstorms: you can find the ideal photographic light just before and after a storm but you must be very quick. The effect is gone in a few minutes.

Heavy efforts

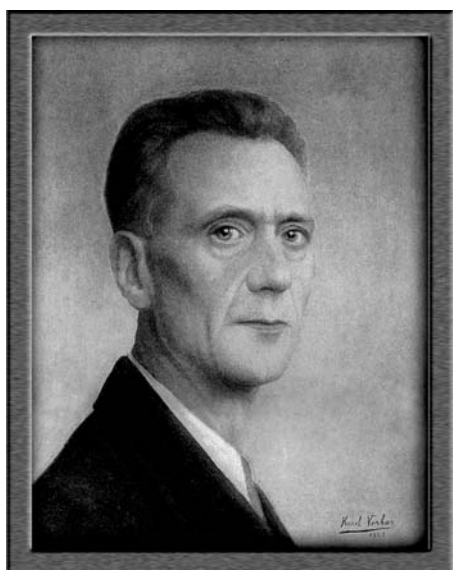

Karel en Edward Verhas

Kunstschilders van vader op zoon

Karel Verhas

(Dendermonde 1897-1970)

Karel Verhas: Zelfportret
olie op doek, 50x40 cm (1948)

KAREL VERHAS was de zoon van Theophiel Verhas en Marie-Julie Straetman.

Hij trok op jeugdige leeftijd naar de Academie voor Schone Kunsten te Dendermonde.

Als 17-jarige werd hij tijdens de eerste Wereldoorlog samen met zijn vader door de Duitse bezetter van de straat geplukt en gedeporteerd als dwangarbeider.

Na zijn terugkeer en herstel trouwde hij Emilia De Strooper.

Hij werd kamerbode in het Paleis van Justitie te Dendermonde. Daarna agent-brigadier bij het politiecorps aldaar, tot zijn pensionering.

Hij ontwikkelde zich intussen tot landschaps- en bloemenschilder, alsook tot ervaren portrettist en verdienstelijk etser.

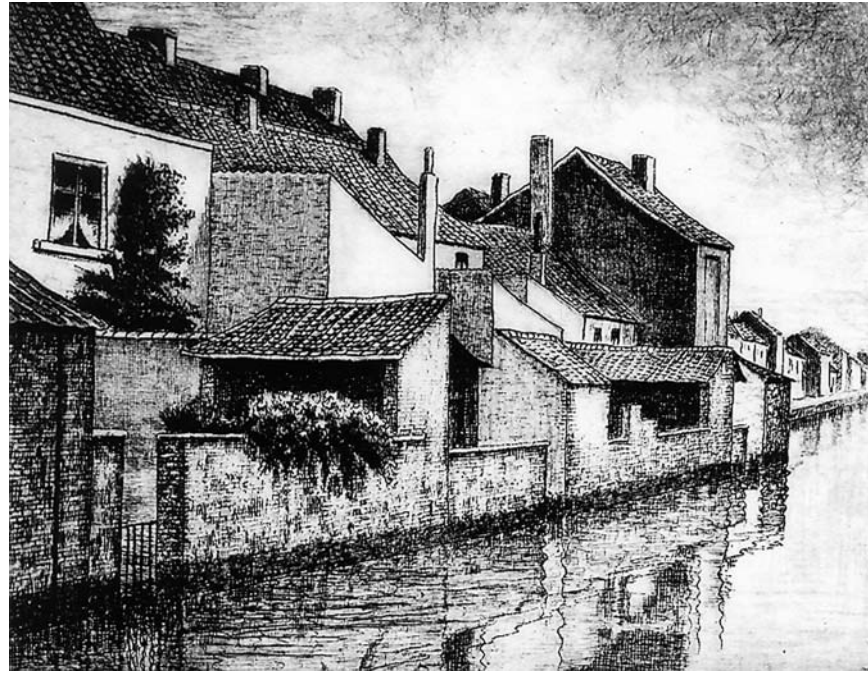

Hij was een man van weinig woorden, wars van drukte. Zijn echtgenote – zakenvrouw – bleef zijn drijvende kracht. Zij kregen zes kinderen.

Hij ligt begraven op het militaire kerkhof te Dendermonde.

JULIENNE VERHAS

Karel Verhas: Vlassenbroek (Ets)

Karel Verhas: De Oude Vest, Dendermonde (ets)

Karel Verhas: Chrysanten (olie op doek)

Karel Verhas: Marie-José (olie op doek)

Edward Verhas

(Dendermonde 1929)

EDWARD FREDERIK VERHAS werd op 5 mei 1929 geboren te Dendermonde als zoon van kamerbode Karel Verhas en van Emilia De Strooper.

Hij volgde op jeugdige leeftijd tekenles aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Dendermonde bij leerkrachten als Jan Dierickx (1884-1949) en Piet Gillis (1887-1965).

Op 17-jarige leeftijd volgde hij een opleiding als schilder en beeldhouwer-modelleur bij Camiel Van De Capelle, oud-professor van het Sint-Lucasinstituut te Brussel. Hij liet zich vervolgens inschrijven aan het Hoger Instituut voor Schone Kunsten te Brussel waar hij onderricht kreeg van Verhasselt en D'haveloose. Hij behaalde er de prijs Beeldhouwen en

Modelleren van de stad Brussel, de prijs Doutrelon de Try en de beurs Charles Buls (1955).

Met beeldhouwer Mertens maakte hij een studiereis naar Parijs en de Provence. Terug in België ging Edward Verhas als practicien aan de slag bij Gustaaf De Jonckheere (Sint-Lambrechts-Woluwe) die opdrachten uitvoerde voor de Wereldtentoonstelling van 1958 en voor monumenten van de hand van O.Jespers, Olivier Strebelle en Jos De Decker.

Als kunstenaar was hij mede-oprichter van de kunstkring Celbeton te Dendermonde.

In 1985 exposeerde hij een laatste maal beeldhouwwerk in de lokale kunstgalerij *Het Pand*. Nadien manifesteerde hij zich in individuele en groepstentoonstellingen nog uitsluitend als kunstschilder. Hij ontwikkelde een eigen kenmerkende stijl in zijn abstracte en figuratieve olieverfschilderijen waarin recent het magisch symbolisme primeert.

Werk van zijn hand bevindt zich in privé-collecties in België, Nederland, Duitsland en Schotland. A.S.

Edward Verhas: De vechtscheiding

Edward Verhas: Gedeelde zonden

Edward Verhas:

De laatste vlucht (boven links)

De Gigolo (boven rechts)

La trinité non sacré (links)

Marie-Violaine (onder links)

La dévoreuse (onder rechts)

Concert de Noël

C'est devant un public enthousiaste et chaleureux qu'a eu lieu, le jeudi 18 décembre 2008 le traditionnel Concert de Noël offert aux membres du personnel par la Chorale et la Symphonie du Cercle d'Art et d'Étude de Fortis en l'Auditorium Marais. Une soliste, la soprano Pascale Liekens, rehaussait de sa présence ce magnifique concert.

Au programme, judicieusement choisi par Lode Tooten, le dynamique dirigeant, figuraient entre autre :

- *Amazing Grace*
- *Les anges dans nos campagnes*
- *Ave Maria*
- *Il est né le divin enfant*
- *Maria Wiegelied*
- *The first Noël*
- *Christmas is coming*
- *Susa Nina*

Et un medley des chants de Noël les plus connus sans oublier, en final, l'incontournable Stille Nacht. Encore toutes nos félicitations pour ce magnifique concert qui a ravi les mélomanes présents.

La rédaction.

Kerstconcert

Op 18 december 2008 had voor een enthousiast en warm publiek het jaarlijks Kerstconcert plaats. Het concert was traditiegetrouw gratis toegankelijk voor de Fortismedewerkers en werd gebracht door het Koor en Symfonie van de Kring voor Kunst en Kennis. Dit jaar werd het prachtig concert opgeluisterd door het optreden van de sopraan Pascale Liekens.

Het programma werd zorgvuldig samengesteld door de dynamische dirigent Lode Tooten, die onder andere koos voor:

- *Amazing Grace*
- *Les anges dans nos campagnes*
- *Ave Maria*
- *Il est né le divin enfant*
- *Maria Wiegelied*
- *The first Noël*
- *Christmas is coming*
- *Susa Nina*

Volgde nog een medley van de bekendste kerstliederen en, als finale, het immer populaire Stille Nacht. Nog onze oprechte felicitaties voor dit sfeervolle concert dat ongetwijfeld veel vreugde bracht in de harten van de aanwezige muzikliefhebbers.

De redactie.

PHOTO'S: JEAN-CLAUDE LEROY

Nos collègues ont du talent !

Chers amis lecteurs de la Fenêtre Ouverte, permettez-moi de me faire ici l'écho du talent des collègues de Fortis. Une de nos anciennes collègues, **Josiane Wintquin**, vient d'écrire son premier roman «**L'Élue**».

Celui-ci a été présenté et directement accepté et publié depuis novembre 2008 par les Éditions Persée à Paris. Il est donc disponible dans toutes les bonnes librairies de Belgique. Il est également disponible via Internet chez Amazon.fr et chez Alapage.Com.

Vous trouverez ci-dessous un bref portrait de l'artiste et de son œuvre inspirés de l'article que lui a consacré un journal de chez nous.

Un soleil perçant qu'entourent deux nuages antagonistes, telle est l'image véhiculée tout au long du roman «*L'Élue*» de Josiane Wintquin, une Gerpinnoise qui n'a pas encore soufflé ses soixante bougies !

Depuis longtemps, Josiane rêvait d'écrire. Sa passion a bourgeonné pendant des années au travers de poèmes écrits tout à tour pour la famille et les amis avant de devenir un véritable crédo. Aujourd'hui retraitée, Josiane consacre une majeure partie de son temps à l'écriture.

Plus qu'une simple fiction, « *L'Élue* » est quasiment une œuvre autobiographique dans laquelle sont mises en scènes quinze personnes se rencontrant au hasard d'un jeu de la vérité.

Parmi ces personnages, il y a Jo, une femme meurtrie par la vie mais qui parvient à lutter contre ses démons pour faire passer un message. Cette femme, c'est Josiane elle-même.

Autour de Jo gravitent entre autres Marco et Raoul, deux hommes au travers desquels elle dépeint Marcel, l'homme de sa vie.

Outre de la poésie personnelle et de multiples références aux grands noms de la chanson française comme Piaf et Aznavour, Josiane décroche aussi les sourires.

« *Comme l'existence n'est pas faire que de larmes, j'ai placé quelques touches d'humour. Je veux que mes deux petits-enfants, Maxime et Marion, gardent un souvenir complet de leur grand-mère. C'est à eux que j'ai pensé lorsque les éditions Persée ont répondu à mon appel* » souligne Josiane dont la sensibilité a touché l'éditeur français.

Josiane soumettra prochainement une seconde œuvre à la lecture des éditeurs.

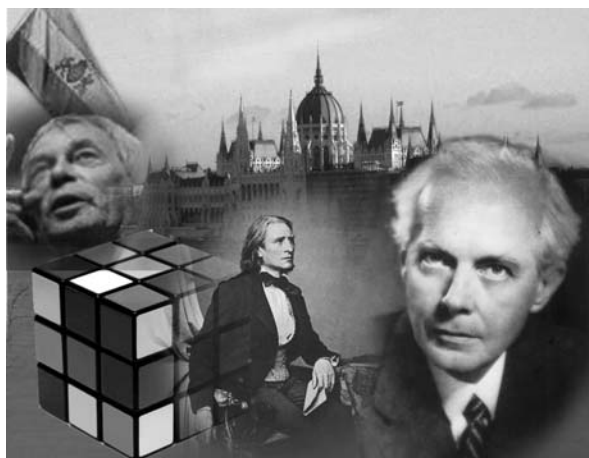
Pour avoir lu son roman, la rédaction de FO vous le recommande et souhaite bonne chance à Josiane dans sa carrière littéraire.

La Hongrie à l'état pur

CAMILLE RENSON

De Budapest, la perle danubienne, aux sommets des Matra, en passant par la grande plaine d'Hortobàgy et le célèbre lac Balaton, un pays étonnant, ni slave, ni germanique, riche en traditions ancestrales, qui allie un charme à la fois méditerranéen et oriental et où foisonnent des découvertes aussi inattendues qu'inédites.

Terre de créateurs, d'écrivains et de musiciens, la Hongrie est un pays extrêmement fécond sur les plans culturel et artistique qui a vu naître d'illustres personnages tels le poète romantique Sandor Petöfi, le peintre Victor Vasarely, les compositeurs Franz Liszt, Béla Bartók et Kodály. Mais elle est aussi, pour l'anecdote, la patrie d'Ernö Rubik, l'inventeur en 1974 du célèbre casse-tête cubique de couleurs qui porte son nom et qui a fait le tour du monde.

Le peuple Magyar, l'autre nom des Hongrois, est légitimement fier de sa culture millénaire, tout à fait différente de celle de ses voisins slaves. En effet, sa langue non indo-européenne, qui peut paraître étrange et inaccessible, appartient à la famille des idiomes d'origine indo-ougrienne comme le finnois et l'estonien, deux langues assez similaires. L'histoire de ce peuple de nomades venus de Mongolie pour s'établir au cœur de l'immense plaine d'Europe centrale il y a plus de mille ans, explique largement sa situation d'isolement qui lui apporte une partie de son charme et le rend à la fois si proche et si exotique.

D'une superficie qui équivaut à 3 fois celle de la Belgique pour une population plus ou moins équivalente, la Hongrie demeure toutefois un pays méconnu mis à part

Budapest et le lac Balaton.

Plus d'un tiers de son territoire est couvert par une vaste plaine relativement aride, sauvage et marécageuse, la *Puszta*, dont fait partie le parc national d'Hortobàgy, créée en 1973 et classé réserve mondiale de la biosphère par l'Unesco. Cette grande plaine de la Hongrie centrale et orientale se prolonge, au nord, à la frontière slovaque, par les premiers contreforts des Carpates dont les sommets hongrois dépassent à peine les mille mètres d'altitude.

Cette gigantesque plaine magyare, peu habitée, frappe l'imaginaire collectif depuis l'époque romantique. Elle a d'ailleurs largement inspiré l'illustre enfant du pays, le grand poète Sandor Petöfi, qui la louange dans la plupart de ses œuvres.

Jouissant d'un climat continental bien marqué, cette région aussi plate que la Hollande, connaît des étés inondés de soleil qui la transforment bien souvent en une véritable fournaise mais aussi des hivers longs et vigoureux. Relativement bien préservée, la nature y est très diversifiée. Il faut noter que si le parc national d'Hortobàgy, avec ses 80.000 hectares est le plus grand du pays, le total des réserves naturelles de Hongrie totalise actuellement une superficie de plus de 520.000 hectares.

Parcourir le pays par les petites routes, en évitant les grands axes routiers et les nouvelles autoroutes à péage (celui-ci se fait au moyen d'une vignette dont la couleur varie suivant l'autoroute choisie) permet d'aller à la découverte de contrées oubliées et de villages authentiques ainsi qu'à la rencontre du peuple magyar, si accueillant et chaleureux, toujours prêt à offrir à l'étranger de passage un petit verre de *barackpalinka*, l'eau-de-vie locale préparée avec des abricots.

Dans les zones rurales, les demeures anciennes souvent fleuries et rayonnantes grâce au jaune vif des coquelicots, sont entourées de coquets jardins clôturés. Quelques charrettes agricoles tirées par un âne côtoient encore parfois de vieux modèles d'automobiles ayant connu leur heure de gloire à l'époque du communisme.

Buda et Pest

Mais ce cliché, typique d'une époque révolue, appartiendra bientôt définitivement au passé de ce pays dynamique résolument tourné vers l'avenir.

Des villes royales.

Les principales cités hongroises, aux richesses architecturales souvent insoupçonnées, semblent endormies à l'ombre de la grandiose Budapest qui brille de mille feux dès la tombée de la nuit... Buda, Esztergom, Székesfehérvár et Visegrád sont les quatre villes royales qui furent les capitales de la Hongrie médiévale alors que Veszprém demeure la capitale des reines de Hongrie.

Capitale de la Hongrie du XIème au XIIIème siècle, Esztergom est surtout connue pour sa basilique à la coupole gigantesque qui domine la ville. Cet édifice imposant de plus de cent mètres de haut, bâti entre 1822 et 1869, constitue le plus vaste bâtiment religieux du pays et est aujourd'hui le siège du primat de Hongrie.

Arrosée par la Danube tout comme Esztergom, sa voisine, Visegrád, sise au cœur d'un des sites danubiens les plus enchanteurs, reste célèbre pour son palais royal bâti en nid d'aigle au XVème siècle et détruit plus tard par les Autrichiens et les Turcs. Du haut de celui-ci, on a une

Veszprém

vue époustouflante sur la fameuse boucle du Danube, entre les collines Pilis et Börzsöny.

Proche des frontières serbe et roumaine, la ville de Szeged, arrosée par la Tisza, est l'ancienne capitale royale du sel. Rebâtie à la fin du XIXème siècle, après la crue de la rivière en mars 1879, elle représente un remarquable concentré des courants architecturaux de cette époque et est souvent considérée comme un petit Budapest provincial. Des façades ornées aux tons pastel bordent ses artères principales. Jeune et dynamique, cette ville à la douceur méditerranéenne est aujourd'hui un centre universitaire et culturel de premier plan.

Esztergom

Győr, Kecskemét et Pécs sont également des villes qui méritent le détour car leur cœur historique ne manque pas de charme. A Győr, ville industrielle voisine de la Slovaquie, le centre ville de style baroque est plutôt bien conservé. A Kecskemét, plusieurs bâtiments Art nouveau appelé ici style Sécession, font la fierté de la cité. Pécs, quant à elle, ville chargée d'histoire entourée de collines

et lovée au cœur d'un écrin de verdure à proximité de la frontière croate, fut la capitale de la Pannonie sous l'empire romain. Celle qui vit naître Victor Vasarely, le plus illustre des peintres hongrois du XXème siècle, a conservé en ses murs la plus vieille cathédrale d'Europe et de nombreux édifices classés dont une ancienne mosquée construite par les Turcs. Tous ces joyaux lui ont valu l'honneur d'être reprise sur la prestigieuse liste du Patrimoine mondial de l'Unesco.

La perle danubienne.

Surnommée à juste titre la «perle du Danube», Budapest, capitale du pays et métropole d'environ deux millions d'habitants, est le fruit de l'heureuse fusion au XIXème siècle des localités de Buda et Obuda, quartiers établis sur les collines de la rive droite du Danube, et de Pest, la cité qui s'étend sur la plaine de la rive gauche. Aujourd'hui les deux rives du fleuve sont reliées par neuf ponts.

Budapest et le Danube

Métropole de l'architecture et des arts aux deux cent vingt-trois musées, elle possède une incroyable diversité de styles urbanistiques qui représentent une de ses plus belles richesses et l'un de ses grands atouts touristiques. Les amateurs de beaux édifices seront émerveillés par l'impressionnant panorama que la colline de Buda, accessible par le funiculaire, offre sur le pont aux chaînes, le célèbre et grandiose pont Ketting, et la rive gauche de Pest à l'ambiance parisienne, dont le point de mire est sans conteste le massif bâtiment du Parlement, le plus grand d'Europe, construit à partir de 1885.

La «perle du Danube» est également une importante station thermale comptant pas moins de cent sources riches en calcium, magnésium... L'origine et le développement du thermalisme en terre magyare sont

du à la présence des Ottomans qui y ont créé les bains turcs lors de leur occupation du pays à la fin du Moyen-âge. Ces splendides bains d'inspiration ottomane ou, pour certains, Art Déco, comptent parmi les plus beaux fleurons non seulement de Budapest mais aussi d'une septantaine de localités à travers tout le pays.

Coup de cœur méditerranéen.

A seulement une vingtaine de kilomètres au nord de Budapest, la jolie cité médiévale de Szentendre, dont le nom se prononce « Saint-André », est, avec Visegrád et Esztergom, l'une des trois localités touristiques du coude du Danube. Avec son dédale de ruelles pavées en pente, ses coquettes maisons fleuries, ses palais baroques et ses nombreuses églises, elle offre de très belles perspectives et de fabuleux décors de cartes postales dans une chaude ambiance typiquement méditerranéenne. Parmi ses multiples curiosités, elle compte une île sur le Danube, accessible en bac, ainsi qu'un musée ethnographique en plein air, qui présente de nombreuses fermes reconstituées du milieu du XXème siècle, provenant des différentes régions du pays.

La mer de tous les Hongrois.

Pour le peuple hongrois, le lac Balaton, le lac le plus étendu d'Europe centrale avec ses cinq cent soixante-cinq kilomètres carrés de superficie, représente une véritable mer intérieure dotée d'un littoral long de plus de deux cents kilomètres. Il est considéré comme la riviera des pays de l'Est. Sa faible profondeur (entre deux et quatre mètres) en fait l'un des lacs les plus chauds de tout le continent. Sa température peut en effet atteindre les vingt-huit degrés en été !

Le port Földvár au lac Balaton

Au cours de la période estivale, de nombreux touristes viennent profiter de son climat favorable et de ses sites exceptionnels comme la charmante petite ville de Keszthely, capitale culturelle régionale, avec son

immense château Festetics aux tours baroques, qui comprend cent et une pièces et son ensemble de belles maisons du XVIIIème siècle.

La célèbre station thermale de Balatonfüred, lieu de rendez-vous des cardiaques depuis plusieurs siècles et la pittoresque presqu'île de Tihany dominée par une abbaye bénédictine fondée en 1055, sont également des sites très prisés. Il suffit d'ailleurs de randonner tout autour du lac pour se rendre compte de la douceur de vivre qui y règne.

Le lac Balaton à Keszthely

Un peuple épicurien.

Sur cette terre de traditions multiséculaires encore bien ancrées, les spécialités culinaires sont légion. Parmi la multitude de mets que chaque région hongroise propose, la fameuse goulache, parfois orthographiée *goulasch* reste l'incontournable plat national. Peu de gens le savent, mais ce plat est une soupe à l'origine.

Le célèbre paprika rouge vif, qui lui apporte sa saveur,

Goulache, l'incontournable plat national dans le chaudron traditionnel.

entre également dans la préparation de nombreux plats régionaux comme la viande de porc épicée à l'ail et au poivron, le poulet parfumé au poivron et à la tomate, les ragoûts d'agneau, le foie gras souvent frit et les innombrables poissons d'eau douce tels que la truite, le saumon, la carpe, la sandre, la sole de rivière, sans oublier la soupe de poissons du Balaton...

Grâce à ses vingt-deux régions vinicoles couvrant une superficie totale de nonante-trois mille hectares, la Hongrie figure parmi les vingt-cinq principaux producteurs de vin du monde.

Tous ses terroirs bien typés où le savoir-faire millénaire des viticulteurs n'est plus à démontrer, proposent une gamme très étendue de vins de qualité, souvent puissants et bien structurés qui méritent une petite dégustation pour le plus grand bonheur des amateurs du divin breuvage de Bacchus. ■

Concours Combloux

Voici les textes des 3 participant(e)s au concours organisé lors de la découverte culturelle de la Savoie en 2008. La rédaction de F.O les félicite chaleureusement et a le plaisir de livrer leurs œuvres à votre bon plaisir.

Combloux 2008

Au pied du majestueux Mont Blanc se situe le village de Combloux: une perle rare et authentique, un écrin de verdure en été, des vues de carte postale en hiver, son clocher et le Mont Blanc en toile de fond.

Les randonnées se comptent par dizaines à pied, à cheval, en traîneau dans cette nature surprenante et préservée où tout rime avec calme et beauté.

Les activités sont variées et attendent les amoureux de nature au tournant des pistes ou des sentiers balisés, selon les envies et les saisons.

Bref, tout ici a un goût de revenez-y.

NADINE DE GRÈVE

Prévert et les autres...

«Viens mon petit chou
Sur mes genoux
Prends ces blancs cailloux
Et ses joujoux
Rends-toi à Combloux
C'est un bijou !
Oublie le hibou
Rempli de poux...»

Répétez ! dit le maître ! Ça vaut le coup !

«Je vais à Combloux
Rien qu'avec mes poux
Oui, ça vaud le coup
C'est un vrai joujou...»

Erreur ! Il y a erreur !!!
«Maudit français !» maugréa Stanly !

«Cherchez l'exception !
L'exception qui confirme la règle...»
souponna le maître...
Mais où est-elle ?
Où se cache-t-elle ?
Encore faut-il la trouver !
Encore faut-il s'en souvenir...

C'est ça ! S'en souvenir...
Ah ! les souvenirs...
Et Stanley oublia les cailloux
et rêva de Combloux...

Un peu de neige et de soleil
Un peu de joie et des merveilles
Au refuge de la cigogne

Petits et grands vaquent à leur besogne
Ski, ballade ou vin blanc
C'est fou ce qu'on rigole !

« Pas mal... c'est nickel ! »
chuchota son voisin, le p'tit Michel
Qui préférerait les ritournelles
Au travail intellectuel

«A Combloux bloux bloux
On est fous fous fous
Le Mont blanc blanc blanc
Nous attend tend tend...»

C'est sûr...
Pour Michel et Stanly
La grammaire française n'était pas une
chanson douce...

Mais déjà le soir tombe
Le rose s'installe sur la vallée
Les lumières des réverbères
se sont installées
En grande pompe
Près de notre repère perlé.
La cigogne veille sur ses petits
C'est l'heure de se dire bonne nuit
A l'année prochaine...
Avec x ou sans x
Préparez vos mitaines
Ça vaudra la peine
A tout prix !!!

ANNICK GODICHAL

Savez-vous ...

Savez-vous qu'à Combloux
Juste au pied du Mont-Blanc
Une cigogne aux yeux doux
Y trouve refuge chaque an?

Or, nous l'avons cherchée
Et nous n'avons trouvé
Que Stanly et Michel
En leurs formes les plus belles.

Et voilà nos compères
Aux allures de *crooners*
Présentant un objet
Insolite mais vrai.

Ils ont cru nous avoir
Le premier jour d'avril
Avec des blagues débiles
Pour, *relax*, aller boire.

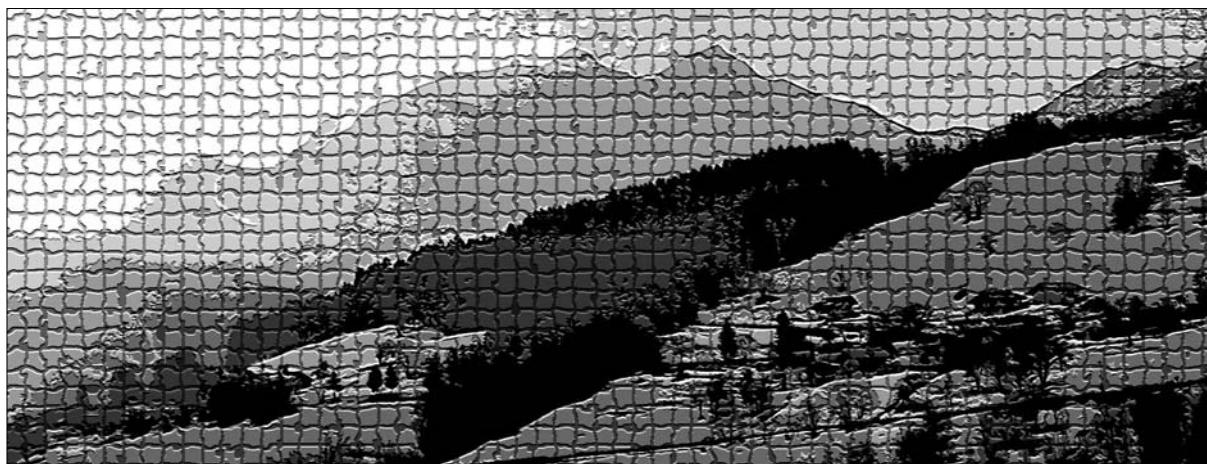
A skis, récidivistes,
Chacun emporte sa flasque
Qu'il videra hors piste
Sans même ôter le masque.

Déjà le soir suivant
Loin des contes savoyards
Les énigmes ignorant
Le duo cherche un bar.

Abondance et Gamay,
Genépi et Beaufort,
Savourant tous ces mets
Ils se sentent plus forts.

Rendez-vous à Combloux,
Ils s'occuperont de vous!

COLETTE VERSCHRAEGEN

Présentation de «Mise au Carré»

Chers amis artistes,

*Permettez-moi de vous présenter **MICA**. Derrière cette abréviation se cache le logiciel «Mise au carré», un outil que j'ai programmé pour mes propres besoins en tant que peintre amateur, et que je diffuse aujourd'hui gratuitement sur le Net.*

Qu'est-ce que MICA ? Disons de suite que ce n'est pas un logiciel de dessin. Ni vraiment non plus un programme de retouche de photos. MICA, en son principe de base, est un assistant spécifiquement destiné aux artistes. Il les épaulé dans les processus suivants:

- Créer un «viseur» aux proportions de la toile ou de la feuille de papier*
- Isoler une portion d'image compatible avec les dimensions de ce viseur, et donnant lieu à une composition intéressante*
- Réaliser un quadrillage de l'image ainsi isolée, pour la reporter sur cette toile ou cette feuille de papier*

Exemple pratique: grâce à «Mise au carré», vous pourriez par exemple reporter, sur une toile de 60 cm sur 40 cm, et ce au moyen d'un grillage de 10 x 10 cases, une portion quelconque d'une image de référence, pour peu que ladite portion ait un rapport de 3 sur 2.

Bien sûr, ceci n'est qu'un exemple: de nombreux autres rapports et grillages sont disponibles. Les contraintes mentionnées ci-dessus peuvent d'ailleurs être assouplies. MICA permet aussi de travailler sans contrainte de dimensions de toile, sans réduction de l'image de référence ou sans nécessité de pourvoir l'image finale d'un quadrillage de report. En fait, chaque artiste peut l'adapter à ses propres besoins: sélection d'une toile adéquate, recherche de composition, report ...

*Au moment d'écrire ces lignes, la version courante de MICA est la **4.24**, diffusée depuis le 20 décembre 2008. Au fil des versions, de nombreuses fonctionnalités supplémentaires sont venues l'enrichir: grillages spéciaux pour les reports sur papier A4 ou A3, visualisation des «sections d'or», simplification des plans (pour estimer les masses claires-obscurés, lumineuses-sombres ou chaudes-froides), «harmonies» et «mosaïques» modifiant le «caractère» de l'image (afin de juger de l'effet de tel ou tel choix de palette), aperçu de ce que donnerait le tableau vu en «miroir», etc...*

Il est assez difficile de donner une description plus précise des possibilités et limites de MICA, sans que vous ne l'ayiez sous les yeux. Je vous invite dès lors, si le sujet vous intéresse, à le télécharger et à en parcourir le mode d'emploi. Ce programme est entièrement gratuit ; c'est un «freeware». Les indications pratiques pour le téléchargement sont exposées ci-dessous.

Avec mes salutations artistiques,

Luc Meulemans

Informations sur la configuration nécessaire à la page suivante

Mise au Carré: Configuration nécessaire :

Pour faire tourner «Mise au carré», il suffit que votre ordinateur soit équipé de n'importe quel Windows (depuis Windows 95 et Windows NT jusqu'à Vista) et que votre moniteur puisse afficher une résolution d'au moins 1024 x 768 pixels. Les formats d'image reconnus sont les formats .bmp, .jpg et .jpeg. Pour convertir une image codée dans un autre format, vous pouvez utiliser le logiciel gratuit «36-image converter» de UIC Phoenixsoftware (<http://36ic.phoenixsoftware.com>). Pour convertir simultanément de nombreuses images, je vous recommande un autre logiciel gratuit : «Irfanview» (<http://www.irfanview.net>).

Téléchargement :

Pour télécharger mon propre logiciel MICA, surfez tout d'abord sur mon site, par l'une ou l'autre de ces deux adresses (ce sont des alias) :

<http://users.skynet.be/meulemans.luc>

<http://pastelsdeluc.new.fr>

Dans le cadre de gauche, cliquez sur le petit «+» en regard du mot «Technique», ce qui ouvre un nouveau menu, où vous pourrez sélectionner «Mise au carré». Une page de présentation apparaîtra alors dans le cadre principal, dont la ligne finale est le lien de téléchargement du programme («miseaucarre.zip»).

Alternative : pour télécharger le fichier sans même transiter par ces écrans de présentation, tapez ce qui suit dans la barre d'adresse du navigateur :

<http://users.skynet.be/meulemans.luc/cours/miseaucarre.zip>

Une fois le fichier téléchargé, double-cliquez sur celui-ci pour en décompresser le contenu. Windows fait cela correctement, mais j'ai personnellement une préférence pour le programme «7-Zip», que vous trouverez également gratuitement sur le Net, à l'adresse <http://www.7-zip.org>

Il n'y a pas, à proprement parler, de processus d'installation. Vous pouvez déposer l'exécutable («MiseAuCarre.exe») n'importe où sur votre disque dur, ou même sur une clef USB. Il suffit de double-cliquer sur ce «.exe» pour lancer le programme. Quelques secondes de patience seront nécessaires, dûes à des initialisations. Ne vous en inquiétez pas. Toutefois, prenez bien soin de lire le manuel (sous forme de page «.htm») qui l'accompagne, car il contient un «pas à pas» utile lors d'une première approche.

Enfin, n'oubliez pas de m'envoyer vos commentaires ou suggestions: meulemans.luc@skynet.be

Notice rédigée le 20 décembre 2008

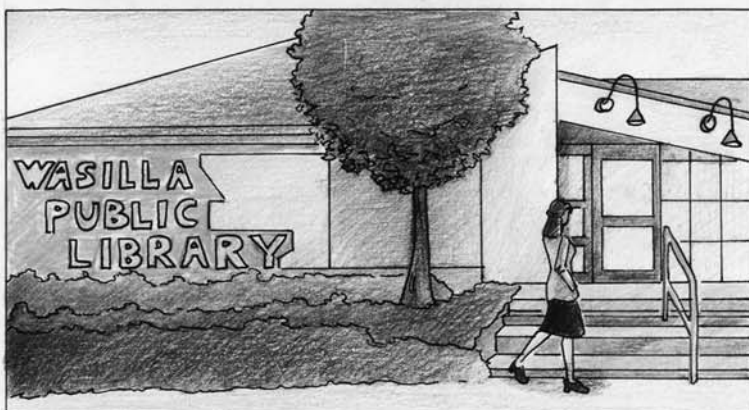
SUSPENSE IN DE BIB

Een kleine bijdrage aan het jaar van het stripverhaal

SARA

STRIPS

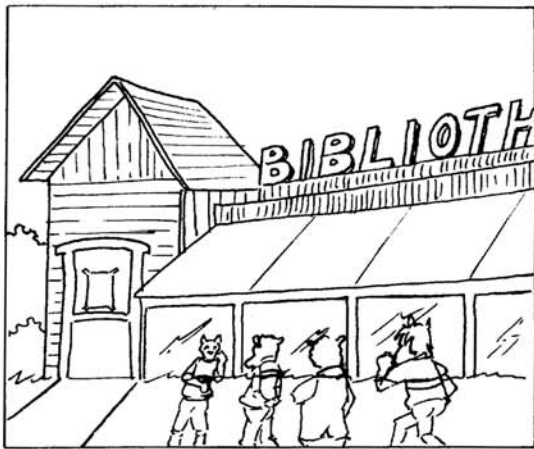

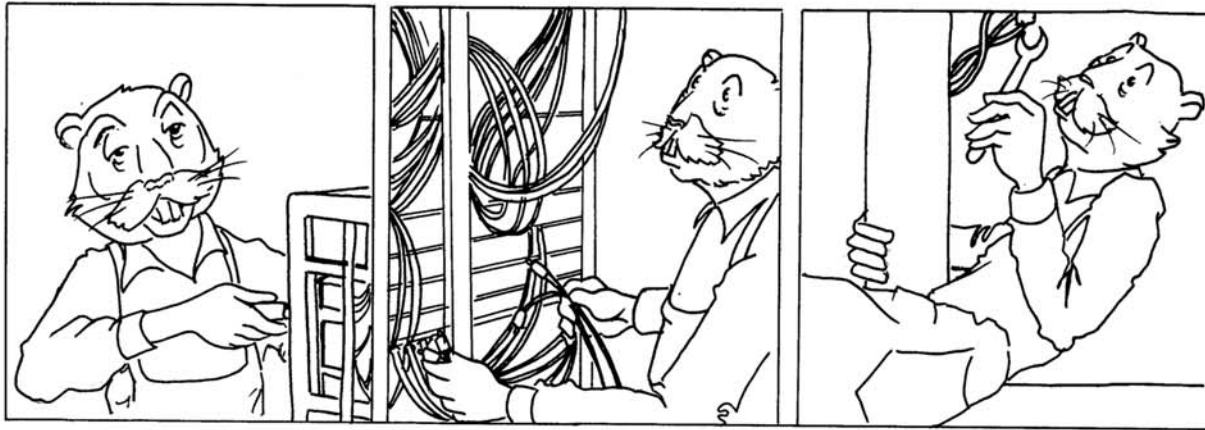
PARELS VOOR DE ZWINNEN

CREON

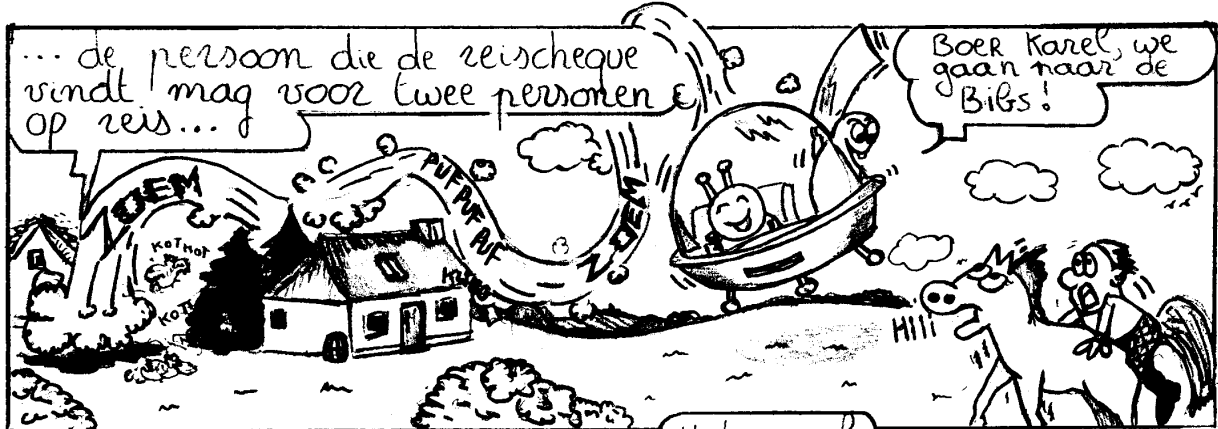
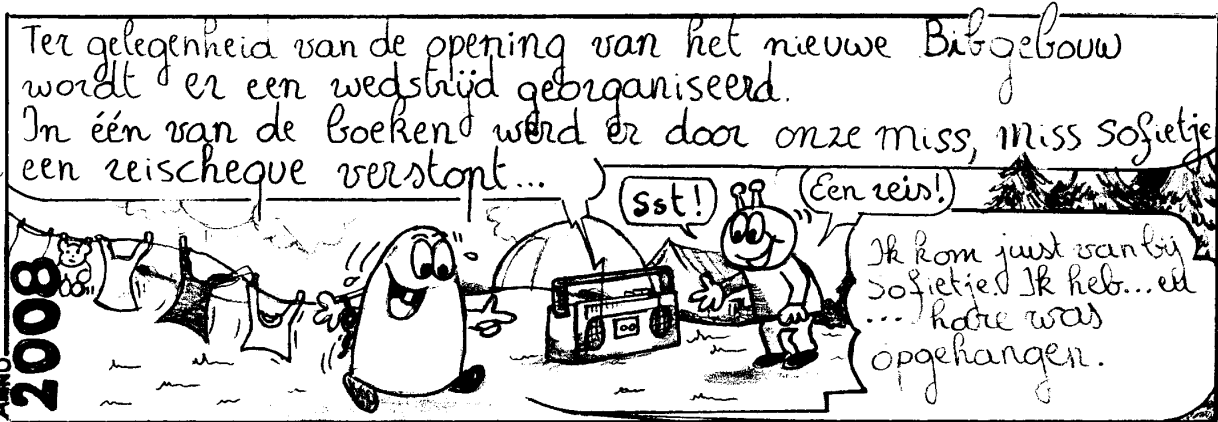

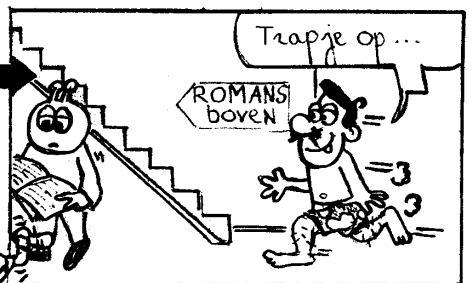

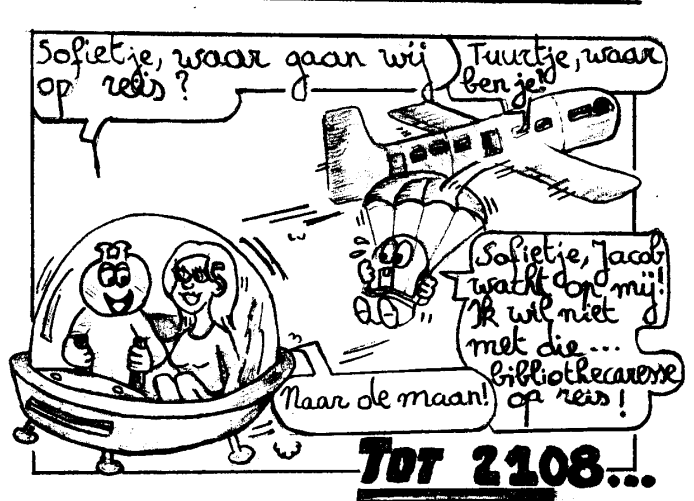
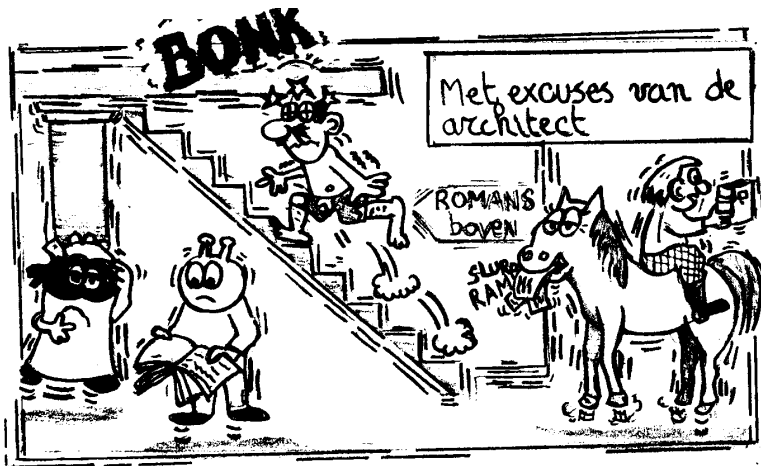
AND THE WINNER IS ...

Suspense in de Bib

Bureau Executif & Conseil d'Administration Dagelijks Bestuur & Raad van Bestuur

Président - Voorzitter

Philip DE CEULENEER N 1JQ61 40452 philip.deceuleneer@fortis.com

Vice-Présidents - Ondervoorzitters

Jean VAN SCHOONWINKEL F 071/453280 johan.schoonw@skynet.be
Edgard VAN DE VELDE N edgard.vandevelde@skynet.be

Secrétariat du Cercle

Secretariaat van de Kring 1RA1K 85875

Secrétaires - Secretarissen

Hilde SILVERANS N 1RA1K 015/415496 hilde.silverans@pandora.be
Camille RENSON F 1RA1K 0496/508935 camillerenson@hotmail.com

Trésorier - Penningmeester

Clément VERDOY F 1RA1K 0479/737556 clemyodr@coditel.net

Conseiller

Gommaar BAECK N 1RA1K 0488/764008 gumaar.baeck@fortis.com

Project Manager

Leo WITTENS N 1RA1K 89357 leo.wittens@telenet.be

Project Manager

Christophe AUQUIER F 1GA3A 86670 christophe.auquier@fortis.com

Chef du service - Dienstchef 1115

Pascal DEVILLE F 1PA4C 87886 pascal.deville@fortis.com

Adjunct/Adjointe

Murielle DE VLEESCHAUWER N 1PA4C 85855 murielle.devleeschauwer@fortis.com

Marketing/Communication

Danièle JACOBY F 1AB1A 89045 danièle.jacoby@fortis.com

Administrateurs • Beheerders

Patrick GUILLE F 1JF4D 40668 patrick.guille@fortis.com
Bernard DISPAUX F 1BF1B 87950 bernard.dispaux@fortis.com
Gommaar BAECK N 1RA1K 0488/764008 gumaar.baeck@fortis.com
Leo WITTENS N 1RA2M 89357 leo.wittens@telenet.be

Délégués Sections • Afgevaardigden Afdelingen

PC User's Club

Patrick GUILLE F 1JF4D 40668 patrick.guille@fortis.com
Philippe GERARD F 1MT1J 87682 philippe.a.gerard@fortis.com

Bureau Executif & Conseil d'Administration (suite)
Dagelijks Bestuur & Raad van Bestuur (vervolg)

Photo-Tourisme

Michel VAN CRIEKINGEN F 1NA0A 81968 michel.vancriekingen@fortis.com

Foto-Toerisme

Stanly SIMON F 1CA2C 85648 stanly.simon@fortis.com

Discophilie - Discofilie

Bernard DISPAUX F 1GA4A 87950 bernard.dispaux@fortis.com

Egide VERLINDEN N 1RA1K 016/260903 ever_linden@yahoo.fr

Philippe GEORGES F 1MA2B 87929 philippe.georges@fortis.com

Peinture - Schilderkunst

Jean-Paul LEFEVRE N 3DA3B 016/312879 jean-paul.lefevre@fortis.com

Luc MEULEMANS F 1SA4A 56370 luc.meulemans@fortis.com

Musique - Muziek

Leo WITTENS N 1RA2M 89357 leo.wittens@telenet.be

Willy CLABOS N 1CA3E 86631 willy.clabos@fortis.com

Lode TOOTEN N 1MAOM 80910 lode.tooten@fortis.com

Midi-Shows - Middagshows

Camille RENSON F 1RA1K 0496/508935 camillerenson@hotmail.com

Clément VERDOY F 1RA1K 0479/737556 clemyod@coditel.net

Collections - Verzamelingen

Léon PONCE F 1UA3A 87313 leon.ponce@fortis.com

Vidéotheek - Videotheek

Wilfried COOLS N 1NA4M 87405 wilfried.cools@fortis.com

Didier PEETERS F 1CA2A 88680 didier.peeters@fortis.com

Christiane DRISSE F 1RA1K 85875

La Fenêtre Ouverte (Secrétariat)

Camille RENSON F 1RA1K 0496/508935 camillerenson@hotmail.com

Op de Uitkijk (Secretariaat)

Hilde SILVERANS N 1RA1K 015/415496 hilde.silverans@pandora.be

Piet VERVAET N 1RA1K 09/3485341 pietvervaet@telenet.be

Genealogy

Antoine TAS N 1RA1K 85875 antoineTAS@skynet.be

Clément VERDOY F 1RA1K 0479/737556 clemyod@coditel.net

Bibliothèque - Bibliotheek

Christophe AUQUIER F 1GA3A 86670 christophe.auquier@fortis.com

Daniel VAN DEN ABEELE N 1RA1K 85875

BD - Strips

Christophe AUQUIER F 1GA3A 86670 christophe.auquier@fortis.com

Christoph NUYTEN N 1GA0A 81878 christoph.nuyten@fortis.com

Multimedia

Tony VERLOINGNE F 1RA1K 89881 tony.verloingne@skynet.be

Commissaires • Commissarissen

Commissaire F

Antoine Tas F 1RA1K 85875 antoineTAS@skynet.be

Commissaris N

Etienne BULTYNCK N 1RA1K 85875 etienne.bultynck@fortis.com